

Atitudini

JZder 2015

Despre alt Domn Trandafir

de Gelu Nicolae Ionescu

Prezentele rânduri se doresc un remember și o reverență față de memoria colegului de redacție Constantin Hârlav, un alt Domn Trandafir, dascăl cu eleganță de-altădată, cu știință de carte și un foarte talentat critic și istoric literar. În data de 21 martie (Ziua Mondială a Poeziei) 2014, Constantin Hârlav a plecat la cele veșnice, lăsând în urmă o operă critică de mare valoare.

Nu se poate vorbi astăzi despre editarea critică a operei lui I.L. Caragiale fără să cunoaștem contribuțiile cercetătorilor **Constantin Hârlav, Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Ieronim Tătaru**. Primii trei, sub coordonarea acad. Eugen Simion, au alcătuit ediția de tip *Pleiade*, completă, *Opere I.L. Caragiale*. Al patrulea este autorul unor foarte importante studii asupra operei marelui dramaturg și

scriitor.

Cei zece ani în care am avut șansa de a colabora cu domnul Hârlav – așa îi spuneam – în redacția revistei *Atitudini* au însemnat, în primul rând, bucuria de a cunoaște un om extraordinar. Apoi, au fost ani de ucenicie, în care am învățat foarte multe lucruri folositoare despre alcătuirea cuprinsului unei reviste și despre felul în care trebuie manageriată activitatea redacțională.

Alături de Constantin Hârlav și de un alt mare caragiolog numit aici, Ieronim Tătaru, am scris o carte intitulată *I.L. Caragiale și Sinaia*, care prezintă legăturile cu sinăienii contemporani ale lui Nenea Iancu, dar și prezența orașului de o frumusețe dumnezeiască în opera acestuia. Sunt redate trasee ale lui I.L. Caragiale prin orașul supranumit Perla Văii Prahovei și corespondența acestuia cu prietenii sinăieni. Din nefericire, nu a mai apucat să vadă cartea tipărită.

Revăd acum, când scriu, secvențe din dialogurile pe care le-am purtat cu domnul Hârlav, dragul cu care venea în birou să lucrăm la revistă, atenția și dragostea cu care făcea corectura. Îi plăcea să spună că *ai ce citi în ea*. Era mândru de ea.

Ne-au rămas și azi rubrici, titluri gândite de Constantin Hârlav: *Dosar literar, Vitrina cu ploieșteni, Remember, Parada revistelor, Evenimente, consemnări ș.a.* Le păstrăm, le reluăm ori de câte ori avem materialele necesare.

La cinci ani de la despărțirea de domnul Hârlav, cred că cel mai bun lucru pe care îl puteam face – și, iată!, îl facem – este să continuăm să edităm revista *Atitudini*.

Bucurați-vă, așadar, de *Atitudini*, amintindu-vă că la creșterea acestei reviste a contribuit și excepționalul cercetător și istoric literar Constantin Hârlav!

CONSTANTIN HÂRLAV

(14 mai 1950, Bilbor - 21 martie 2014, Ploiești)

AMINTIRI

de Alexandru H. Popa

Anul acesta, în ziua de 21 martie s-au adunat cinci ani de când distinsul profesor, critic, istoric literar și editor Constantin Hârlav a părăsit lumea terestră. Cum la îndemnul dumnealui, autorul acestor rânduri, a început să scrie pentru revista „Atitudini” a Casei de Cultură „I. L. Caragiale” a Municipiului Ploiești, amintiri și „scormoneli” prin arhive și biblioteci despre personalități legate de Ploiești și Prahova, un gând de recunoștință se cuvine a fi adresat dincolo de barierele timpului. Nu-mi amintesc când a avut loc prima întâlnire cu dumnealui, dar cred că a fost la Casa de Cultură a Municipiului legat de revista *Atitudini*, unde îndeplinea funcția de redactor șef, ulterior

consilier editorial. La Biblioteca Județeană Nicolae Iorga din Ploiești, am identificat pe volumul de poezii **Satire** din **1916** (prima ediție), al scriitorului **Radu Cosmin (1879-1959)**, un autograf dedicat criticului și istoricului literar **Eugen Lovinescu (1881-1943)**. Relatându-i domnului Hârlav descoperirea și amănuntul că Radu Cosmin a fost primul „scriitor în carne și oase” pe care adolescentul, elev la Pucioasa, l-a cunoscut și a fost impresionat de acesta, mă îndeamnă să aștern pe hârtie descoperirea. Așa a apărut la rubrica „Calendar pe o sută de ani” (de care răspundea domnul Hârlav) din revista „Atitudini”, anul V, nr. 24, iulie-septembrie 2007, (atunci revista

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor

coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: [Ion Stratan](#)

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Mariana Dăscălache

Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

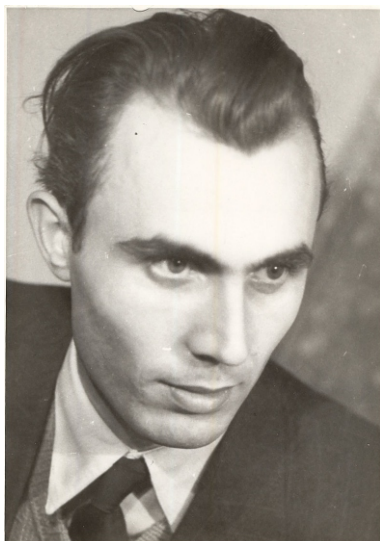
Coperta 1: Ion Zderciuc, Păsări
(bronz, metal, 2017)

(Lucrare aflată în expoziția „Conexiuni convergente”, găzduită, în Ploiești, de Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus”)

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

Ion Brad, un poet ardelean care și-a dus lucrurile la capăt

de Eugen Simion

(<https://ro.wikipedia.org>)

S-a stins zilele acestea Ion Brad, un om de suflet, îndatoritor și loial în prietenii sale. L-am cunoscut mai bine atunci când, prin 1980 de nu mă înșel, am reușit să ajung la Atena, loc magic pentru cine a citit pe vechii elini. Poetul ardelean era, aici, de mulți ani, ca ambasador al României, și va mai rămâne încă (nouă ani – cu toții), dovadă că era un ambasador bun, iubit – am aflat atunci – de scriitorii greci. Îi iubea, mi-am dat seama, și el (ambasadorul și poetul) pe imprezibilii și prietenoșii greci – cei de la care pleacă spiritul european. I-a tradus pe cei care erau în viață, i-a invitat în România, în fine, a făcut pentru noi și pentru ei mai mult și mai bine decât face, de regulă, un bun ambasador: a împrietenit națiunile noastre, începând prin a împrietenii culturile noastre. Pot spune că am cunoscut cât de cât mitologia Heladei grație acestui poet-ambasador atipic. Înaintea mea, vizitase Atena Marin Preda și se întorsese de acolo cu o bună stare de spirit.

Ion Brad este un poet tradiționalist ardelean care nu se rușinează nici de originile sale rurale, nici de tradiționalismul lui spiritual. Și are de ce. Tradiționalismul – de care se leapădă mulți – nu-i, principial, mai puțin valoros – estetic vorbind – decât modernismul pe care îl reclamă toți, îngrijorați să nu rămână în urma Europei, aici, la Gurile Dunării. Tradiționalismul nu-i însă decât un punct de plecare, materia germinativă a poeziei. Valoarea poeziei depinde de ceea ce poetul face cu ea. Ca și modernismul, de altfel, care cultivă și fructifică progresul... Baudelaire ura progresul, dar a introdus în poemele sale elementele progresului și a creat astfel modernitatea lirică europeană. Argezi și Bлага sunt, în egală măsură, tradiționaliști (prin obsesiile și miturile liricii lor) și, tot ei, au impus, alături de Bacovia, Ion Barbu și de alții, modernitatea românească, schimbând substanța poemului și limbajul lui...

Amintesc aceste lucruri comune pentru că în limbajul publicisticii de azi tradiționalismul se identifică aproape totdeauna cu ceea ce este vechi și datat în poezie, pe când modernismul ar aduce, automat, un spor de valoare estetică. Fals. Antimodernii – dovedește un teoretician literar de azi – Compagnon – au creat, uneori, modernitatea, începând cu Chateaubriand și Baudelaire.

Ion Brad este, așa dar, un poet tradiționalist, descins împreună cu Tiberiu Utan și Ion Horea, aici în țara lui Mitică. Și-a cântat satul (Panade) și l-a lăudat mereu, în articole, pe înaintașul său, Cipariu, născut în același sat ce se răsfire pe o colină luminoasă nu departe de Blaj, centrul spiritual al Școlii Ardelene. Versurile lui trebuie recitite pentru a vedea ce s-a învechit, dacă s-a învechit ceva, în ele cât timp s-au supus circumstanțelor istoriei, și ce nu s-a datat în filonul lor liric. Operație pe care o efectuează, totdeauna, posteritatea, dacă ea are critici buni și drepte. I-am citit ultimul lui volum de poezie (sub forma folosită și de Ion Pillat: un poem compus dintr-un vers emblematic, aforistic) și mi-a plăcut. Este altceva decât cenușiile și dezolantele versuri minimaliste pe care le fac poeții tineri de azi. După 1989, poetul din Panade își regăsise filonul religios greco-latin și devenise, la București, un mesager al spiritului blăjean. Am mers într-un rând însoțit de el în acest vechi centru de lumină spirituală, prin care trecuse în tinerețe și Eminescu, și am fost bucuros să descopăr locul de unde au pornit iluministii noștri Samuel Micu, Petru Maior și Gheorghe Șincai și atâția alți teologi, istorici și lingviști care s-au învrednicit (cum se spune în limbajul bisericii) să trezească în noi, românii de dincolo și de dincoace de munți, conștiința latinității și, deci, conștiința noastră națională. Ion Brad a scris mult în ultimele decenii (era, parcă, în el o răbdătoare persistență), o dorință liniștită și decisă de a duce, ca orice ardelean înțelept, lucrurile la capăt. Și-a tipărit bogata lui corespondență, a reproduș într-un volum dedicațiile pe care le-a primit și le-a însoțit, acum, cu amintirile, comentariile sale. Lasă în urma lui o operă vastă și amintirea, cum spuneam, unui om de suflet și a unui poet care n-a voit sau n-a putut (în ambele ipostaze este de admirat) să se despartă de miturile, fantezmele unei lumi vechi și ale unei civilizații ce agonizează (civilizația rurală) pentru a trăi doar în literatură.

Poeta cu cercei din cireșe

de Alex Ștefănescu

În primăvara lui 2011 am invitat-o pe Ana Blandiana la una din întâlnirile cu elevii organizate de mine la Biblioteca Națională. Au venit mulți tineri, ca de obicei, interesați de literatură și de discutarea ei în mod neconvențional.

Am prezentat-o pe Ana Blandiana elevilor (unii dintre ei o știau de la televizor) și am vorbit pe larg despre poezia ei. A venit momentul dialogului dintre elevi și poetă. Un tânăr a întrebat-o:

– Ați avut o copilărie fericită?

– Nu, a răspuns Ana Blandiana. Am avut o copilărie nefericită. Tatăl meu era la închisoare...

O rumoare de dezamăgire s-a ridicat din sală. Elevii credeau că tatăl poetei fusese un infractor. Ana Blandiana nu înțelegea ce se întâmplă și zâmbea stângaci.

Mi-am dat seama atunci ce prăpastie s-a creat între generații. Aveam în față tineri care se născuseră după 1989 și nu știau că în România au existat oameni închiși din motive politice. Am

intervenit imediat și le-am explicat. Fericiti, în naiitatea lor, că o pot admira pe poetă fără reținere, ei au ascultat-o în continuare cu atenție, au aplaudat-o, iar la sfârșit s-au înghesuit să-i ceară autografe și să se fotografieze cu ea.

*

Înainte de 1989 s-a întâmplat să particip împreună cu Ana Blandiana la diverse întâlniri cu publicul. Ea era încă de atunci o vedetă a poeziei românești și, în plus, reușea să comunice instantaneu cu oameni necunoscuți, creând o relație de complicitate cu ei. Țin minte cum a electrizat odată sala cu o poezie pe care publicul a memorat-o pe loc. La a doua lectură, cerută poetei prin strigăte de „bis”, spectatorii au murmurat-o împreună cu ea, ca pe o rugăciune colectivă:

„O să vină ea,/ nu se poate altfel,/ O să sosească/ Și ziua aceea/ Amânată de veacuri,/ O să vină/ Se apropie,/ Se și aude/ Pulsul ei bătând/ Între zări,/ O să vină ea,/ Se simte în aer,/ Nu mai poate întârzia,/ Nu vă îndoiiți, o să vină/ Ziua aceea/ Orbitoare ca o sabie/ Vibrând în lumină.” (*Dies ille, dies irae*).

Momentul a fost straniu și de neuitat. Toată lumea înțelegea la ce se referea poeta. După câțiva ani, la 22 decembrie 1989, ziua orbitoare ca o sabie vibrând în lumină a venit.

*

Responsabilă și gravă, Ana Blandiana știe și să se joace. Într-o vară din anii '80 ne aflam, mai mulți scriitori, printre care și Ana Blandiana, la Onești, la „Zilele G. Călinescu”. Primarul orașului ne-a făcut o surpriză plăcută suindu-ne într-un autobuz și ducându-ne într-o livadă de cireși, încărcăți de cireșe coapte.

Parcă nimeriserăm în paradis, dar... nu știam ce să facem. Cu ochii oboseți de lectura a mii de pagini, cu picioarele amorțite de șederea zilnică la masa de scris, clipeam stingheri în lumina soarelui, lipsiți de orice inițiativă. Atunci, Ana Blandiana a cules cireșe perechi și și le-a petrecut pe după urechi, drept cercei. Era frumoasă, ca o zeiță a livezii. Ne-am simțit dezlegați pe loc de propria noastră stinghereală și ne-am răspândit prin livadă.

P.S. Ulterior, aflat într-o vizită, am povestit cu entuziasm întâmplarea. Gazda, o poetă mai puțin importantă, dar ambițioasă, a luat din frigider cireșe și și le-a agățat de urechi drept cercei. Urmarea? Din cauza cireșelor foarte reci, s-a îmbolnăvit de otită.

Mihail Sadoveanu - File sângerate (IV)

de Ion Bălu

Luptele de la Mărăști

3. Desfășurarea ofensivei

La 30 iulie 1917, stil nou, naratorul „stă de vorbă” cu generalul V., despre străpungerea frontului inamic, efectuată la 24 iulie, stil nou și retragerea „dezastroasă” a armatei germane. Nu a fost o „retragere”, precizează generalul. A fost o „fugă”! Dovada, cantitățile imense de materiale, tunurile, chesoanele și armele abandonate pe toate drumurile dovedesc ce fel de retragere a înfricoșat trupele germane. Naratorul așează în contrast convingerea germanilor în trăinicia redutelor construite de ei și decizia comandamentului român de a cuceri tocmai această linie de atac și apărare, considerată inexpugnabilă de dușman. Cu toate acestea, comandamentul român a decis ca atacul să se desfășoare tocmai în „punctul pe care inamicul îl considera mai tare”.

Pregătirile au fost minuțioase. Avioanele de recunoaștere, aduse de francezi, au căutat și au fixat pe hartă locul bateriilor inamice. Recunoașteri continue aduceau știri despre amănuntele amplasării dușmanului și, deseori, câte un prizonier pentru a fi interogat.

În ziua de 9 /21 iulie, la vremea prânzului, tunurile românești au început să bubuie. În pozițiile dușmane, proiectilele cădeau cu o precizie înspăimântătoare: „era ceva sistematic, ceva care țintea la anumite scopuri”. Vreme de zece ore, canonada nu se opri. Spre a respinge un atac presupus, bateriile germane ripostau. Dar

soldatii români nu atacau. Două zile și două nopți, bombardamentele au continuat. În locurile indicate pe hartă, artileria a lovit cu precizie. La ora patru dimineața, armata română porni atacul. Lovitura a fost atât de puternică, încât la ora nouă dimineața, satul era cucerit. În urmă, au rămas intacte depozitele de alimente și armament.

După cucerirea dealului Mănăstioara, românii au capturat un tun de 105 mm și „l-au întors spre inamic”. Ocuparea Dealului Încărcătoarea, unde fuseseră construite „18 centre de rezistență, întărituri de beton și sârmă ghimpată, iar în ziua precedentă se desfășuraseră lupte cumplite, ofereau un spectacol înspăimântător”: „Artileria română, în special mortierele de tranșee, tunuri, mortiere sfărâmate erau amestecate cu cadavre și cu numeroși răniți ce se văitau. Printre rețele intacte de sârmă zăceau bravii soldați ai coloanelor de atac, prinși de moarte în pozițiile cele mai bizare...”³

Secvențe din atacul înverșunat sunt constant recreate. Pe o brancardă, „dus de ai lui, un soldat german cu capul zdrobit. Nu-i scăpase degetul de pe trăgaciul mitralierei decât atunci când un grenadier îl lovi în frunte cu o grenadă.

Comandantul diviziei recunoaște pe o targă un soldat care gemea. La întrebarea superiorului, rănitul răspunde: „N-am pățit nimic, domnule general. E bine; am căzut pentru țară...” În vale, pe Lepșița, trupele locotenentului Honcea au respins, într-o oră și jumătate, trei atacuri inamice!

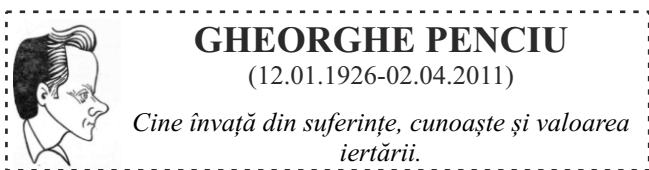
În pozițiile de la Mărăști – comentează autorul – germanii „au primit de la inimoșii noștri soldați o lovitură așa de crâncenă”, încât nu și-au mai venit în fire multă vreme!

Bibliografie:

1. Florin Cristescu – Bătălia de la Mărăști, Historia Specială, VI, nr. 19, iulie 2017, p 26-29;
2. Mihail Sadoveanu – File sângerate, ed. cit., p 99-120;
3. Florin Cristescu – Op. cit. p 27

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

GHEORGHE PENCIU

(12.01.1926-02.04.2011)

Cine învață din suferințe, cunoaște și valoarea iertării.

Continuare din numărul trecut

Doctorul Vasile Voiculescu

(Fragment din cartea **Medici în recluziune**)

Considerându-și profesia o misiune, o pasiune, pe Vasile Voiculescu nu-l interesa niciodată remunerarea serviciilor sale; astfel și-a atras supranumele de *doctorul fără de arginți*, care obișnuia adesea să spună: *credința trebuie să stea la temelie a spiritului omului normal*. De altfel, mai târziu a mărturisit: *dacă n-aș fi ajuns medic, cred că aș fi fost preot*.

Am ales un fragment în care Gheorghe Penciu îl descrie pe autorul „Sonetelor lui Shakespeare”, fiindu-i coleg de celulă:

„S-au scurs 37 de ani, și mai bine, de la trecerea în neființă a marelui om de suflet, medic, scriitor și om de o rară ținută morală, Vasile Voiculescu. Neavând calitatea de medic și nici de critic literar, mă voi rezuma, ca simplu martor, la perioada de detenție pe care am făcut-o împreună, în anul de grație 1959-1960, poate și o parte din 62. Se știe că închisoarea Aiud a fost aleasă pentru exterminarea celor mai prestigioase valori intelectuale pe care le-a avut România. Din această mare constelație de cărturari, nici dr. Vasile Voiculescu nu putea să lipsească, cu toate că în viața lui nu făcuse politică. (...) Să fi fost pe la începutul lunii decembrie 1959, o lună geroasă, o lună a lupilor, când ușa grea și masivă a celulei fu dată în lături și înăuntru își făcură apariția doi deținuți de drept comun, purtând pe o targă o firavă făptură de om, care aducea, prin liniile ascuțite ale pomeților, mai degrabă cu un sfânt decupat din icoanele neasemuite ale pictorilor bizantini. Era așa de slab, că puteai să vezi prin el și-l urmăream cum încerca să-și strângă zeghea cea de toate zilele asupra-i, cu rămășița unui efort nepământean. Era frig tare în celulă și răceala se simțea prin țurțurii de gheață care atârnavă ca niște ciorchini pe sub obloanele ținute ale fiecărei celule. Părintele Apostu, un mare cărturar, înscris în meșteșugul condeului, se făcuse și mai mic și abia reuși să silabisească: „Este poetul Vasile Voiculescu; să-i facem repede rost de-un pat, dacă se poate mai ferit de fluxul curenților, că e prăpădit de bolnav”. Se pare că cei doi, duhovnicul spiritual al pocăinței neprihănite și duhovnicul ultimelor sonete închipuite ale lui Shakespeare, se cunoscuseră, cu luni în urmă, în incinta „Fortului 13 Jilava”. I-am oferit patul meu și eu m-am cocoțat pe al treilea, suprapus, undeva lângă fereastră, de unde puteam supraveghea atât celularul Aiudului, construit în formă de T, cât și spitalul, orientat undeva către dreapta. Componenta celulei, sau mai bine zis a camerei, pentru că era ceva mai mare decât o odăiță de 3/2 metri, forma un mozaic de elemente umane ca: preoți, învățători, profesori, pictori, meseriași, pădurari, țărani ș.a.m.d. Dintre toți mai rețin pe preoții Iorgu Ionescu, din comuna Purcani, fostul județ Vlașca, Ion Chirilă, din Huși, arestat pentru că fiul

său a participat la lichidarea lui Aurel Seșiu, la Berna, Apostu (nu-i mai rețin numele de botez), apoi prof. de matematică Neață, Vinicius Cazacu-contabil, Ivan Iorgu-tehnician la Fabrica de ventilatoare București, Victor Stoica, un povestitor înăscut, fost prizonier de război, trecut prin lagărele Oranki și Mânăstârka, bun prieten cu Petre Țuțea. A publicat cartea *Soldații de plumb*, dar nu s-a mai putut bucura de apariția ei, murind cu două luni înainte. Păcat, era un poet înăscut și de o modestie rar întâlnită. Îmi mai amintesc de învățătorul Talea, arestat împreună cu fiul său Paul, de Florin Ionescu, de un oarecare Andrei, plutonier de jandarmi și un huțul al cărui nume îmi scapă, plus alți vreo doi-trei colegi de celulă, ale căror nume, cu trecerea timpului le-am uitat cu desăvârșire. Revenind la preocupările mele, făcusem cu un cui, în obloanele cu care erau căptușite ferestrele, un mic orificiu, prin care urmăream, cu răbdarea unui ascet, toate mișcărilor ce se făceau în cadrul penitenciarului. Îmi părea rău că *Zarca*, temuta secție de represiune, îmi scăpase de sub obiectiv datorită poziției ei. Era cea mai veche secție a Aiudului, zidită pe timpul împărătesei Maria Tereza. Acolo, în condiții deosebit de severe, știam că supraviețuiesc o parte din marii cărturari ai acestui popor martirizat. Acolo își prelungeau agonia, cu îndărătnicie, Nichifor Crainic, Radu Demetrescu-Gyr, Petre Țuțea, Petre Pandrea, Nicolae Porsena, Constantin Gane, Ion Caraion, Virgil Carianopol, Horia Nițulescu, precum și alți mânăuitori ai condeului, pe care îi cunoșteam sau aveam să-i cunosc, mai mult sau mai puțin în recluziune. În urma arestărilor din 1958, aflasem, încă de la Jilava, că și Vasile Voiculescu avea să plătească amarnic tribut cumsecădeniei lui. Fusesse condamnat la cinci ani de închisoare corecțională pentru „delict împotriva ordinii sociale”. Zadarnic avocatul său prezentase la proces ca probă materială o carte apărută în U.R.S.S. cu cei mai reprezentativi poeți și scriitori români ai secolului XX, unde Vasile Voiculescu ocupa un loc binemeritat în ierarhia culturii românești, că înalta instituție judecătorească, aservită puterii politice, nu a ținut cont de ea. Ceea ce nu a știut marele poet, ca mulți alți mânăuitori ai condeului arestați cam în aceeași perioadă, era că ordinul venit de la Moscova, prin martie 1958, ca retragerea trupelor sovietice să fie condiționată de arestarea tuturor „dușmanilor poporului”, considerați mai periculoși. Un articol, apărut în oficiosul partidului de guvernământ, *Scânteia* vorbea de un schimb de experiență juridică făcută între țara noastră și imperiul din răsărit. Se mai vorbea despre devierea literaturii române către centru-dreapta și de măsurile ce se impuneau ca atare. Ori, toate aceste amănunte puse cap la cap duceau la iminente valuri de arestări, care aveau să se succedă după trei luni. Marșul forțat al colectivizării în masă a început după lichidarea prealabilă a intelectualilor și așa zișilor „chiaburi”, în realitate, ei fiind cei mai buni gospodari de prin sate. Astfel au avut loc răzmerițe țărănești, s-a tras cu mitraliera în țărani din Siliștea, Poeni și Purani, din județul Teleorman, pentru că se împotriveau colectivizării. Maria Gărcăianu, o tânără țărăncă de 18 ani, a fost împușcată pe 7 iulie 1950, în

timp ce anunța lumea, prin tragerea clopotului, că a început revolta din Siliștea. A fost împușcată în clopotnița bisericii. Nemaivând conducători, țărânimii nu-i mai rămânea decât să se supună. Așa au fost arestați, schingiuiți și martirizați zeci de mii de țărani, pe care i-am întâlnit prin pușcării. Îmi vine în minte un caz: „Acești tineri din fața dumneavoastră, onorată instanță, sunt toți fiii clasei muncitoare care s-au înhămat la carul istoriei să tragă alături de noi...” N-a mai apucat să termine, că procurorul, vânat de furie proletară, a strigat cât a putut: „Locul acestui avocat nu este la bară, ci în boxa acuzaților, pentru că noi nu ne înjugăm, ci punem umărul de bunăvoie”. Oare pe unde o mai fi acest „distins” procuror? Desigur, și-a aranjat un post călduț în Ministerul Justiției, jucând rolul marelui democrat. Nefericitul avocat a fost nevoit să-și ceară scuze și să se refugieze în cel mai întunecat unghi al sălii. Dar, revenind la marele poet, el și-a făcut câteva luni stagiul în faimosul fort „13 Jilava”, sub domnia bestială a locotenentului Ștefan și apoi trimis cu o dubă supraaglomerată în penitenciarul Aiud, stația terminus a intelectualității române. Acolo poetul Vasile Voiculescu, datorită inaniției, a contractat o tuberculoză pulmonară și osoasă, fiind, în final, pe ultima sută de metri, internat în spitalul penitenciarului. Dar cei care credeau că poetul va deceda acolo și-au greșit socotelile. Adaptarea lui la nevoile camerei n-aș putea să susțin că s-a făcut ușor. Deși în plină iarnă, încă de la ușă se simțea nevoia de aer și cei care stăteau în jurul tinetei se sufocau pur și simplu. Paturile suprapuse pe trei nivele și înțesate cu bolnavi de toate culorile politice dădeau un aspect babilonian și pe deasupra ne mai chinuia și frigul. Este cel puțin ciudat că Vasile Voiculescu nu s-a plâns niciodată de acest flagel, deși ultimele rămășițe de mușchi se încordau distrofici sub zeghe. Un samaritean, înfruntând pericolul de a fi prins împletind, îi confecționase un pulover din te miri ce și i-l oferise să-și mai dezmorească oasele înțepenite de frig. Era cel mai frumos dar pe care îl putea face cineva și o clipă am avut impresia că ochii lui Voiculescu se umeziseră. Cu timpul, poetul și-a mai revenit, căpătând chiar o tentă de roșeață în obraji, în ciuda celor 70-80 de grame de pâine pe zi și a celor 250 de grame de turtoi, de multe ori rănced. Seara ne roteam în jurul lui improvizând adevărate șezători, unde marele meșter al condeiului își depăna amintirile cu iscusința unui vrăjitor de pe alte tărâmurii. Așa mi-a fost dat să cunosc în lectura autorului: *Zahei orbul*, *Capul de zimbru*, *Ultimul berevoi*, *Chef la mănăstire*, *Luparul*, *Revolta dobitoacelor*, *Sakuntala*, precum și o parte din dramaturgia lui, necunoscută teatrelor bucureștene. Am avut marea bucurie, în decembrie 1991, fiind invitat la „Conferința Națională a Scriitorilor Medici”, de către prof. dr. Constantin Dimoftache Zeletin, să aflu că *Perna de pufă* beneficiat de mult râvnită lumină a tiparului în volumul *Toiagul minunilor*, apărut sub atenta îngrijire a dr. Radu Voiculescu, fiul marelui și inegalabilului scriitor. Eroii acestei frumoase povestiri au trăit, poate ne-am întâlnit cu ei pe stradă, ne-am identificat cu ei, cu necazurile și bucuriile lor. Acest David, eroul central al acțiunii, a fost prieten cu poetul și, poate că nu odată am străbătut Calea Dudeștilor împreună, animați de un sentiment profund de prietenie. Zece ani a cizelat poetul această lucrare și, de fiecare dată, mai găsea ceva de adăugat. Vasile Voiculescu

nu știa ce este ura. O refuza. Un medic care l-a ajutat foarte mult pe marele gânditor a fost doctorul Aurel Marin, devenit deja o celebritate înaintea arestării sale, și doctorul Paul Minea, care a făcut un adevărat apostolat cât timp a fost medic la secția T.B.C. Lor li se datorează aducerea lui pe linia de plutire și trecerea, cu timpul, de partea cealaltă a baricadei, unde mai pâlăpăia cât de cât un firicel de viață. Înaintea doctorului Paul Minea, fusese numit ca medic pe secție doctorul Marola și doctorul Ciocan, medic militar de la Iași, care se purta ca un tiran cu deținuții politici, în speranța unui polonic de arpacăș în plus. Pe timpul lor, au decedat mulți deținuți în infirmerie, printre care și macedoneanul Nicolae Burecu, vecinul meu de pat, cu care mai trecusem și prin alte celule. În câte o seară, stând parcă adunați la gura unei sobe improvizate, marele poet își mai aducea aminte cu duioșie de familia lui, orânduindu-și cu evlavie amintirile în sipelele lor de argint. Își iubea foarte mult copiii. Cred că și astăzi mai rețin câteva versuri din poezia *Ionică*, deși, de la despărțirea noastră au trecut peste patru decenii. Alte două poezii, pomenite mult de Vasile Voiculescu în amintirile lui, erau *Vârtelnița* și *Ganimede*. Pe ultima eu nu o găsisem atât de strălucită și precizarea mea îl nemulțumise mult pe poet, dar el nu era omul care să poarte ranchiună, știa să ierte. Îi plăcuse mult o poezie de-a mea făcută, în salonul tuberculoșilor, într-un amurg de toamnă: *S-a ivit pe dealuri bruma/ A intrat în frunză ciurma/ Gânduri negre-n închisoare;/ Cine scapă? Cine moare?/ Trag a vreme rea cocoșii./ Mor, sperând tuberculoșii./ Vântul își ascute ura./ Temnicerii-ntrec măsura/ S-a ivit pe dealuri moartea/ Deschizându-și straniu cartea;/ Toți suntem acum o apă:/ Cine moare? Cine scapă?* Cu toată gravitatea situației, a bolii care îl măcina, Vasile Voiculescu nu era lipsit de umor. Într-o dimineață, când era programată vizita medicală, cu mult înaintea apariției dr. Paul Minea și a dr. Marola, și-a făcut apariția un medic de o vârstă patriarhală, trecând bine de 80 de ani, care, în afară de aspirine și câteva piramidoane, ne mai strecura și câte o informație dătătoare de speranță și sănătate. Acest om, de mare ținută morală, fusese profesor universitar de bacteriologie la Facultatea de Medicină din Iași și picase în pușcărie datorită unui denunț mârșav că ar fi făcut politică cuzistă. Era și fiul său arestat, Mihai Gheorghiu, student la Facultatea de Medicină din Iași, arestat, se pare, pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. Cu el am stat închis la Târgu Ocna, iar mai târziu, la Aiud, când fusese și el arestat pentru a doua oară. Revenind la poetul Vasile Voiculescu, la ora aceea tocmai izbucnise o controversă în privința poetului Lucian Blaga, când venerabilul discipol al lui Hipocrate ținuse să spună: „Eu nu-i înțeleg dom-le pe poeții aștia! Vorba aceea: Tara moare și baba se piaptână. Păi să vă spun una bună: Eram directorul unui spital de campanie în primul război mondial. Necazurile le știți și dumneavoastră. Răniți netratați cât puteai cuprinde cu ochii și, pe deasupra, se mai semnalase și cazuri de tifos exantematic. Pe unde treceai, te loveai de brancardieri, surori medicale, felceri și fel de fel de inspectori, care mai de care mai simandicoși. Eram, ce să spun, tot o apă, când îmi pică dom'le, în ciuda lipsei cadrelor cu pregătire medicală superioară, un doctor poet. Dimineața le spunea răniților poezii, la prânz tot poezii și sunt convins că și tratamentul îl făcea tot cu ajutorul poeziilor, că-mi venea

să-mi iau lumea în cap. Ba, un neobrăzat de caporal, învățător de pe meleagurile dâmbovițene, cu un picior amputat în luptele de la Cireșoia, ținuse să precizeze în timpul vizitei medicale: *Frumos mai povestește d-l doctor Vasile Voiculescu și are niște poezii de te ung la inimă*. De-acuma treaba devenise un coșmar, că-mi venea să-l iau de guler și să-i trag o pereche de palme acestui doctor ivit pe nepusă masă. Din fundul patului, acoperit cu o jilavă pătură cazonă, se auzi un glas sfârșit: *Nu e târziu nici acuma, domnule doctor, eu sunt poetul Vasile Voiculescu, pe care l-ați avut în subordine la vremea aceea*. De-atunci, octogenarul doctor Gheorghiu n-a mai dat prin camera noastră și, la scurt timp, am aflat că a fost mutat pe celular, unde a și murit. Păcat, nu era un om rău și, trăind pe verticală, îi repugna aplecatul și făcutul sluj. Oricum, eu îi păstrez cu pioșenie momentele acelea de câteva luni câte le-am avut ca medic pe secție, așezându-l unde îi este locul în amintirile mele. Cu Vasile Voiculescu aveam să mai stau în celulă câteva luni bune. Îl ajuta să supraviețuiască Ivan Iorgu, care, deși avea, pe lângă tuberculoză pulmonară și una osoasă, făcea de serviciu, în locul poetului și al meu, considerați printre cei mai bolnavi din celulă. Se oferiseră și alții să ne ajute, dar parcă tot cu mai multă tragere de inimă ne ajuta doctorul Ivan Iorgu, bolnav grav sub povara celor șapte ani de pușcărie și a mai bine de opt decenii și jumătate împliniți într-un bloc igrasios din cartierul Titan. Din când în când, îl mai vizitez, și, din depănarea amintirilor noastre, nu lipsește niciodată marele poet. Săracă e țara care nu-și omagiază poezii. Într-o seară am avut o ușoară lipotimie. Cum după închidere nu se putea apela la medicul oficial al penitenciarului și nici la medicul deținut, pentru că era într-o altă cameră și, după închidere, numai procuratura avea dreptul să intervină, asistența medicală mi-a acordat-o medicul-poet Vasile Voiculescu, cu mijloacele primare pe care le avea la îndemână, palparea și urechea. El mi-a descoperit o ușoară deviere a cordului către dreapta, precum și o cavitate de mărimea unui ou de bibilică. „N-ar fi exclus să mai faci una, după părerea mea. Trebuie să te păzești, tinere, apucă-te și mănâncă chiar și turtoiiu acesta rănced, care observ că îți repugnă”, mi-a mai zis el după o lungă tăcere... „Evită și plimbările prin celulă; cu nodulii nu e de glumit. E singura posibilitate de a supraviețui. Nici eu nu stau prea bine pulmonar și am impresia că am ceva și de natură osoasă, dar stau cuminte la patul meu”. Într-adevăr, de mai bine de doi ani, făceam invariabila temperatură: dimineața 37 cu șapte linii, iar seara nu scădeam niciodată sub 38 de grade. Avea o ureche senzațională, mi-am putut da seama mai târziu, când doctorul Morola, deținut și el, a încercat să-mi instituie un pneumotorax, până în cele din urmă abandonat din cauza complicațiilor pe care le aveam. Voiculescu se opusese din capul locului acestui pneumotorax, motivând că pneumonia pe care o avusesem cândva la Canalul Dunăre-Marea Neagră lăsase o opacitate cu care nu te puteai juca. Avea însă un fel de a te dojeni, încât nu te puteai supăra niciodată pe el. Simțeau că pune o părticică din sufletul lui în fiecare muștrare, poate un fel de alifie duhovnicească. Într-o zi deosebit de friguroasă, cineva îi furase obielele. Deținuților politici nu li se distribuiau niciodată ciorapi, chiar reformați de la unitățile militare. Toți erau repartizați la cei de drept comun. Gestul ne-a revoltat pe toți, pentru că nu exista unul care să nu sufere de

frig. La o percheziție făcută de câțiva dintre noi, mai zdraveni, făcută fiecărui coleg în parte, au fost găsite la un fost plutonier major de jandarmi, Andrei, condamnat de Tribunalele militare pentru excesele sale de zel în timpul guvernării Transnistriei. Toți eram revoltați, hotărât să-l dăm pe mâna șefului de secție. Poetul i le-a lăsat: „Poate că el are mai multă nevoie de ele!”, a căutat poetul să îndulcească situația. „Nu-l lipsiți de acest primar instinct de conservare!” Și niciodată nu s-a mai atins de ele, cu toate că și picioarele lui erau înțepenite de frig. Acesta era omul de suflet și marele cărturar Vasile Voiculescu. Mai târziu, după anii 1990, aveam să aflu de la Gabriela Defur Voiculescu, fiica mezină a poetului și alte întâmplări asemănătoare. Printre numeroasele distincții primite de tatăl său pentru activitatea literară, primise și premiul național de poezie, nu prea mare, dar destul de ispititor pentru a se bucura și ea de o atenție. Dar, spre stupefacția ei, cu banii primiți, poetul a cumpărat un clopot unei biserici ortodoxe nou ridicate, din jurul Brașovului. Într-o zi, am fost anunțați de către securistul de serviciu că vom face baie. Era un eveniment acest lucru și foarte mulți se întrebau: nu cumva a fost înlocuit comandantul închisorii, colonelul Gh. Crăciun? Se știa că acest criminal notoriu fusese șeful securității din Sibiu, având multe crime la activ, mai ales din rândul „partizanilor” din Munții Făgăraș, care erau grupați în jurul lui Ion Gavrilă Ogoareanu. Dar nu! Acest miracol nu ne-a fost dat să-l trăim. Era un ordin și-atât, venit de undeva de sus, în urma unei inspecții. Dezbrăcarea s-a făcut în mai puțin de un minut. Ca la armată. De altfel, ce-aveam pe noi? Câteva zdrențe vârgate, pantalon, cămașă, izmene și, în cel mai fericit caz, un puloveraș confecționat din resturi de pături date la casare. Am trecut câte trei la un duș, aranjați, oarecum după prietenii: Vasile Voiculescu, învățătorul Victor Stoica și eu. Dumnezeu! Ce bine era sub apa caldă! De câte „veacuri” nu mai făcuserăm baie? De câte „veacuri” nu mai simțisem o coajă de săpun alunecând peste oasele ieșite în relief? Era prima dată când îl vedeam pe marele vrăjitor al condeiului gol goluț și m-am speriat de halul de distrofie în care se găsea. L-am frecat cu săpun pe spate, încercând să îndepărtiez cojile stratificate pe pielea lui care nu mai cunoscuse săpunul de mai bine de șase luni. Ustura al dracului detergentul, căci era confecționat din reziduuri petroliere și conținea multe impurități. Dar, de-odată a început să curgă din dușuri apă rece ca gheața. Rămăsesem cu săpunul pe noi, căci jeturile de apă tăiau ca un brici. Am început să ne îmbrăcăm într-un ritm îndrăcit. Poetului îi căzuseră straietele pe jos și se chinuia din răsuputeri să și le recupereze, deși pielea de pe el devenise neagră. Ne-a fost greu să-l îmbrăcăm, că tremura din toate încheieturile și nici pe noi frigul nu ne ajuta prea mult. Din camera alăturată se auzeau răsetele deșănțate ale celor care ne antrenau inconștient, sau în mod criminal, în jocul de-a viața și moartea. Poate niciodată nu m-am simțit mai umilit ca atunci și-mi venea să strig: „Unde este înțelepciunea Ta, Doamne? Pentru ce ne prigonești?” Poetul rămăsese cu săpunul pe ochi și contactul cu apa rece îi tăia respirația. De-atunci n-am mai reușit să-l convingem să mai facă vreo baie, chiar când ne dădea târcoale primăvara. În urma acestui șoc se alesese cu o agravare a căilor respiratorii, o congestie pulmonară în care lumina firavei sale făpturi oscila între viață și moarte. Făcea

temperatură mare, devenise extrem de tăcut și îi dispăruse complet pofta de mâncare. Nici chiar cele 70-80 grame de pâine, rația zilnică pentru a ne prelungi agonia, nu îl mai interesau. Neras de vreo trei-patru săptămâni, cu pomeții obrazilor ascuțiți, parcă înțepând lumina, părea un sfânt coborât de pe alte tărâmurii. În starea aceasta l-a găsit doctorița Maria Badea, medicul oficial al închisorii, într-una din rarele ei vizite prin secția t.b.c. Era totuși o femeie imprezibilă, care, de multe ori, își depășea calitatea de medic securist. Cu o sfiiciune parcă nevinovată, constatând și starea febrilă mare a poetului, a întrebat: „-Domnule doctor, ce să vă prescriu?” „-Un ou, doamnă, un ou”!, răsună glasul stins al poetului, șlefuitor de metafore, care nu mai pusese nimic în gură de trei zile. „Nu pot, domnule doctor, nu pot. Dacă aș face acest lucru, ar însemna ca, a doua zi, să fiu alături de dumneavoastră”. În spatele doctoriței se găsea locotenent-colonelul Ivan, ofițerul politic al închisorii, considerat de marea majoritate a deținuților statuia vigilenței întruchipate. Insistențele deveneau de prisos. Într-una din zile, parcă presimțind marea despărțire ce se apropia, m-a rugat să-i spăl o pereche de ciorapi de bumbac, cu care cine știe ce samaritean îl înzestraseră. I-am spălat ciorapii și i-am întărit nasturii de la veston, cu un ac ascuns în dosul unui pat, pentru că deținerea unui ac se considera o contravenție, pedepsită cu șapte zile de carceră severă, cu masa servită la trei zile, în restul zilelor numai o cană cu *cafea* de cicoare și, dacă securistul care te păzea era mai milos, din când în când un polonic cu apă. La câteva zile ne-am despărțit, luându-ne fiecare crucea în spinare să populăm Golgota celularului Aiud. Prin alfabetul Morse am aflat că Vasile Voiculescu nimerise în celulă cu un huțul de prin părțile Sucevei, meschin și josnic, care, în schimbul unui pretins serviciu de curățenie în celulă, îi mânca și ultima frimitură de pâine. După câteva luni, nu se mai știa nimic despre poet. Circula zvonul că plecase într-o dubă într-o direcție necunoscută, dar doctorul Băzăvan, deținut și el, dar medic radiolog la spitalul penitenciarului, mi-a șoptit din surse știute numai de el că ar fi fost izolat în vederea eliberării și că în sensul acesta fusese trimis la Ocnele Mari, acolo unde își dăduse obștescul sfârșit o altă glorie a culturii românești, Vasile Militaru. Or, realitatea a fost alta. El s-a liberat din închisoarea Aiud, mult mai bolnav decât îl știam noi, cu un t.b.c. osos care luase proporții, fiind eliberat și individul de celulă care nu cunoscuse niciodată alfabetul dragostei față de aproapele său. Despre Vasile Voiculescu, cel nedreptățit de soartă, nu cred că s-a scris suficient, fiind ocolit de unii cronicari ai vremurilor și după decesul lui. Iar în ceea ce privește introducerea lui în manualele școlare, aceasta s-a făcut târziu și discriminatoriu, spre deosebire de alți neaveniți intrați pe ușa din spate. În anul 1964, anul nașterii mele a doua oară, c-o traistă-n băț, eliberându-mă din penitenciarul Aiud cu o sănătate precară (doi ani fiind internat în sanatoriul Pantelimon) primul meu gând a fost să dau de urma marelui și înțeleptului meu prieten, dar acesta trecuse în lumea umbrelor cu zece luni înaintea slobozeniei mele, lăsându-mă să descopăr tainele nebănuite ale cuvântului supus uneori vremelnicele încovoieri. Dar ceea ce a greșit Gheorghe Penciu, nu a greșit părintele Iorgu, care, imediat după eliberare, l-a căutat pe strada Dr. Staicovici. Dar bietul preot, consultat de-atâtea ori în celulă de poet, n-a mai găsit decât familia

îndoliată și o casă peste care domnea veșnicia”. (Despre doctorul-poet Vasile Voiculescu, Gheorghe Penciu a mai scris și alte articole: „În surghiun cu Vasile Voiculescu”; „Salvat pe muchie de cuțit”, publicate în presa vremii și în cărțile „Candidați pentru eternitate”, pag. 185, pag. 191 și „115 ani de la nașterea marelui poet Vasile Voiculescu”, publicat în cartea „Medici în reclusiune”, pag. 45.)

*

Doctorul Ionel Zeană (Pasaj din cartea **Medici în reclusiune**)

„Nenumărate sunt căile Tale, Doamne, și mare Ți-e Puterea, da a fi întâlnit, la ceas de rugăciune, oameni predestinați să nu mai vadă lumina soarelui niciodată. Cine mai credea că, după zece, cincisprezece, douăzeci de ani de pușcărie, în condiții departe de a fi umane, mă voi mai reîntâlni, după decretul de grațiere dat în 1964, cu semeni de-ai mei, trecuți pe lista tăcerii negre ca și mine? Noi, „bandiții”, „contrarevoluționarii” trebuia să murim, ca să se nască o altă istorie bazată pe panslavism, pe denaturări și pe falsificări ale istoriei, în genul celor promovate de Roller. Pe doctorul și scriitorul Ionel Zeană, macedonean integru până-n pânzele albe, îl cunoșteam înainte de a mă cunoaște el pe mine. Îmi vorbise despre el Zahu Pană, Sterie Cepi și mai ales Burecu, cel care avea să moară la Aiud în urma unei hemoptizii uriașe, făcând inutilă intervenția medicului de secție, care nici nu avea ce să-i administreze. Noi nu meritam să trăim, ci să ne stingem, încetul cu încetul, sub privirile diabolice ale inchizitorilor noștri de toate zilele. Aveam să-l cunosc pe doctorul și poetul Ionel Zeană la secția TBC a Aiudului, fiind adus grav bolnav și instalat într-o cameră a infirmeriei, vecină cu camera mea. Prin intermediul alfabetului Morse, aveam să mai aflu că era împreună cu Tomuța Octavian și Dan Mihăilescu, amândoi decedați la ora actuală, unul la Aiud, în 1956, și altul în libertate. Revenind la doctorul Ionel Zeană, din cartea domniei sale „Golgota Românească”, publicată în 1995, pe care mi-a dăruit-o, am extras următoarele date: S-a născut la 19 iulie 1912, în comuna aromânească Doleani, Județul Salonic, din Macedonia. A absolvit Facultatea de Medicină în 1945 și a fost medic primar fiziolog la diverse sanatorii TBC. A activat politic în cadrul Mișcării legionare, începând cu 1934, suferind diverse condamnări. Șase luni le-a petrecut în închisoarea militară și la penitenciarul Cluj, în 1936, în urma Congresului studentesc de la Târgu-Mureș. Arestat la 1 decembrie 1938 și internat în lagărul Miercurea Ciuc, până în aprilie 1940, fiind unul dintre supraviețuitorii masacrului din noaptea de 22 decembrie 1939. Arestat în noaptea de 14/15 mai 1948, la Constanța, și condamnat la 18 ani de muncă silnică, pedeapsă comutată la curtea Supremă de Justiție la zece ani de temniță grea, după care, pentru refuzul de a colabora cu Securitatea, a mai primit o pedeapsă administrativă de 60 de luni, într-o colonie de muncă forțată. A trecut prin următoarele închisori: Constanța, Aiud (unde a stat peste nouă ani), Văcărești, Jilava, Noua Culme și Periprava, de unde s-a eliberat la 16 mai 1963. A ieșit din închisoare bolnav de tuberculoză la amândoi plămâni. După eliberare a fost retrogradat, funcționând ca simplu medic stagiar. Abia după șase ani a fost reintegrat în drepturile de medic primar, câștigat prin concurs încă din 1945(...) Revenind la doctorul Ionel

Zeană, incontestabil poet de valoare și sufletist ca majoritatea macedonenilor întâlnești prin pușcării, scrisul, această îndeletnicire minunată, care i-a făcut pe mulți să ardă până la incandescență, l-a sprijinit și pe domnia sa să se dăruie manuscriselor în speranța că ele vor vedea lumina tiparului (și o parte au văzut-o). Iată una din aceste mărturisiri, intitulată „Crez”: *Puneți-mi lanțuri și cătușe,/ Să-și sune scrâșnetul hapsân,/ Și mii de lacăte la ușă,/ Eu tot ceea ce-am fost rămân!// Surpați asupra-mi munți și ape,/ Puteți chiar să mă spintecați/ Cu grele, crunte târnăcoape,/ Credința tot nu mi-o sfărmași!// Târâți-mă, de vreți, prin șanțuri/ Și îngropați-mi trupul stins,/ Eu sorb, ca Făt Frumos, din lanțuri,/ Puteri adânci, de neînvinși!// Puteți să năpustiți tot Iadul,/ Ca să mă frigă până-n miez,/ Eu stau sub vifore ca bradul/ Și tare, tare, ca un crez! Într-o altă poezie, *Cântec de departe*, poetul doctor nu poate uita că, dincolo de lanțurile de la mâini și picioare, există o lumină pentru care trebuie să pălăie și s-o ocrotească până la ultima lacrimă. Aici poetul tremură de emoție ca sub povara unei amintiri, când spune: *Fata tatii, fată dulce,/ Ce mâini albe vin să-ți culce/ Somnul gingașelor pleoape,/ Ca un tremur lin de ape?/ Mama-n piept cu doruri mute,/ Se apleacă să-ți sărute,/ Când prind urmele să curgă,/ Holda părului în pungă,/ Și-ntrebările mirate,/ Albe și nevinovate,/ Le șoptește la ureche/ O poveste foarte veche:/ Că tăticu-i dus departe/ Și se luptă, greu, de moarte,/ Cu balauri și cu iasme,/ Ca un Făt-Frumos din basme./ Și-ntr-o zi de sărbătoare,/ Cu luceferi și cu soare,/ Va veni din zări și tata,/ Să-și dezmierde iarăși fata./ Tu adormi și nu ieși seama/ Cum își șterge ochii mama/ Și surâzi pe-un maldăr mare/ De zambile și cicoare./ Fata tatii, fată dulce,/ Când mâini albe vin să-ți culce/ Somnul pleoapelor ușoare,/ Tata bea tristeți amare!// Și o lacrimă subțire/ Picură pe amintire/ Și pe darurile toate,/ Triste și nemângâiate.* Acesta este doctorul, poetul și omul de suflet Ionel Zeană, pe care Zarea Aiudului nu l-a încovoiat, cizmele și bătele călăilor nu l-au răpus, și anii de lungă așteptare nu l-au obosit, în zbuciumata căutare spre libertate”.*

*

Prof. dr. Victor Papilian (17 iunie 1888-15 august 1956)
(Fragment din cartea **Medici în reclusiune**)

Victor Papilian a fost studentul preferat al savanților Gh. Marinescu și Victor Babeș. A fost creator de școală și autorul admirabilelor tratate de anatomie și disecție, rămase actuale și de referință până-n zilele noastre, tipărite în nenumărate ediții. Mulți ani decan al Facultății de Medicină, profesorul Papilian a fost și un mare om. La deschiderea cursurilor de anatomie din anul I, obișnuia să spună: „Numai dacă simțiți chemare, iubiți omul și vă mișcă sufletul lui, să deveniți medici”. Sau: „Nu poți deveni medic bun, dacă nu te interesează ce este în suflet, nu numai în corpul omenesc”. Mai spunea deseori: „Medicina, dragul meu, e mai întâi o artă!” A făcut studii și cercetări de anatomie, fiziologie, biologie, embriologie și anatomie patologică publicate în revistele de specialitate. În literatură s-a afirmat ca autor de romane, nuvele, povestiri, piese de teatru mult apreciate de critica literară. Mulți ani a fost directorul Teatrului Național și al Operei Române din Cluj. Paralel cu medicina, a urmat și Conservatorul de Muzică - secția vioară, din București,

susținând concerte cu George Georgescu. Acest „unicat”, acest „monstru sacru”, în științe, în cultura românească și universală, n-a fost iertat de securitatea comunistă. Arestat la câteva zile după externarea din Spitalul Colentina din București, unde fusese internat după o hipertensiune arterială complicată, este târât prin toată filiera închisorilor comuniste. Chinurile suportate în închisorile comuniste, l-a determinat ca să-și dorească un ultim lucru: *Pe crucea mea să nu fie scris niciun titlu de profesor, doctor, președinte etc, ci doar: Doctor Papilian, luptător anticomunist.*

*

Tot în cartea **Medici în reclusiune**, Gheorghe Penciu îi rezervă 8 pagini doctorului **Dumitru Nicolcioiu**, pe care l-a cunoscut prin intermediul prietenului său Nicolae Paul-Mihail (Nicomah), întrucât nu s-au intersectat prin închisorile comuniste. Doctorul Dumitru Nicolcioiu a scris mai multe cărți, printre care și un volum de nuvele, intitulat *Căinele turbat*. Am desprins de la doctorul Nicolcioiu un impresionant pasaj-comparativ: „Dacă în romanul lui Dostoievski **Amintiri din Casa Morților**, grozăviile închisorilor siberiene tăiau respirația cititorului, iadul roșu instalat la noi, după 23 August, a fost de-a dreptul apocaliptic. Acolo, în Siberia, de bine, de rău, după pronunțarea sentinței, pedepsitul intra automat în regimul de semi-libertate al penitenciarelor, cu toate prerogativele lui, la noi cultul „crimei” era cu viclenie practicat, încât exploatarea omului de către om să devină cu timpul o axiomă”. Dintr-o poezie scrisă de Dumitru Nicolcioiu, în ianuarie 1953, intitulată „Celula 17”, redăm primul și ultimul catren: *Pereții au iscălituri bizare/ -pe ziduri hieroglifile durerii-/ Nici rogojina, parcă, nu mai doare/ Când ne-ncălzim la gândul revederii/(...)/ Ne-om încălzi în gropile comune/ Îmbrățișați în rădăcini cu glia/ Iar vânturile-n spulber, ca minune,/ Ne-or scri cu oase albe veșnicia.*

*

Redăm și postfața cărții **Candidați pentru eternitate**, scrisă de Pan Isverna:

„Pe domnul Gheorghe Penciu (Gorunescu), autor a zeci și zeci de articole, îl cunosc de mulți ani cititorii acelor gazete și reviste care au înțeles că trebuie să acorde spațiu tipografic studiilor cu caracter memorialistic - studii și amintiri cutremurătoare ce au schimbat fața publicisticii românești, îmbogățind-o și dându-i adâncime și gravitate, pe care, credem, presa românească nu le-a avut în toată istoria ei. Dar domnia sa e cunoscut și prin cărțile sale, șase la număr, și mai cu seamă *Candidați pentru eternitate*, o apariție editorială astăzi epuizată, care se înscrie pe frontul celor mai revelatoare cărți despre infernul concentraționar comunist în spațiul național. Acum domnul Penciu scoate la lumină o altă carte de substanță, *Medici în reclusiune*, o secțiune analitică a practicii medicinii, exprimată însă prin portrete, anecdote și fapte de viață din închisorile politice pe care le-a născut marxism-leninismul de sorginte sovietică în România. Meritele memorialistului în această foarte bogată lucrare sunt acelea ale observatorului social, ale deținutului (părtaș și martor al chinurilor) și ale prozatorului ce se dovedește a fi, prin forța autenticității și finețea sugestiei, un literat de primă mână. Este greu de spus ce e mai întâi de admirat în această carte: portretele

fizice și moral spirituale ale celor vreo optzeci de medici pe care i-a cunoscut sau despre care a auzit vorbindu-se în cruda împărăție a întunecatului gulag românesc? Situațiile greu de închipuit, atroce în realitatea lor, frizând aproape de fiecare dată imposibilul, atunci când acești medici și-au oferit ajutorul? Sufletul lor generos în curaj, temerar în lupta cu ghearele unei puteri criminale? Dar cum vom putea trece peste pecetea creștină a demersului lor spiritual, a actului lor fratern-deontologic? Martorii lui Hipocrat, juruiți celor mai nobile porunci după cele ale Sfințelor Evanghelii, au adus chiar în temnițele comuniste micul, dar foarte necesarul lor sprijin, care a devenit un imbold uriaș în refacerea morală a individului claustrat, înfometat, veșnic îngrozit, supus terorii. Cititorul nu va trebui să uite nici un moment că acei medici erau ei înșiși condamnați pentru mulți ani, supuși aceluiași rigori barbare și ale căror acte medicale și creștine le-ar fi putut aduce oricând tortura, carcera, moartea. Numele lor, după lectura cărții, îți rămâne, în memorie o dată cu scenele de apocalips, scene în care și-au avut rolul de eroi tragici, impus de un mașter destin. Impresia este la fel de puternică atunci când citim despre marii profesori Victor Papilian și Eduard Pamfil, ca și atunci când aflăm de suferințele, sfaturile, îndemnul, visurile și ajutorul medical propriu-zis al aceluia ce s-au numit Vasile Voiculescu, scriitorul, fostul prizonier de război în Siberia, doctorul Achile Sary, sau de dr. Banu Rădulescu. Mărturia celor care nu mai sunt în viață, precum a doctorului Mihai Savu, a lui Dumitru Nicolcioiu, a lui Ionel Zeană, poetul, sau a doctorului Miltiade Ionescu își împletește firele triste cu aceasta. Dar memorialistul vrea mai mult de la viață. El își salvează permanent eroii din rândurile infernului, chiar dacă aceștia au plătit o vamă uriașă luntrașului morții. El îi vrea vii, așa cum și-i amintește în actele lor supraumane. Îi vede riscând, vorbind, râzând, uneori plini de umor în tristețea lor înțeleaptă, dar niciodată deznădăjduind și nicidecum murind pentru totdeauna. Atunci, în anii iadului temnicer, martorii lui Hipocrat, pe care îi învie pentru noi Gheorghe Penciu, erau cu toții **Candidați pentru eternitate**”.

*

Dr. Ioan Struțeanu (Fragment din cartea **Nemuritorii**)

Doctorul Struțeanu, născut la 17 iunie 1926, a fost șeful studenților țărăniști de la Facultatea de Medicină, începând cu anul 1943, colaborând cu Ioan Puiu care conducea tineretul țărănist. La 10 mai 1946 se află în rândurile celor care au manifestat pentru Rege și Țară și s-au opus încercărilor comuniștilor de a sabota sărbătorirea zilei naționale a României. Era unul dintre cei trei copii ai lui Scarlat Struțeanu (1881-1947) și al Fulviei (născută Slavici, 1891-1975). Tatăl său, Scarlat Struțeanu, a fost profesor secundar de limba română la Liceul „Mihai Viteazul” și la Institutul Motreanu, colaborator al „Universului Literar și Artistic”, om de o cultură deosebită și de o demnitate remarcabilă (la plebiscitul organizat de Carol al II-lea a fost printre cei câteva mii, care au votat nominal fără teamă „Nu”, pierzând ulterior dreptul de a mai face parte din comisiile de bacalaureat). A fost prieten cu figuri proeminente ale culturii române, între care Ion Minulescu, Liviu Rebreanu, care apar și ca martori pe actul de naștere al fiului său Ioan. Mama doctorului Ioan Struțeanu era fiica scriitorului Ioan Slavici și i-a insuflat

fiului ei o educație aleasă și o venerație deosebită pentru bunicul său Slavici. Ioan Struțeanu a fost arestat în 1946, apoi, din nou, în 1949, perioada sinistrală a reeducării, când a suferit chinurile, bătăile și torturile fizice ale torționarului Țurcanu și echipei sale (vezi cartea *Memorialul ororii*). Eliberat în 1952. În anul 1958, „în momentul „străngerii șurubului” față de foștii deținuți politici, condiție impusă de URSS, cu prilejul „retragerii” trupelor sovietice de pe teritoriul românesc, Ioan Struțeanu a fost arestat, pentru a treia oară, molest, amenințat și anchetat. Mama sa, Fulvia Struțeanu, a făcut în 1958 o petiție către academicianul Victor Eftimiu, pentru a-l ajuta pe fiul ei care era arestat. Petiție rămasă fără efect. Impresionant este răspunsul academicianului Victor Eftimiu către Fulvia Struțeanu, scrisoare datată 25 martie 1958: *Stimată Doamnă. Am primit scrisoarea dv. din 22 martie 1958 și mă grăbesc să vă răspund, cu regretul că nu pot face nimic pentru fiul dv. Orice intervenții rămân fără eficacitate și sunt chiar suspectate. Acum câțiva ani m-am dus la un puternic al zilei, să-i vorbesc în favoarea unui prieten arestat. Mi-a răspuns: „Tot ce pot face pentru d-ta este să te las să pleci liber de-aici”. De atunci n-am mai avut curajul să intervin pentru nimeni. Cu cele mai alese sentimente, Victor Eftimiu.* Doctorul Ioan Struțeanu și-a obținut titlul științific de doctor în medicină la 6 iunie 1973. A fost urmărit de securitate până în ziua de 19 iunie 1988 când a murit în urma unui cancer hepatic. Autorul, Gheorghe Penciu, anexează „Biletul de Liberare” din Penitenciar al doctorului Struțeanu, nr 660/1958 și Diploma prin care i se conferă titlul științific de Doctor lui Ioan Sc. Struțeanu, în 17 decembrie 1976. Interesant ni s-a părut un *post scriptum* al autorului, pe care îl redăm în continuare: *Toate aceste informații le-am obținut prin bunăvoința doctorului Bălăcescu, fin observator și admirator al oamenilor care și-au menținut poziția pe verticală. Spre elucidarea acestui fenomen de exacerbare politică, în timpul gloriosului cuplu Nicolae și Elena Ceaușescu voi reaminti doar un caz edificator. Eram la înmormântarea unui prieten, scriitorul Gabriel Teodorescu, mort în urma unei comoții cerebrale și care urma să fie înmormântat la Cimitirul Bellu. La înhumarea lui, veniseră peste 100 de prieteni, scriitori, ziariști și bineînțeles puținele rude pe care le mai avea. La aproximativ 50 de metri de el, urma să fie înhumată, celebra cercetătoare, descoperitoare a Gerovitalului, Ana Aslan. După înhumarea prietenului meu, din pură curiozitate, am vrut să participăm și la înhumarea ei. Ei, bine, n-am văzut în viața mea o înhumare mai regizată ca a ei. Totul fusese calculat cu minuțiozitate, de la gropar la ultimul reprezentant al partidului ales. Nici urme de preot, nici urmă de rude, ci numai fețe întunecate de securiști, care abia așteptau să se termine acest ritual care le făcea repulsie. Din rândurile lor s-a desprins un individ, care a rostit câteva cuvinte despre meritele ei și, făcând un semn scurt, a lăsat groparii să-și facă datoria. O singură doctoriță, fostă studentă a ei, a îndrăznit să-i sărute mâinile ca gheața, dar a fost îndepărtată repede de sicriu și luată în primire de doi indivizi, care cine știe unde au dus-o. Peste ea s-au depus peste 40 de coroane de flori naturale, pentru a dovedi că Partidul are grijă de reprezentanții lui.*

Continuare în numărul viitor

Răsfoiri și comentarii

de Constantin Tudorache

Autorul văzut de Al. Clenciu

Continuare din numărul trecut

Defunctul director al gimnaziului greco-oriental din Brașov, ziarist și autor de interesante manuale didactice, a semnat și cu pseudonimul *Sorcova*. Numele pomenitei unelte blagoslovitoare, la care florile de hârtie colorată nu acopăr cu totul verdele bețișorului făcut dintr-o crenguță, îți duce gândul, din capul locului, la un amestec de artificial și de firesc, pe care Virgil Onițiu îl simțea în scrisul său de dascăl autor, iar faptul că sorcova întovărășește cu lovituri domoale pe spinare urările adresate stăpânului acelei spinări, e par'că un simbol al pedagogiei onițiene. O intrare dacă nu în miezul acestei pedagogii, în tot cazul într'acel al preocupărilor lui de a îndrepta limba cărturarilor ardeleni coruptă printr'un vocabular și o topică ultra-nemțească, ni-ar înlesni-o câteva exemple. Virgil Onițiu ia un manual și găsește propozițiunea: „Aveau calitățile prescrise”. Și iată-l argumentând împotriva atributului oferit calităților; el arată că zisul adjectiv provenit dintr'un participiu nu are nici de cum calitatea de-a ocupa locul atribuit lui de acel autor. „Prescris” - spune Onițiu - „este un termen juridic pentru abolițiunea prin timp a unui drept... În fraza citată este un germanism patent de la *vorgeschrieben*; noi zicem românește corect: *cerut, fixat, stabilit, impus* după cum cere sensul frazei”. În aceeași carte de școală - un manual de istorie - el întâlnește fraza: „În Imperiul bizantin *ocur* pretori” și face următoarea remarcă: „*Occur*”, „*obvin*”, „*vin înainte*” sunt germanisme („*vor rkommen*”) foarte răspândite la noi și cu desăvârșire străine. În România se zice în loc de cuvintele citate: *se întâlnesc, sunt, întâlnim, aflăm*. Cu deosebire se ridică în contra unora din pleonasmul specific transilvănești: adaosul inutil și împovărător de adverbe de loc (în *pacostea* aceasta - așa o caracterizează - el vede rezultatul aceleiași influențe asupra vocabularului românesc). Arată că și în vorbirea intelectualilor de acolo se aude: *Cocoana s'a sculat sus*, acuma e *jos* la masă; ea chiamă *înăuntru* servitoarea, ca să scoată *afară* o cratiță: „Și toate acestea le face - încheie el cu umor - în loc să se scoale, să șadă la masă, să cheme servitoarea și să-i spună să scoată cratița”.

*

Tăcerea e de aur, spune un proverb al tuturor popoarelor. Se mai spune că *tăcerea e ca mierea*. Am încercat cândva să scriu un eseu pe această temă și mi-am dat seama că ar fi ineputabil. Din notațiile personale voi prezenta câteva aforisme, pilde și epigrame despre tăcere, cât și despre înțelepciunea de a vorbi când trebuie. Euripide își sfătua contemporanii: *Vorbește atunci când cuvintele tale sunt mai convingătoare decât tăcerea, dacă nu, taci!* Conform unui proverb arab, *omul este stăpânul cuvintelor nerostite și sclavul celor rostite*. Omul de stat și filozoful englez, Francis Bacon, afirma: *cel care tace nu poate fi niciodată contrazis*, iar *discreția într-un discurs contează mai mult decât elocvența*. Iată și părerea lui Cato cel Bătrân: *tăcerea unui om inteligent valorează mai mult decât o mie de cuvinte ale unui prost*. Confucius spunea că *tăcerea este un prieten adevărat care nu ne trădează*

niciodată, iar Winston Churchill afirma că *este nevoie de curaj pentru a vorbi, dar și pentru a sta jos și a asculta*, confirmând o zicere a lui Cleobul din Lindos, unul dintre Cei șapte înțelepți: *Să-ți placă mai mult ascultatul, decât vorbitul*. Marii oratori spun că *pentru a ști să taci îți trebuie și inteligență și talent*, iar *tăcerea bine plasată poate fi mai elocventă ca însuși discursul*. Redăm acum și o epigramă, intitulată *Tăcerile*, scrisă de Victor Macarevici: *Când oamenii-ntr-un loc se-adună/ Și se privesc, cu gândul dus,/ Ori au prea multe să își spună./ Ori nu mai au nimic de spus*. Un vechi proverb spune: *Dacă tăceai filozof rămâneai*. Iată acest proverb răstălmăcit de regizorul, scriitorul și actorul Woody Allen: *Mai bine să ții gura închisă și să îi lași pe alții să te creadă prost, decât să deschizi gura și să nu mai lași nicio umbră de îndoială*. Înțeleptul chinez Chuang Tzu, ne-a lăsat această expresie: *Cei care știu nu vorbesc, cei care vorbesc nu știu*. *Înțeleptul învață prin faptele sale, nu prin cuvintele sale*. Într-un „gând nepieptănat”, Stanislaw Jerzy Lec spunea: *Cei care nu au nimic de spus, să tacă; numai așa pot întări muzical corul al umanității*. Filozoful austriac Ludwig Wittgenstein avea convingerea că *despre ce nu se poate vorbi, trebuie să se tacă*. Predicatorul creștin luteran, Richard Wurmbrand, născut la București, într-o familie de evrei și stabilit în California, spunea că *pentru a judeca drept, trebuie ascultate nu numai toate vorbele, ci și toate tăcerile*, iar înțeleptul Thales din Milet, referindu-se la cei care vorbesc mult, spunea: *excesul de cuvinte, nu reprezintă dovada unei minți chibzuite*. Mai adăugăm un citat din Balzac, pe aceeași temă: *Când vorbești singur, ai întotdeauna dreptate*. Am selecționat, în final, și câteva catrene. Începem cu un sfat de la Vasile Militaru: *Fapta bună, fă-o-n taină/ Și păstrează-o sub tăcere/ În ascuns albina face/ Pururi fagurii de miere*. Iată ce spune Vasile Darie în epigrama *Echilibrul: Și învățatul și profanul/ Sunt întrutotul de părere:/ De câte ori vorbește banul,/ Valoarea trece sub tăcere*. Să citim și această *Sculptură modernă*, scrisă de Gheorghe Belei: *Brâncuși, cu arta lui firească,/ Făcut-a arta să vorbească;/ Prudenți, circacii noii ere/ Au readus-o sub tăcere*. Încheiem cu un aforism de Lucian Blaga: *Tăcerea este umbra unui cuvânt*.

*

Omul de televiziune Ioan Grigorescu spunea că *sărăcia nu e bună nici ca piesă de muzeu*. Deși am mai scris câteva eseuri pe tema sărăciei, revenim de data aceasta cu patru catrene. Medicul-epigramist Gheorghe Șchiop, din Porumbacu de Jos-Sibiu, spune, într-o proprie-i *Apărare*: *Deși-s la Stat vândut dator;/ Nu poate fiscul să mă-nhațe;/ Cât timp la pieptu-i protector/ Mă ține sărăcia-n brațe*. Regretatul avocat-epigramist Constantin Popescu-Berca, din Urlați-Prahova, spune în catrenul *Învățătoarei mele*: *La școală, la-nceput de drum,/ M-ați învățat să fiu cinstit/ Eu înțeleg abia acum/ De ce-am rămas sărac lipit!* Anexez și două catrene scrise de subsemnatul. Primul se intitulează *Dilemă*: *Spre cerul cu margini azur/ Privesc și nu știu ce să fac:/ Un drac mă îndeamnă să fur/ Și-un înger mă ține sărac*. Următorul catren reprezintă o *Declarație de avere*: *Amicii mei!- cinstit să fiu-/ Declar că pe al vieții drum,/ Sărac am fost de când mă știu,/ Dar niciodată ca acum*.

DOCTRINE ȘI CURENTE POLITICE (III)

1. LIBERALISMUL ȘI NEOLIBERALISMUL

de Ion Ștefan Baicu

Perioada postbelică a marcat afirmarea și mai puternică și extinderea **NEOLIBERALISMULUI** la scară planetară. În prezent, această **doctrină** este îmbrățișată în promovarea strategiilor politice și economice din numeroase țări ale lumii. Se vede azi *cu ochiul liber* următoarea situație concretă: între timp, **social-democrația și democrația creștină**, cea din urmă fiind rebotezată *populară* în unele state, au cucerit multe țări ale Europei. În schimb, **politicile neoliberale** au dat rezultate deosebite, pe multiple planuri, îndeosebi în SUA, Canada, Japonia, Australia; de asemenea, elementele neoliberalismului se pot întâlni și în problemele de guvernare din unele state din Asia, Africa și America Latină – cf. *op. cit.* de **René RÉMOND** și *Societatea deschisă și Dușmanii ei*, în 1993, de **Karl Popper**.

În **Istoria Românilor**, ideile **liberale** au fost receptate și au circulat încă în timpul dominației otomane; un rol însemnat, în epocă, l-a deținut *Partida Națională*, în fruntea căreia s-a aflat, între alții, prahoveanul **Ion Câmpineanu**. În a doua jumătate a secolului XIX, *liberalismul clasic* avea să fie promovat de către *Partidul Național Liberal*, înființat în 1875, în frunte cu **Ion C. Brătianu** și **Dimitrie A. Sturdza**; în epocă, evenimentele de la 1859-1862 și 1877-1878 vor crea condiții propice, sub conducerea liberalilor, pentru consolidarea sistemului politico-instituțional modern, pentru accelerarea procesului de formare, în 1918, a României Mari – scrie istoricul **Ioan Scurtu**, în 1999, în *Istoria Românilor în Secolul XX*. La rândul său, politologul **Aurelian Crăiuțu**, recurgând la considerații mai generale, notează: *Liberalii s-au pronunțat pentru apărarea drepturilor individuale, a proprietății și a sferei private de orice imixtiune ilegală din partea statului; ei au subliniat importanța separării puterilor și a diversității sociale, semnificația pluralismului, legalității și toleranței, ca mod de reconciliere în plan politic a unor viziuni opuse asupra lumii și vieții: în culegerea Doctrină Politice de sub egida Editurii Polirom, 1998, coord. Alina MUNGIU-PIPPIDI.*

În perioada interbelică, documentul oficial privind nașterea neoliberalismului la români a fost *Constituția* din anul 1923 – în opinia sociologului și economistului **Ștefan Zeletin**. O analiză a textului acestei legi fundamentale conduce și azi la concluzia că neoliberalismul românesc își regăsea esența în două mari coordonate: *prima* se referea la intervenționismul de stat în viața economică și socială, iar *secunda* viza concepția despre liberățile individuale ca *funcții sociale*. În acel răstimp, *Partidul Național Liberal*, sub conducerea lui **Ionel Brătianu**, a continuat, în noile condiții postbelice, să promoveze politica *prin noi înșine*, apreciată drept singura cale de progres pentru România Mare; în plan politic, neoliberalismul autohton era adeptul democrației parlamentare, iar în sfera socialului a optat,

desigur, pentru întărirea pozițiilor burgheziei proprii, care nu se ferea să pună în vigoare măsuri cu adevărat revoluționare – nota autorul mai sus menționat în lucrarea sa *Burghezia Română. Neoliberalismul*, sub egida Editurii *Nemira*, 1998.

În cadrul unei conferințe din anul 1928, pe marginea doctrinei liberale, **Ioan Gh. Duca**, fruntaș al P.N.L. și viitor premier, susținea că **liberalismul românesc** pornise la drum, în adevăr, de la vestita formulă *Laissez faire, laissez passer*, adică *Lăsați să se facă, lăsați să treacă*; dar, ulterior – spunea el – se va ajunge la intervenționismul statal în viața economică și socială, ceea ce a constituit o strategie – în viziune neoliberală – nu numai pentru asigurarea progresului în genere, dar și pentru prevenirea și înlăturarea anarhiei în țară. Simultan, noul liberalism românesc, deși pleda pentru ideea sacralității proprietății, va accepta, totuși, teza cu privire la funcția ei socială, din care vor ieși măsurile necesare de expropriere și de naționalizare a bogățiilor oralsolului autohton, în primul rând a petrolului; el, oratorul, explica, apoi, că toate acestea erau, în fond, forme de progres social, care se manifestau ca o nouă repartitie și nu ca o nimicire a proprietății în România Mare.

În ultimii 30 ani, *neoliberalismul* a fost îmbrățișat și în *fostele țări socialiste*, inclusiv în România; o asemenea necesitate a izvorât atât din cerințele reconstrucției unui nou și democratic sistem politic, cât și din cele ale tranziției la economia de piață. Să recunoaștem că, în aceste direcții, s-au depus și se depun încă eforturi susținute în țara noastră, o contribuție notabilă aparținând, desigur, P.N.L.; se poate, deci, aprecia că împletirea acțiunilor statale cu mecanismul economic în plină transformare reprezintă azi, în adevăr, un proces destul de complex și de complicat, de aceea, în contextul dificultăților deja ivite peste tot, desigur și în România actuală, mersul înainte va avea nevoie să fie condus *cu prudență, dar nu cu teamă, cu fermitate, dar nu rigid, curajos, dar nu aventuros* – se atrage atenția în manualul *Politologie*, apărut în anul 2000 la Editura Fundației *România de Mâine*.

În *concluzie*, de-a lungul deceniilor, depășind greutate și ostilități și adaptându-se din mers la noile realități istorice, **LIBERALISMUL CLASIC** în general, cel autohton în special s-a reformat și s-a transformat în liberalismul modern, denumit **NEOLIBERALISM**; să apară, însă, mai mult curaj și idei competente, să se apeleze la opoziția elegantă și constructivă – iată datoria P.N.L. din *România Actuală!* – vezi și *Doctrină Politice*, 2004, de **Ion Șt. BAICU** și monografia din 2006 a lui **Anastasiu IORDACHE** despre **Ionel BRĂȚIANU**, un patriot de înaltă ținută și premier autoritar, care a condus guverne liberale ale *României Mari*.

INGINER NICOLAE CĂTUNEANU (III)

de Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu

Lagărul de la SOPRON-UNGARIA martie 1918.
Scrisoare 13 martie 1918

După terminarea războiului, a plecat să studieze la Freiberg la Facultatea de Mine și Tehnologie (înființată în 1765). După terminarea studiilor s-a însurat cu o fostă supusă a imperiului austro-ungar de origine slovacă, născută la Viena și a cărei familie era stabilită în Praga, Eufrosina Slamka. Au avut doi băieți. Ion Nicolae s-a născut în 1922; a terminat școala de aviație la sfârșitul războiului, a ajuns comandantul aeroportului militar Craiova, a fost dat afară din armată în perioada epurărilor, a ajuns tehnician și a lucrat în domeniul construcțiilor în Ploiești. Traian Vladimir s-a născut în 1925; a urmat Facultatea de Drumuri și Poduri și a lucrat toată viața ca inginer constructor în domeniul petrolier tot în Ploiești. Actualmente, amândoi sunt decedați. Reîntors în țară, a fost angajat la o societate petrolieră în Moreni, pe post de inginer. Ulterior s-a mutat la Ploiești, lucrând inițial tot în domeniul petrolier. A fost Director al Șantierelor Societății „Cometa” și al Societății „Foring” (conform: „Analele Minelor din România” nr 4/1934). Ploieștiul s-a înfiripat pornind de la un popas pentru carele care făceau negoț între București și Brașov, de unde și tradiția numărului mare de crășme. A fost înființat oficial ca oraș de către Mihai Viteazul în 1597. S-a dezvoltat ca oraș de negustori, până la începerea exploatărilor petroliere. Apariția rafinăriilor a dus la dezvoltarea rapidă a orașului, apariția fabricilor, transformarea într-un oraș cosmopolit. Existau „coloniile” (cartierele) rafinăriilor cu englezi, olandezi, belgieni, francezi, americani. Erau comunități de macedoneni, greci, albanezi, bulgari (își ziceau sârbi), evrei, țigani, italieni, germani. Viața socială era efectiv foarte bogată în evenimente (societăți de binefacere, serbări de tot felul, baluri pentru strângerea de fonduri pentru diverse ajutoare, activități filantropice, activități în cluburi etc.). Inclusiv în timpul războiului. O formulă de salut frecventă era: „Am onoarea (să vă salut)!”. Generația atomizată de astăzi nu poate înțelege așa ceva. Dezvoltarea industrială rapidă a dus la descoperirea limitelor rețelei feroviare naționale (CFR). Pentru realizarea legăturilor la cele 12 rafinării din jurul Ploieștiului s-a ajuns la concluzia că este nevoie să se dezvolte o rețea feroviară proprie. În 1904 Guvernul a aprobat un împrumut de 2 milioane lei (sacul de făină costa 1 leu) Prefecturii Prahova pentru construirea rețelei de căi ferate județene care va purta denumirea de CFPV (Căile Ferate Ploiești Văleni). Un merit deosebit l-a avut Prefectul Luca Elefterescu. Fosta lui casă adăpostește astăzi Muzeul Ceasului din Ploiești. Prima etapă a fost finalizată în 1908. Ulterior s-a extins cu legături la toate rafinăriile, inclusiv la Moreni, plus legături la uzinele militare (Plopeni, Mija). Societatea CFPV a avut la conducere ingineri de valoare, de

exemplu: V. Haret și Gh. Coconeana, dar mai ales N. Drogheanu. CFPV a fost singura societate privată de transport feroviar din sudul României, o societate particulară existând și în nord-vestul României Mari, încă de pe vremea imperiului austro-ungar. Motivația realizării legăturii Ploiești-Văleni (extinsă până la Măneciu Ungureni) a fost în primul rând pentru că zona era foarte bogată (livezi, pășuni, păduri), dar și din cauza numărului din ce în ce mai mare de muncitori care făceau naveta. În plus, a contat și autoritatea savantului Nicolae Iorga, care avea casa la Văleni de Munte, unde se țineau celebrele Cursuri de Vară. Ing. N. Cătuneanu a ajuns Director Tehnic la CFPV. CFR era subvenționat de stat, dar societatea particulară trebuia să se mențină și să se dezvolte prin resurse proprii. Din acest motiv s-au luat mai multe măsuri, inclusiv tehnice, pentru eficientizarea transportului feroviar, astfel încât CFPV să devină profitabilă. Una dintre ele a fost introducerea automotoarelor cu motor Diesel. În Transilvania circulau automotoare cu motoare cu abur, cu motoare pe benzină, încă de pe vremea imperiului, ulterior cu motoare Diesel, deci se cunoșteau avantajele utilizării lor. Ing. N. Cătuneanu s-a deplasat în Germania, unde a stabilit împreună cu specialiștii de acolo soluția tehnică avansată și detaliile de echipare ale unui tip nou de automotor. Rezultatele fiind pozitive, CFPV a comandat la ASTRA ARAD asamblarea a trei automotoare la care s-au adus îmbunătățiri față de cele importate sau cele care se fabricau sub licență la Arad. Cele trei automotoare cu indicativele: AB mot 401, 402 și 403 au fost unice ca execuție, cu multe inovații tehnice. Motoarele Diesel de 225 CP erau de la MAN, generatorul electric, cele șase motoare electrice, variatorul de turație și restul instalațiilor electrice de ultimă generație erau de la AEG. Viteza maximă era de 100 Km/oră. Familia mai deține o poză a unui automotor 400 AB mot.

Automotorul seria 400 AB mot.

Despre numirea în funcția de Director General la

SĂ NU UITĂM ODISEEA TRANSILVANIEI! ȘI ISTORICUL TRATAT DE PACE DIN 1920 DE LA TRIANON! (IV)

de Ion Ștefan Baicu

În asemenea împrejurări, știința istorică românească trebuia și trebuie să răspundă cu argumente viabile și credibile, convingătoare. Probele materiale, logica istorică și bunul simț împiedică pe oricine să-și imagineze o evacuare integrală a populației daco-romane la sud de marele fluviu, indiferent de condiția ei economico-socială și juridică. În adevăr, părăsirea Daciei trebuie înțeleasă în spiritul adevărului istoric obiectiv. Adică, în sudul Dunării s-au retras numai legiunile, funcționarii de stat și categoriile sociale de sus, bogate, ale populației, care nu-și făuriseră legături prea trainice cu pământul geto-dacic, ci, mai degrabă, cu statul roman; în schimb a rămas pe loc, în Dacia, o numeroasă populație latinofonă, de fapt un nou popor - poporul daco-roman. Ce argumente aduce istoriografia românească și care sunt opiniile unor autori străini despre continuitatea daco-romană după retragerea ordonată de împăratul Aurelian?

EPISOD II

5. Continuitatea poporului daco-roman în vechea sa vatră de locuire după retragerea aureliană, la finele veacului al III-lea, a fost și este, din plin și consistent, dovedită de mulți învățați străini, dar, cu prioritate, de istoriografia românească. În secolul al XVI-lea, italianul *Ascanio Centorio* remarcă: *Munții Transilvaniei sunt, în întregime, locuiți de români*. Două veacuri mai târziu, istoricul maghiar *Iosif Benkő* scria și el că *mulți romani, împreună cu dacii indigeni, au rămas pe loc, adăpostindu-se în munți* după evacuarea oficială ordonată de împăratul Aurelian. Marele nostru filolog *Sextil Pușcariu* își încheia o fermă argumentație cu revelatoarea concluzie că *leagănul poporului român este Ardealul*, care reprezintă bastionul de neclintit al continuității autohtone pe pământul de la nordul DUNĂRII. În lucrarea sa *Ce știm despre Transilvania*, academicianul clujean *Ștefan Pascu* - unul din marii specialiști în combaterea teoriei roesleriene - prezintă considerente de ordin logic, relevând că, în primul rând, o populație care trăia de milenii pe aceleași meleaguri - populația dacică, devenită daco-romană - nu își putea părăsi locurile ancestrale în nici o împrejurare. Distinsul istoric conchide că populația daco-romană, transformată în poporul român, *ar fi trebuit să aibă o memorie neobișnuită pentru a se așeza, venind din sud, după 600-800 de ani, exact pe locurile părăsite cu șase-opt secole înainte: dacă evenimentele ar fi evoluat, desigur, după dorințele falsificatorilor de ISTORIE*.

Strămutarea unei populații atât de numeroase în spațiul sud-dunărean - dacă ar fi avut loc - trebuia, în mod logic, să lase urme materiale în locurile respective; ori, știrile de care dispunem - releva încă savantul *Vasile Pârvan* în *Începuturile vieții romane la gurile Dunării* - nu arată nici o schimbare în anii de după 270 și atunci unde a intrat mulțimea aceea de oameni! Că nu un milion, ci numai cinci sute de mii, ba chiar și numai o sută de mii să fi fost și tot s-ar fi păstrat vreo urmă! Triburile de migratori - în primul val: goții, hunii, gepizii, avarii - au avut nevoie, de la început, de o masă stabilă de oameni, băștinașii dacoromani, care să le procure hrana ce nu o puteau produce ele - nota istoricul Aurelian

Sacerdoțeanu; de altfel, dispunem de valoroasa informație a istoricului antic *Ammianus Marcellinus*, care a observat că hunii, de pildă, nici nu se atingeau de coarnele plugului, deci ei nu arau pământul și umblau de colo până colo fără sălaşuri statornice în secolele IV-V - cf. *op. cit.*, 1975, de acad. tată și fiu GIURESCU.

În ceea ce privește hidronimia - Maris, Samus, Crisius, Tisia, Tibiscus și altele -, *Nicolae Iorga* nota că păstrarea, până astăzi, a numelor antice ale principalelor râuri din Transilvania dovedește că, pe teritoriul ei, n-a fost niciodată un hiat etnic. Dovezile de ordin numismatic sunt și ele peremptorii: astfel, arheologul clujean *Dumitru Protase*, într-un repertoriu cuprinzând descoperiri pentru anii 271-450, reliefează că majoritatea monedelor - denari romani -, găsite în pământul fostei provincii imperiale, erau din bronz, parte și din argint, deci, era vorba de monede mărunte, întrebuițate de o populație nevoiașă și sedentară, nu alta decât cea daco-romană. Și vestigiile arheologice au devenit unul dintre cele mai convingătoare argumente pentru continuitatea băștinașilor. La Sarmizegetusa, de exemplu, s-au descoperit ziduri, în scop de apărare, din secolul IV; la Alba Iulia s-a constatat existența unui centru de locuire neîntreruptă a dacoromanilor în veacurile IV-V, iar o dezvăluire relevantă s-a produs la Bratei, lângă Sibiu, unde a fost găsit un cimitir de incinerare din aceeași perioadă de la mijlocul primului MILENIU: în *Autohtonii în Dacia*, Cluj, 1980.

Creștinismul, propovăduit în limba latină, vine, în mod pertinent, în sprijinul continuității daco-romane. Pătruns în Dacia încă în timpul stăpânirii Romei, creștinismul s-a generalizat îndeosebi din secolul IV, un rol determinant în răspândirea lui avându-l și depășirea condiției sale de *religio illicita* în urma edictului din 313 de la Milano. Săpăturile arheologice au scos la iveală monumente și obiecte creștine din veacurile IV-V ca: opaițe, geme și inscripții în latină așa cum au fost cele găsite la Biertan - *Ego Zenovius votum posui* - și la Moigrad - *Ego Paulus votum posui* -, deci, în plin centrul Transilvaniei. Succesul creștinismului în vechiul spațiu geto-dacic confirmă, din plin, existența certă aici a unei populații vorbitoare de limbă latină, desigur în forma ei populară. Prin urmare, poporul nostru s-a creștinat la nord de marele fluviu, acolo unde s-a format în cadrul procesului său de etnogeneză. În primele veacuri, băștinașii au folosit, în biserică, limba adusă și cultivată de coloniștii Romei. De aceea, trebuie să atragem atenția că întroducerea limbii slavone în biserica românilor s-a petrecut târziu, după secolele IX-X, când misionarii *Ciril* și *Metodie* au început să cuture teritoriile nord-dunărene, aducând liturgia și terminologia ortodoxă slavonă; pe bună dreptate, *C.C. Giurescu* scrie: *Creștinismul românesc, ca și graiul românesc, este de caracter latin, românii sunt, în această parte a Europei, cei mai vechi creștini, toate popoarele vecine - bulgarii, sârbii, ungurii, slovacii, polonezii, rușii - au fost creștinate mult în urma lor, adică a ROMÂNILOR* - vezi și evocarea din nr. 7 pe 2017 al revistei ploieștene ATITUDINI de Ion Șt. BAICU. Continuare în numărul viitor

„REGELE FERDINAND. ACȚIUNEA MILITARĂ PENTRU MAREA UNIRE, 1916-1917” UN EXCELENT LAUDATIO ADUS DE PROFESORUL TRAIAN D. LAZĂR ÎNTREGITORULUI DE ȚARĂ (III)

de prof. univ. dr. Adrian Stroea

Cel de-al VII-lea capitol, „De la războiul Manevriier la Războiul defensiv (28 decembrie 1916/10 ianuarie 1917 – 11/24 iulie 1917)” este cel mai amplu capitol al lucrării, în care autorul a prezentat o multitudine de aspecte. Între acestea un loc aparte îl ocupă proiectele de guvernare autoritară vehiculate la începutul anului 1917, chiar a unui guvern militar condus de Averescu, refacerea și reorganizarea armatei, precum și rolul benefic al misiunii militare franceze în aceste procese. Autorul, dornic de a realiza o abordare completă a evenimentelor acestei perioade, a prezentat inclusiv comentata dezertare a colonelului Alexandru Sturza. A realizat și o introspecție succintă în situația complexă din Rusia și a influenței acesteia asupra României, precum și măsurile aferente de protejare a suveranului față de acțiunile revoluționarilor din armata rusă. A consemnat totodată și momentul important al intrării SUA în război. O atenție specială a acordat autorul memorabilului discurs al regelui de la Răcăciuni din 21 martie/3 aprilie 1917, despre mult așteptata reformă agrară.

În penultimul capitol, „Marile bătălii din vara anului 1917”, profesorul a evidențiat sintetic cele mai

importante și definitorii momente ale glorioaselor bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz și implicarea lui Ferdinand I în deznodământul victorios al acestora.

În fine, ultimul capitol, „Operațiuni militare pentru rectificarea liniei frontului (după 21 august /6 septembrie 1917)” aduce în atenția cititorilor ultimile acțiuni militare ale armatei române din 1917 și implicat aferentă a capului oștirii.

În final se impune a menționa temeinica documentare a autorului, multitudinea surselor folosite și dorința sa ca această carte dedicată memoriei Întregitorului neamului să fie evident neexhaustivă dar cât mai completă cu putință. Trebuie să recunosc că am fost impresionat de modul fluent, logi și persuasiv de exprimare al autorului și plăcut surprins de folosirea corectă a terminologiei militare. Consider că profesorul Traian D. Lazăr a contribuit admirabil și substanțial, prin scrierea acestei cărți, la mai buna cunoaștere a personalității și faptelor „regelui din tranșee” și a reușit să-i dea peste ani onorul recunoștinței cu condeii celui ce a reușit să întregască pentru aproape două decenii patria românilor.

Istoricul Monarhiei Constituționale și Ereditare din România 1866-1947 (III)

de Daniel Rachmistruc, Israel

Conferința de la Constantinopol din septembrie 1861 a recunoscut unificarea politica-administrativă a principatelor ceea ce a instalat tradiția statului modern unitar și nu numai o fuziune de tip federal așa cum fusese proiectat în cadrul Convenției de la Paris în 1858.

Cuza operează o lovitură de palat în mai 1864 și instalează un sistem care nu renunța la separarea puterilor conform principiului lui Montesquieu dar care acorda o preponderență specială executivului, inspirându-se din constituția franceză din perioada lui Napoleon al III-lea care i-a servit drept model. Această formă autoritară care îi permitea domnitorului să aplice sau să anuleze legi a făcut posibilă continuarea reformei agrare și împrumutarea unei părți din țărâtime. Cuza însuși este răsturnat în urma unei lovituri de stat asistată de însuși generalul Haralambie care ar fi trebuit să asigure protecția domnitorului. „Monstruoasa Coaliție” din 11 februarie 1866 a creat

un vacuum politic care pe un eșichier diplomatic complicat pe care se ciocneau interesele puterilor europene Franța Anglia Prusia pe de o parte, Rusia și Turcia pe de alta, care ar fi putut pune în pericol nu numai reformele dar și continuitatea noului stat. Napoleon al III-lea era dispus încă din 1863 să cedeze principatele Austriei în schimbul cedării Veneției Italiei, Conferința Internațională de la Constantinopol reclama alegerea unui lider pământean precum și posibilitatea separării celor două principate, gruparea rusofilă susținea alegerea prințului Serghei de Leuchtenberg, nepot al țarului Nicolae I sau formarea unei federații balcanice din care să facă parte și Principatele sub tutela Rusiei.

Reformele lui Cuza trebuiau continuate și perfectate în condițiile unei independențe complete față de Imperiul otoman aflat în accentuată decadere. Este clar faptul că în lipsa reformelor de inspirație occidentală și francmasonică introduse de Cuza eforturile de europeanizare și industrializare ale

lui Carol I ar fi fost mai anevoioase și mai puțin performante.

Propunerea de inspirație franceză dirijată de însuși Napoleon al III-lea de numire a prințului Carol de Hohenzollern drept domnitor a avut un rol salvator pentru menținerea principatelor într-o singură entitate statală după abdicarea forțată a lui Cuza.

Domnia lui Carol I de aproape o jumătate de secol cea mai lungă din istoria României (1866-1914), a reprezentat o mare șansă istorică care a făcut posibilă consolidarea statului român modern și continuarea procesului de europenizare. Reformele lui Cuza au jucat un rol administrativ și cultural, ele au fost mai puțin orientate spre asimilarea revoluției industriale cu toate că au contribuit mult la modernizarea instituțiilor publice și a economiei libere.

La vârsta de 27 de ani atunci când este declarat principe ereditar Carol I a avut convingerea de a putea exercita un rol civilizatoriu în această parte a continentului. De-a lungul domniei lui Carol I asistăm la o dezvoltare spectaculoasă a comunicațiilor și căilor ferate, a mineritului, metalurgiei, arhitectura metalică, construcție de mașini, electrificare și ulterior telefonie.

Cei doi autori insistă într-un mod special asupra reformei constituționale și adoptarea primei constituții în 1866 de inspirație belgiană și internațională a tânărului stat român precum și asupra politicii externe.

Prevalându-se de prerogativele întinse pe care Constituția din 1866 le acorda regelui relativ la relațiile internaționale, Carol I a fost autorul politicii externe a României. În acest sens politica externă a lui Carol I este pătrunsă de un pregnant simț a ceea ce înseamnă Realpolitik la care s-au adăugat conotațiile înclinațiilor naturale personale care favorizau apropierea statului român de politica Germaniei.

Carol I recurge la prestigiul și relațiile familiei Hohenzollern și creează un sistem de informații internaționale după modelul lui Napoleon I. Diplomații acreditați în capitalele europene purtau o corespondență secretă și personală cu regele ceea ce i-a permis acestuia să instaleze o politică externă care putea fi diferită sau similară celei oficiale.

Autorii tratează în detaliu punctele forte ale politicii externe inițiate de Carol I începând cu perioada anterioară Războiului de Independență până la Primul Război mondial.

-În prima fază a domniei Carol I încearcă obținerea independenței statului român față de Imperiul otoman pe cale pașnică și diplomatică

accentuând intenția unei politici internaționale neutre după modelul belgian.

-Recunoașterea Independenței României la Congresul de la Berlin din 1878 în urma războiului de la 1877.

-Tratatul defensiv semnat cu Austro-Ungaria și aderarea la Liga Păcii din care făcea parte și Germania semnat la 30 octombrie 1883. Tratatul cu Austro-Ungaria este interpretat într-un mod evolutiv și în funcție de interesele naționale. În acest sens România declanșează o acțiune fulger contra Bulgariei în timpul celui de-al doilea Război balcanic ceea ce se opunea de fapt intereselor Austriei. În ciuda acordului secret cu Austro-Ungaria Carol I procedează contrar sentimentelor și convingerilor personale față de Germania în timpul Consiliului de Coroană de la Sinaia pe 27 august 1914. Cu toate că acest tratat ar fi obligat România să adopte un statut de beligeranță alături de Germania și Puterile Centrale, Carol I acceptă statutul de țară neutră la începutul Primului Război mondial. Această decizie a fost dureroasă pentru monarhul convins de puterea invincibilă a Germaniei.

-În cadrul politicii balcanice România lui Carol I vizează păstrarea status-quo-ului geopolitic ceea ce nu ar fi trebuit să permită niciunui stat balcanic să dețină o superioritate strategică asupra celorlalte. Dacă în primul Război balcanic din 1912 România adopta o atitudine neutră, în al doilea Război balcanic din 1913 drept reacție la tendințele expansioniste ale Bulgariei, România declanșează o acțiune fulger împotriva Sofiei ocupând Cadrilaterul.

-Politica externă din timpul lui Carol I se implică în sensul respectării drepturilor etno-culturale ale populației aromână din Macedonia prin acordarea unei sume din bugetul statului pentru înființare de școli în limba română în zonele locuite de aceștia din Peninsula balcanică.

-Circumspecție și refuz din partea regelui în acceptarea propunerii principelui bulgar Alexander Battenberg relative la crearea unei federații artificiale româno-bulgare după modelul austro-ungar sub conducerea lui Carol I.

-Semnarea Tratatului de la București la 10 august 1913 și încheierea crizei balcanice au confirmat prestigiul politicii externe a României sub domnia lui Carol I. Pentru prima oară în istorie statele balcanice își pot rezolva diferendele fără intervenția diplomatică a puterilor europene.

-Spre sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea atât politica externă cât și opinia publică au susținut pregnant ideea unirii tuturor teritoriilor locuite majoritar de români, unirea Regatului cu Transilvania, Bucovina și Basarabia într-un stat unitar.

CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU DIN SEPTEMBRIE 1944 ȘI CONSECINȚELE ASUPRA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI (III)

de Laura Pandelache

Aplicarea acestui articol a costat scump economia românească, în condițiile în care cererile de întreținere pentru armatele sovietice erau exagerate, așa cum aprecia Ion Christu, atât față de numărul soldaților ruși, cât și față de posibilitățile economiei românești la acea dată.¹³ Efortul pentru întreținerea trupelor sovietice a continuat și după capitularea Germaniei, astfel că valoarea prestațiilor românești, efectuate în contul articolului 10, în perioada 24 august – 10 februarie 1947, a depășit 441 milioane dolari, la cursul anului 1947.¹⁴

Articolul 11 stabilea cuantumul reparațiilor de război pe care țara noastră urma să le plătească pentru „pierderile pricinuite Uniunii Sovietice, prin operațiunile militare și prin ocuparea de către România a teritoriului sovietic”.¹⁵ Despăgubirea de război a României a fost cifrată la 300 milioane dolari S.U.A., suma urmând a fi plătită pe parcursul a șase ani, în mărfuri (petrol, cereale, lemn, mașini și utilaje, vase maritime și fluviale etc.). Molotov aprecia, cu cinism, că aceasta este o sumă mică raportată la venitul național al României, supraevaluat de sovietici la 2 miliarde dolari anual. Eforturile lui Ion Christu, care a solicitat revizuirea sumei, reeșalonarea termenelor de plată pe nouă ani și a contestat estimarea sovieticilor privind venitul național al României, au fost zadarnice. În mod real, cele peste 300 milioane de dolari reprezentau peste 55% din venitul național realizat în 1945, evaluat la 15 milioane dolari.¹⁶ În plus, această sumă s-a majorat semnificativ în condițiile în care prin Convenția din 16 ianuarie 1945 sovieticii au impus ca bază de calcul prețurile mondiale din 1938 în dolari S.U.A., cu o majorare de 15% pentru mașini și material de cale ferată, locomotive, vagoane, cisterne, vase și 10% pentru celelalte mărfuri.¹⁷

Articolul 11 mai prevedea și obligativitatea României de a plăti despăgubiri pentru „pierderile pricinuite proprietăților celorlalte State Aliate și naționalilor lor”, suma urmând să fie fixată la o dată ulterioară.

Prin articolul 12, România era obligată „să restituie Uniunii Sovietice, în desăvârșită bună stare, toate valorile și materialele luate de pe teritoriile ei, în timpul războiului, aparținând statului, organizațiilor publice și cooperativelor, întreprinderilor, instituțiilor sau cetățenilor particulari, precum: utilajul fabricilor și uzinelor, locomotive, vagoane de căi ferate, tractoare autovehicule, monumente istorice, valori de muzeu și

orice alte bunuri.”¹⁸

Prin formularea ambiguă, articolul 12 avea să determine interpretări arbitrare, ceea ce va duce la sporirea cheltuielilor pentru aplicare, care, într-o primă fază vor fi mai mari decât cele prevăzute în articolul 11.

Majoritatea articolelor care conțineau clauze economice, ca și anexele lor, aveau o redactare foarte elastică, ceea ce lăsa loc la numeroase abuzuri în aplicarea lor. Experții români au înțeles însă, așa cum relatează Ion Christu, că orice încercare de clarificare a conținutului s-ar fi transformat într-o redactare defavorabilă României.¹⁹ Liderii partidelor democratice erau, de asemenea, profund îngrijorați de modul în care autoritățile sovietice vor interpreta și pune în aplicare termenii armistițiului. Neliniștea lor era împărțită de Averell Harriman, ambasadorul american la Moscova, care luase parte la negocierile pentru semnarea armistițiului și discutase cu membrii delegației române. El nu avea nici o îndoială că armistițiul dăduse Uniunii Sovietice control politic și economic total asupra României, cel puțin până la încheierea tratatului final de pace.²⁰

Aplicarea articolelor care prevedeau obligații economice, în special articolele 10, 11 și 12, a dus la majorarea considerabilă a cheltuielilor statului, din care 56,3% reprezentau, în primul an de aplicare, cheltuielile de armistițiu. Acoperirea nevoilor financiare ale statului s-a făcut prin împrumuturi la Banca Națională a României, sumele obținute astfel pentru aplicarea armistițiului crescând de la 14,7 miliarde lei, în septembrie 1944, la 63,35 miliarde lei, în iunie 1945.²¹

Consecința imediată a politicii monetare inflaționiste și a scăderii volumului bunurilor de consum pe piața internă, a reprezentat-o creșterea alarmantă a prețurilor și reducerea accentuată a nivelului de trai al populației. De asemenea, consumul alimentelor de primă necesitate (grâu, porumb ș.a.), a scăzut dramatic față de anii antebelici. Lipsa acută a cerealelor era cauzată de livrarea unor cantități uriașe pentru întreținerea armatei sovietice ca și de prelevările directe făcute de aceasta, astfel încât populația civilă nu mai primea pâine decât 1-2 zile pe săptămână. Aceleași cauze, la care se adaugă mortalitatea provocată de lipsa furajelor, au provocat diminuarea îngrijorătoare a șeptelului.

În iulie 1945, pentru a putea sigura cantitățile de produse agricole necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute în Convenția de armistițiu și acoperirii

consumului intern, guvernul român a instituit sistemul cotelor obligatorii de produse agricole. Astfel, Decretul-lege 564/1945 reglementa cumpărarea, vânzarea, circulația și consumul unor produse agricole (grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, orez, porumb, mazăre, fasole, linte, semințe oleaginoase și furaje de orice tip). Conform acestei legi, producătorii erau obligați, ca, din cantitățile ce depășeau nevoile proprii de însămânțare și consum să vândă și să predea Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile o cantitate determinată, în raport cu suprafața însămânțată, felul produsului și fertilitatea solului din regiune. Sistemul predării cotelor obligatorii a funcționat și pentru alte produse agro-alimentare. Prin Decizia Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Nr.28 din 5 februarie 1945, producătorii de lapte de vacă și bivoliță erau obligați să predea, pentru fabricarea untului, o cotă de 70% din laptele obținut sau 1 kg de unt presat pentru 25 de litri de lapte.²²

Sistemul cotelor obligatorii de produse agricole, introdus în 1945, a funcționat și în anii următori, cotele având un caracter progresiv, în funcție de capacitatea economică a producătorilor.

Pe ansamblu, efortul financiar pe care l-a făcut România pentru aplicarea Convenției de armistițiu în perioada 12 septembrie 1944-26 iunie 1945, s-a ridicat la suma de 432409 miliarde lei.²³ Acestei sume uriașe i se adaugă cheltuielile făcute de statul român pentru întreținerea armatelor sovietice, ca și valoarea, greu de stabilit, a rechizițiilor neoficiale, a jafurilor și tâlhăriilor comise de armata sovietică de ocupație.

Evoluția României în perioada 12 septembrie 1944-10 februarie 1947, a fost puternic marcată de prevederile Convenției de Armistițiu. Efortul financiar făcut pentru aplicarea sa, cifrat la 1,1 miliarde dolari 1947 și scăderea avuției naționale în urma rapturilor comise de Armata Roșie, estimate la circa 430 milioane dolari 1947²⁴, constituie o sumă uriașă, greu de suportat de o economie profund afectată de război și urmările acestuia.

Nedreptățile comise împotriva României s-au perpetuat prin Tratatul de Pace de la Paris, ale cărui clauze au influențat negativ procesul de redresare a economiei naționale. Singurul act de justiție făcut țării noastre cu această ocazie, a fost anularea Dictatului de la Viena.

Perioada anilor 1945-1947, a însemnat, într-o Românie aflată în spatele Cortinei de Fier, începutul sovietizării. Guvernul Petru Groza a adoptat o serie de măsuri menite să aservească și mai mult economia românească, „marelui aliat” de la Răsărit: înfăptuirea reformei agrare, în baza legii promulgate la 23 martie 1945, care prevedea exproprierea tuturor proprietăților moșierești ce depășeau 50 ha;

etatizarea Băncii Naționale a României, conform legii din 20 decembrie 1946; înființarea, în mai 1947, a așa ziselor oficii industriale, care controlau întreaga activitate economică a sectoarelor de stat; reforma monetară din 15 august 1947; încheierea unor acorduri înrobitoare de „colaborare” economică, științifică, tehnică și culturală cu U.R.S.S.; constituirea Sovromurilor, care au extorcat ramuri de bază ale economiei naționale.

Subordonarea deplină a țării modelului economic și politic sovietic pe plan intern și intereselor Moscovei în relațiile internaționale, s-a realizat rapid după abdicarea silită a regelui Mihai și proclamarea Republicii Populare Române, la 30 decembrie 1947. După cum remarca istoricul Keith Hitchins, aceste evenimente marcau „momentul în care epoca modernă a istoriei României, care începuse odată cu slăbirea legăturilor cu Estul și deschiderea față de Vest, a luat sfârșit.”²⁵

Note

¹³ Idem, *Sub semnul armistițiului 12 septembrie 1944-12 septembrie 1945 Documente*, Editura Universității din Ploiești, 2004, p. 7

¹⁴ *Ibidem*, p. 8

¹⁵ *Ibidem*, p. 67

¹⁶ Ion Alexandrescu, *Economia României în primii ani postbelici. 1945-1947*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, p. 40

¹⁷ Mihai Irimiea, *Op. cit.*, p. 259-261

¹⁸ *Ibidem*, p. 67

¹⁹ Idem, *23 august 1944...*, p. 56

²⁰ Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant et alii, *Op. cit.*, p. 469

²¹ Mihai Irimiea, *Sub semnul armistițiului...*, p. 12

²² *Ibidem*, p. 14

²³ Idem, *23 august 1944...*, p. 138

²⁴ *Ibidem*, p. 204-205

²⁵ Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant et alii, *Op. cit.*, p. 480

BIBLIOGRAFIE

- Alexandrescu, Ion, *Economia României în primii ani postbelici. 1945-1947*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986
- Baciu, Nicolae, *Agonia României 1944-1948*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1990
- Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis et alii, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1999
- Bărbulescu, Petre, Cloșcă, Ionel, *Repere de cronologie internațională 1914-1945*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982
- Buzatu, Gheorghe, *Dosare ale războiului mondial (1939-1945)*, Editura Junimea, Iași, 1978
- Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1999
- Irimiea, Mihai, *23 August 1944 Consecințe economice*, Editura Prahova, Ploiești, 2002
- Irimiea, Mihai, *Sub semnul armistițiului 12 septembrie 1944-12 septembrie 1945 Documente*, Editura Universității din Ploiești, 2004
- Scurtu, Ioan, Buzatu, Gheorghe, *Istoria românilor în secolul XX*, Editura Paideia, București, 1999

LEGENDA – SEGMENT SEMNIFICATIV AL LITERATURII POPULARE (X)

de Adriana Nicoleta Zamfir

„Dați-mi basme și istorii cavalerești, căci în ele se află materie pentru tot ce e mare și frumos” – Schiller

Povestirile oferă documente extrem de sugestive, relevând acuitatea observației populare și mai cu seamă capacitatea de a alege detaliile sugestive, cu mare putere expresivă. Pe cât e de scurtă înfățișarea scenei, pe atât de sugestivă se dovedește prin utilizarea unui element definitiv. De pildă, teribilitatea unui zapciu din Teleorman reiese din câteva trăsături:

„Zapciu Stamatie umbla călare și când venia-n primărie, bătea din picior dă să dărdăia primăria și-njura pă diputații satului dă să scutura țărâna din pod. Asta era pă la 45, nainte de libertăție“.

(C.D.S., *Graiul nostru*, I, 146)

Nu lipsesc nici nostalgiile după stările din trecut, de mult dispărute, arătând că hrănirea din aduceri aminte îi caracterizează și pe bătrânii satelor.

Valoarea documentară nu întunecă și pe cea literară atunci când povestitorul este talentat. Multe povestiri din puținele publicate au valoare de narațiuni palpitate, pline de scânteieri și exprimări alese. Cercetarea stilului acestora evidențiază asemănări izbitoare cu acela al altor specii tradiționale, mai cu seamă al basmului. Din acest punct de vedere, povestirea constituie un izvor de căpetenie pentru determinarea caracteristicilor stilului oral narativ în proză și ajută la elucidarea deosebirilor față de celelalte specii narative.

Povestirea nu recurge niciodată la ajutorul acelor formule închegate, șlefuite, specifice basmului. De aceea, povestirea ocupă un loc mai modest în competiția estetică a speciilor narative în proză.

Legenda

În folclorul românesc ca și cel al altor popoare europene, legenda desemnează un repertoriu de narațiuni orale cu funcție predominant cognitivă. În esență ea explică un fapt real printr-un simbol narativ care include, de regulă, motive fabuloase și supranaturale. Din această cauză s-a scos în evidență că legendele alcătuiesc mai mult o știință decât o literatură, dar nu o știință bazată pe raționament, ci o pseudo-știință bazată pe reprezentări imaginare.¹

Ovidiu Bîrlea menționează că legenda denumește o narațiune cu țel explicativ sau un comentariu despre oameni și aspecte mai proeminente. Comentariul legendei se concentrează în jurul trăsăturilor neobișnuite, cu vădită predilecție pentru ciudățeniile oferite de natură și de viață“.

Legenda este o povestire, de obicei de dimensiuni reduse, având elemente fantastice și miraculoase, bazate pe fondul real al unei întâmplări

istorice sau pe miezul imaginar al unei închipuiri mistice. Caracterul fantastic o apropie de basm și de zona unor vechi și de mult uitate credințe și superstiții populare, așa cum miezul istoric o apropie de tradiție și adeseori chiar de snoavă. Ca atare legenda nu se poate defini ca gen independent numai după criteriul de ordin estetic, întrucât ea împrumută modurile de realizare artistică de la toate celelalte genuri ale prozei epicii populare.²

Poporul care a creat-o nu a avut pentru ea o denumire specială care să ateste că este gândită ca un fenomen artistic de toate celelalte. I se spune cel mai des poveste. Definiția legendei este, în primul rând, de ordin funcțional: ea are sens etiologic, adică tinde să explice originea, existența și însușirile specifice ale unor ființe, lucruri și fenomene din lumea înconjurătoare. Caracterul etiologic îi asigură apartenența la gen. Aceasta presupune că, la originea lor, legendele nu au fost considerate simple ficțiuni, ca basmele, ci erau crezute ca adevăruri suficiente, de natură quasi-științifică pentru înțelegerea și explicarea fenomenelor naturale și sociale. Astăzi nimeni nu mai crede în adevărul conținutului lor, legendele justificându-și existența prin valoarea lor artistică, prin respectul față de tradiție și pentru că ne permit înțelegerea diferitelor concepții despre viață și lume ce s-au succedat în istoria poporului nostru. Sensul cognitiv al legendelor trebuie căutat și în observarea realistă a obiectelor și fenomenelor lumii înconjurătoare sau a comportamentului uman, în consemnarea unor aspecte specifice, cărora li se acordă o anumită semnificație. Soarele și luna sunt luminătorii pământului, unul de zi, celălalt de noapte și nu se întâlnesc niciodată pe bolta cerească; privighetoarea și soțul ei petrec împreună mai toată noaptea, cântând și veselindu-se; ciocârliia zboară în înaltul cerului, floarea-soarelui își întoarce fața către soare de la răsăritul lui până la apus; cucul și greierii pot fi recunoscuți după cântecul lor, rândunica după coadă, iar licuricii după luminozitatea nocturnă; ciocănitorea aleargă prin păduri și pomete prinzând gângăni, vrabia are viață lungă, pisica prinde șoareci, iar când o freci pe spate, lasă scânteii. Toate aceste trăsături reprezintă ciudățeniile ale naturii care s-au impus observației umane, stârnind curiozitatea omului,³ curiozitate atât de veche cât și omul, avidă de a ști tot ceea ce se petrece în jur, cât ține întinderea cosmosului.

1 Pavel Ruxândoiu, *op. cit.*, p. 438.

2 *Istoria literaturii române*, I, p. 93.

3 Pavel Ruxândoiu, *op. cit.*, p. 438.

LEONIDA SECREȚEANU (1914-1978) (II)

de Constantin Dobrescu

Cu ocazia inaugurării bustului lui I.L. Caragiale la Ploiești, în ziua de 10 noiembrie 1935, **care este de fapt primul bust al dramaturgului ridicat în țară**, la care au participat C. Rădulescu-Motru, actorii Iancu Brezeanu, Maria Filotti, Liviu Rebreanu, Mihail Sorbu, Petru Comarnescu, Ecaterina Logadi, fiica dramaturgului, I.A. Bassarabescu, Stoica Teodorescu, Radu Cosmin etc. Cu această ocazie, elevul Leonida Secrețeanu din clasa a VIII-a de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” a recitat o odă închinată memoriei lui Caragiale. De menționat că Leonida Secrețeanu a scris și piese de teatru ca „Învierea” (1939) și „Conștiința” – dramă (1935) care vor fi reprezentate pe scena Teatrului Ligii Culturale.

Până în anul 1942 Leonida Secrețeanu a publicat cinci cărți. Astfel, în anul 1938 volumul de versuri „Boema” și volumul „Epigrame”, în anul 1941 volumul „Pasențe bachice”, iar în anul 1942 în „vreme ce se zvârcolea în spital, rănit în războiul actual, din care cauză a rămas invalid” îi apare în colecția „Universul literar” volumul „Cneaz peste furtună”, care s-a bucurat de numeroase recenzii favorabile publicate în reviste de prestigiu și semnate de condee consacrate ale culturii naționale. **De menționat că pentru volumul de poeme, Boema (1938), Leonida Secrețeanu primește premiul Societății Scriitorilor Români.**

Astfel, Mihai Niculescu scria în „Universul Literar” că volumul „Cneaz peste furtuni” cuprinde poezie de război care reprezintă elementul forte al liricii sale, iar Ion Frunzeti scria în „Universul” că Leonida Secrețeanu este „cneaz peste sufletele prin varietatea și profunzimea mijloacelor pe care le stăpânește”. Tot despre eroismul soldaților Regimentului 32 Mircea în războiul antibolșevic, vorbesc și versurile poetului adunate în volumul „Marele salt”, publicat în 1943.

În toamna anului 1942 a tipărit un **nou** volum de poezii de război intitulat „Iureș” precum și un volum de nuvele și schițe umoristice intitulat sugestiv „Fete este destule”.

În anul 1942 este numit șef al Inspectoratului „Muncă și lumină” din Prahova, contribuind la ridicarea culturală și a concepției noi despre muncă și de viață a muncitorului prahovean. În marea sa calitate oficială, poetul a inițiat „sărbătorirea unui an de la intrarea țării în războiul contra bolșevismului”.

Pentru ridicarea nivelului cultural al muncitorilor a organizat patru spectacole de teatru cu piesa „Icoane ostășești” interpretată de actorii

echipei mobile „Muncă și lumină” București, iar pentru răniți și pentru ostași a organizat două spectacole gratuite, unul la spitalul „Crucii Roșii” din Ploiești și altul la teatrul „Odeon”. Paralel cu această acțiune, poetul a pus la dispoziția muncitorilor 1300 de bilete săptămânal cu preț redus la fiecare cinematograful din PLOIEȘTI și județ, iar la ordinul său Caravana cinematografică a plasat un număr de 19.000 de bilete în 17 comune prahovene. Deasemenea a înființat pe lângă toate secțiile M.L., biblioteci „care stau la dispoziția muncitorilor și care conțin între 100 și 70 de volume fiecare”. În cantinele muncitorești a instalat aparate de radio.

Leonida Secrețeanu a inițiat ca pe lângă Camera de Muncă înființarea unui „Muzeu tehnic” în care erau expuse „lucrări artistice, în miniatură, executate de meșteșugarii prahoveni”. În calitate sa oficială poetul a inițiat ca în sălile de festivități ale întreprinderilor din petrol să se amenajeze COLȚUL EROILOR „cu candelă, icoane și fotografiile eroilor din întreprinderea respectivă”.

Una din cele mai importante inițiative promovate de Leonida Secrețeanu a fost înființarea ASOCIAȚIILOR de ajutor reciproc pentru cazuri de boală și deces. De asemenea, a inițiat organizarea de ȘCOLI pentru formarea muncitorilor la care a predat chiar el însuși, unde ANALFABEȚII erau învățați să citească și să scrie. În luna octombrie 1942 poetul participă la solemnitatea de deschidere a Cursului Profesional de Ucenici, care funcționa la Școala primară de băieți nr.5 din Str. Romană nr. 76. La serbarea cu caracter cultural din 6 iulie 1942 de la Șchela MORENI A SOCIETĂȚII „CREDITUL MINIER” a participat și Leonida Secrețeanu. Cu această ocazie s-a prezentat și piesa de teatru „S-a stins candelă” de C. MANOLACHE, de către un grup de artiști diletanți. Leonida Secrețeanu a participat în ziua de 2 decembrie 1942 la inaugurarea sălii de festivități și bibliotecii secției M.L. a Întreprinderilor Municipiului Ploiești (I.M.P.) alături de col. G. BARTOLOMEU prefectul județului PRAHOVA, av. G.N. IONESCU primarul PLOIEȘTIULUI și ing. P. IVĂNCEANU directorul I.M.P.

Poetul făcea parte din anul 1942 ca membru din Căminul Cultural „Voevodul Mihai” din Ploiești, alături de I. A. Bassarabescu, Toma Socolescu, Dan Munteanu – Râmnic, Andrei Rădulescu, C. Rădulescu – Motru, Emanoil Bucuta și mulți alții.

Omagiu Maestrului Alexandru Bădulescu - 90 de ani de la naștere

de conf. univ. dr. Carmen Manea

Motto: „*Omul nu este altceva decât șirul faptelor sale*”. (Hegel)

Istoria omenirii a înglobat adesea pe toți oamenii de cultură dintr-o anumită epocă de-a valma, sub o singură etichetă. Un fel de fișă comună, foarte expeditivă, de tranzit în grup către posteritate. Timpul, marele înțelept și neîndurătorul arbitru, a pus ordine în toate, verificând afirmațiile și rectificând generalizările. Multe personalități rămân în istoria artei și științei prin ceea ce reușesc să creeze într-un domeniu sau altul (sau în mai multe), printr-un orizont de cunoaștere și creativitate ieșit din comun. De cele mai multe ori, pe lângă aceste calități, ele au și alte haruri, de pildă originalitatea și generozitatea sufletească. Rari sunt în istoria culturii și a muzicii românești aceia care, după o activitate rodnică și îndelungată, să fie atât de respectați, iubiți și admirați ca Maestrul Alexandru Bădulescu. O personalitate polivalentă și originală ca a domniei sale, se sustrage oricărei clasificări și etichetării cunoscute. În 20 februarie 1929, în satul Dara, județul Buzău, vedea lumina zilei Alexandru Bădulescu, personalitate polivalentă și respectată, care activează cu devotament și abnegație de mai bine de 7 decenii în slujba muzicii și culturii prahovene. Parcursul profesional al domniei sale – de la învățător, director de cămin cultural, dirijor de cor, profesor de muzică în comuna Pietroasele, la doctor în muzicologie și responsabil al secției de cultură a regiunii Ploiești (mai târziu a județului Prahova) -, este semnificativă pentru activitatea neobosită desfășurată cu profesionalism și tenacitate în toate instituțiile unde a lucrat.

„Eu am văzut idei”, celebra replica din piesa *Jocul ielelor* de Camil Petrescu, ar putea completa motto-ul pe care l-am ales pentru schițarea unui portret al ilustrului profesor, muzicolog și om de cultură Alexandru Bădulescu. Domnia sa nu doar a avut idei excepționale legate de cultura și arta muzicală românească, dar a găsit și modalitățile de a le pune în practică cu rezultate impresionante, chiar dacă a trebuit să depășească adeseori bariere și dificultăți ce păreau a fi insurmontabile. De fapt, nu știm ce e mai dificil în cazul său: descoperirea omului prin operă, sau, dimpotrivă, înțelegerea operei prin calitățile umane ale autorului ei. Noțiunea de operă, în cazul maestrului desemnează nu doar scrierile sale muzicologice, ci și numeroasele realizări în cultura prahoveană și națională precum: organizarea unor evenimente artistice (concerte, concursuri muzicale, în care un loc de frunte îl ocupă Concursul Național de Interpretare *Paul Constantinescu*), inițierea unor manifestări culturale în cadrul muzeelor din Ploiești și din județul Prahova, înființarea unor muzee și edificii culturale în județ, omagierea unor personalități artistice de frunte, organizarea unor întâlniri cu muzicieni, scriitori și poeți, a cursurilor de măiestrie dedicate tinerilor dirijori, participarea la numeroase conferințe, mese rotunde, lansări de carte și de CD-uri, simpoioane prestigioase organizate în țară (menționăm prezența sa constantă la edițiile Simpozionului Internațional *George Enescu*, de la UCMR). Suntem conștienți că nu poate fi menționată decât parțial imensa activitate a domniei sale, entuziasmul și puterea de muncă fără egal, devotamentul față de nobila misiune asumată în postură de slujitor al muzicii și culturii naționale. Numeroasele sale cărți, articole și studii stau mărturie pentru atașamentul total față de valorile culturii românești, față de tradițiile valoroase muzicale naționale și universale. Prezența sa la concertele Filarmonicii din Ploiești, la cele programate de instituțiile muzicale bucureștene (Ateneul Român, Sala Radio, Opera Națională, UCMR; UNMB), precum și în numeroasele evenimente organizate la UCMR demonstrează entuziasmul său

incomensurabil și atașamentul necondiționat față de tot ce înseamnă manifestare artistică și culturală de calitate. Majoritatea datelor legate de uriașa sa activitate se află menționate în CV-ul său și în alte documente publicate anterior.

Recunoștința noastră și a miilor de persoane care au avut privilegiul să-l cunoască și să colaboreze cu profesorul Bădulescu, nu poate exprima prin cuvinte întreaga admirație față de dimensiunea ctitoriilor sale culturale. Poetul Paul Valéry spunea că toate poemele scrise vreodată ar putea fi atribuite unui singur poet atemporal, nimeni altul decât spiritul creator. Personalitatea complexă și activitatea prodigioasă a ilustrului reprezentant al culturii prahovene și românești ne face să apreciem cum se cuvine valoarea excepțională și inegalabilul spirit creator al domniei sale.

Materialul de față constituie un modest omagiu adus eminentului muzicolog, profesor, admirabil om de cultură și exemplar îndrumător al activității culturale prahovene mai bine de 7 decenii, care ocupă un binemeritat loc în galeria personalităților muzicale actuale. În activitatea sa bogată, cărturarul și artistul generos s-au întâlnit și au colaborat cu specialistul riguros, cu organizatorul eficient și entuziast, cu criticul muzical, cu slujitorul neobosit al culturii. În întreaga sa existență, arta condeiului s-a împletit armonios cu arta predării, cu inițierea și coordonarea pasionată a numeroase instituții și evenimente culturale.

Omul. La maestrul Alexandru Bădulescu, totul este energie, viață, mișcare, flacără, tumult. Mereu zâmbitor, entuziast, activ, competent, însuflețit de iubire și încredere în semeni, acesta a avut întotdeauna o atitudine pozitivă, armonioasă și prietenoasă. Generozitatea sa proverbială a fost demonstrată de-a lungul timpului față de prieteni, de discipoli, față de oameni de rând, dar și față de neprieteni. Privirea sa senină și luminoasă este oglinda sufletului deschis și generos. Portretul pe care i l-ar realiza un pictor cu har, ar evidenția nu doar armonia chipului, ci și bunătatea nemărginită și lumina pe care le transmite întreaga sa ființă. Ultimele cuvinte ale lui Goethe „lumină, lumină, lumină”, i se potrivesc cu adevărat maestrului Bădulescu.

Îl caracterizează inteligența vie, ascuțită, sclipitoare, capabilă să descopere specificul și relațiile ideilor, dar și viziunea originală și intuirea viitorului. Personalitatea sa, mereu gata să stimuleze, să solicite, să pună în mișcare judecăți și sentimente de privilegiu ale psihologiei umane, știe să insuflă viață, adevăr, căldură. Cuvintele lui Iorga „Vorba bună și zâmbetul și fapta binefăcătoare sunt raze ale soarelui răsfrânt în sufletul omului”, înobilează personalitatea minunatului maestru. În tot ce a întreprins, a pus gând și suflet, știință și generozitate, pasiune, talent și dăruire. **Profesorul Al. Bădulescu nu este doar un om; este o instituție culturală atotcuprinzătoare.** Dacă filozoful Protogoras considera ca *omul este măsura tuturor lucrurilor*, noi putem afirma, fără a exagera, că maestrul Bădulescu este o măsură a măsurii.

Autorul. Nu ne propunem să analizăm activitatea domniei sale ca autor al unor contribuții remarcabile în domeniul muzicologiei și al istoriei muzicii românești. Personal, mă aflu printre numeroșii admiratori ai scrierilor sale profunde, originale și bogate în înțelepciune. Lucrările sale impresionează prin competență și seriozitate, prin bogăția documentării, prin creativitate. În tot ce a publicat există o combinație fericită de har și minte clară, cuprinzătoare, sintetizatoare, remarcabilă prin puterea de intuiție și de prelucrare a datelor. Vasta cultură și talentul incontestabil i-au asigurat aprecierile specialiștilor și au deschis căile unor noi și interesante interpretări, la care cercetările ulterioare din

domeniul muzicologiei se vor raporta cu siguranță. Cărțile sale constituie opere de amplă analiză ori sinteză și o abordare pe fond a problematicii investigate. Scrisul său fluent, precis și elegant, este marcat de spontaneitate și de entuziasm. Dacă există o viață a cărții, există și o carte a vieții. A citi în cartea vieții maestrului Bădulescu este tot atât de important ca a cunoaște conținutul cărților sale. Cine îi cunoaște vasta activitate în slujba dezvoltării culturii și muzicii românești nu poate să nu exclame: **nu a iertat nimic din ce și-a propus!** Revendicat de atâtea domenii ale culturii muzicale, este în egală măsură admirat și venerat de reprezentanții tuturor generațiilor. După modelul maestrului, discipolii au învățat că personalitatea nu se capătă, ci se cucerește.

Oratorul. Pe lângă avantajul de a scrie frumos, domnul Bădulescu posedă calități oratorice de excepție, fiind un inegalabil vorbitor, înzestrat cu har și cu un timbru vocal particular, inconfundabil. Este neîntrecut în arta vorbirii, la evenimente culturale, la conferințe ori simpozioane, dar și în conversații, ori în emisiunile de radio și televiziune. În spatele armoniei vorbelor, se ascunde multă înțelepciune precum și o armonie de gândire și de simțire, care merge în același pas cu ritmul cuvintelor. Discursurile sale farmecă, emoționează, conving, cuceresc prin verva scânteietoare și prin firescul exprimării. În alocuțiuni și luări de cuvânt, se regăsesc, alături de harul particular al domniei sale, experiența profesională și cunoștințele acumulate cu pasiune pe parcursul timpului. Îmbinând adevărul cu metafora, științificul cu liricul, discursurile sale se remarcă prin acuratețe și stil, prin eleganță, rigoare și creativitate, dezvăluind vocația umanistă a oratorului.

Talentul este punctul de plecare în creație, în educație și în orice domeniu de activitate. Pentru Maestrul Bădulescu, talentul reprezintă o problemă de adâncime și de responsabilitate, o stăruință îndârjită, răbdătoare, entuziastă și cinstită, o cauză tenace pentru atingerea unui nivel cât mai înalt în zborul însuflețirii. Talentul (alături de alte multe calități ale sale), l-a menținut tânăr, teafăr și optimist. Dacă stilul e omul, cum spunea Buffon, atunci stilul care conferă valoare și originalitate lucrărilor și atitudinilor sale, este cu totul special, caracterizant pentru muzicolog, director de muzeu, critic și cugetător. Generozitatea și profunzimea oglesc, explică și probează trăsăturile de bază ale personalității sale atât de complexe.

Managerul. Cel care și-a dedicat plener puterea creatoare activității culturale prahovene și naționale, poate fi considerat un adevărat exemplu în domeniu. Domnia sa consideră activitatea culturală nu doar un scop îndreptat spre realizarea unor proiecte importante, ci și pasiune și dăruire în slujba unor idealuri nobile. Prin activitatea sa polivalentă a contribuit efectiv la ridicarea nivelului cultural al instituțiilor prahovene, făcând din cunoștințele sale o forță vie, menită să deschidă orizonturi noi artiștilor cărora le-a indicat mereu ținte mai înalte, mai luminoase, mai nobile. Eminentul spirit angajat și respectat în viața culturală românească, rămâne un mentor spiritual și un desăvârșit coordonator al multor generații cu care a colaborat și care au beneficiat de experiența sa. Exemplul său îi îndeamnă pe toți să fie generoși, toleranți, binevoitori, plini de politețe, largi în idei și deschiși la nou. Maestrul s-a simțit obligat să dirijeze conștiințe, să animeze convingeri, să orienteze generații de slujitori ai culturii. A făcut-o cu prestigiu și devotament, atrăgându-și respectul și stima necondiționată a tuturor acelor care l-au cunoscut.

Umanistul. Fiecare epocă a redimensionat omul în funcție de alfabetul ei valoric, de aspirațiile și idealurile ei. De la omul pur și simplu, la omul universal, drumul este neîntrerupt și întortocheat. De-a lungul vremii, domnul Bădulescu și-a dedicat toate forțele slujirii culturii și muzicii românești. Umanistul și omul de cultură au militat permanent

spre o largă arie de cunoaștere și cuprindere, spre multilateralitate.

Cei care îl cunosc, sesizează la maestrul Bădulescu înclinația spre un orizont umanist bogat, precum și respingerea cantonării stricte într-un domeniu restrâns. Prin întreaga sa activitate, a demonstrat că erudiția nu se reduce la înmagazinarea de date, oricât de valoroase, de enciclopedice ar fi acestea; în toate demersurile sale, maestrul a arătat că erudiția presupune pe lângă efort, o accentuată sensibilitate, un adevărat patos și dăruire. Modelul său, remarcabil în atâtea privințe s-a impus ca ideal pentru multe generații.

Muzician polivalent. Arta sunetelor constituie pentru domnul Bădulescu un laborator cu mai multe uși, un univers spiritual cu mai multe deschideri. Unele dau spre trecut, altele sunt ancorate în prezent, iar altele sunt îndreptate spre viitor. Activitatea sa a fost retrospectivă și prospectivă, în concordanță cu viziunea sa avansată despre muzică și nobila sa misiune culturală. În muzee, în case de cultură, sau în cărțile scrise, ideile sale au animat spirite însetate de adevăr și frumos, de cunoaștere și de libertate. Pentru ilustrul om de cultură, multiplele preocupări; nu au fost separate nici în vorbă, nici în faptă. A ști și a servi, a servi și a ști, a înțelege și a educa, au fost comandamentele acțiunilor sale, fiecare determinând-o pe cealaltă într-o continuă depășire. Maestrul este revendicat ca nimeni altul de muzicologi, de critici, de istorici, de activiști culturali. În cazul său, conjuncția și nu își găsește locul; Alexandru Bădulescu este în același timp, toate acestea la un loc. Originalitatea și valoarea sa consistă tocmai în această concomitență. A căuta să disloci aceste fațete înseamnă a te îndepărta de domnia sa, care este unul în toate. Maestrul a intrat și va rămâne în istoria culturii românești prin contribuțiile inestimabile în domeniile care l-au consacrat, pe care le-a onorat cu prisosință. Ideile sale generoase au beneficiat de profunzime și claritate, de expresie artistică și vocație umanistă. Maestrul s-a dedicat cu pasiune și devotament activității de coordonator a numeroase proiecte în domeniul culturii naționale. Pentru toți cei care au avut privilegiul să-l cunoască, să-l asculte și să-l studieze, domnia sa constituie un model de excepție, demn de urmat.

Concluzii. În peisajul cultural românesc, maestrul Alexandru Bădulescu reprezintă o sinteză unică, foarte rar întâlnită: **profesionist**, cu o documentare remarcabilă, investigând exhaustiv domeniile de care s-a ocupat; **artist**, știind să îmbrace gândirea și simțirea într-un chip impresionant, în care căldura sentimentelor se îmbină fericit cu frumusețea imaginilor și cu vigoarea cuvintelor; **manager cultural**, având darul competenței, al sintezei și al construcției armonioase; **gânditor**, căutând răspunsuri unor probleme importante legate de fenomenul cultural pe o perioadă de mai bine de 6 decenii. Modelele veritabile străbat, îmbogățite epocile. Ele nu pot fi clasate cu timpul, deoarece constituie adevăruri de ordinul permanenței. De aceea, a aduce în atenție și a omagia personalități de valoarea maestrului Bădulescu, reprezintă un demers necesar, subsumabil unei tendințe actuale mai generale, aceea de reevaluare și redimensionare a tezaurului nostru cultural. Căci nu este vorba numai de *ceea ce a fost*, ci și de *ceea ce este* și, mai ales, de *ce va fi*, de constante ale existenței și culturii, de elemente de statornicie și de continuitate ale spiritualității românești. Maestrul Alexandru Bădulescu este o carte de vizită care cinstește nu doar numele sau, ci și al județului Prahova, al muzicii românești, al UCMR, al Muzeului Paul Constantinescu din Ploiești, al Muzeului Peleş din Sinaia. Numele său a devenit concept și însemn de legendă. A intrat din viață în Pantheonul culturii românești. De aceea, la aniversarea vârstei de 90 de ani și a 7 decenii de activitate, în fața sa, trebuie să ne închinăm cu nemărginită stimă și recunoștință. La mulți ani, cu sănătate și succese strălucite în activitatea neobosită, Ilustre Maestre!

1831 – ANUL INTRODUCERII LIMBII FRANCEZE CA OBIECT DE ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN ROMÂNIA

de Constantin Dobrescu

Alături de limba greacă și italiană, limba franceză era limba cunoscută de protipendada din Țările Române în secolul al XIX-lea.

După ce Europa coalizată frânse aripile vulturului imperial la Waterloo, a doua restaurație a Bourbonilor își începu prigoana împotriva acelor soldați și ofițeri care nu voiau să-și vândă, pentru nimic pe lume, credința ce jurase idolului lor, Napoleon. Aceștia s-au răspândit în lume, mulți ajunseseră și pe meleagurile noastre. Unii dintre ei posedau o cultură solidă, ce le-a permis să abandoneze meseria armelor și să devină profesori ai unor odrasle boierești, să desfășoare ocupații intelectuale. Așa este cazul fraților Bascheville. Aceștia ne-au lăsat, în 1822, un volum intitulat „Voyages des Freres Bascheville en Europe et en Asie”.

Lucrarea este interesantă nu numai pentru faptul că descrie activitatea lor didactică atât la Iași cât și la București la curtea domnitorilor Calimachi și Caragea, dar și pentru că surprinde un tablou al realităților politice și sociale din 1817 în ambele capitale ale Principatelor Române. Activitatea acestora, cât și a multor astfel de francezi așezați la noi, a contribuit mult la pătrunderea limbii franceze în starturi sociale cât mai largi.

Dar introducerea limbii franceze ca obiect obligatoriu de studiu în școlile din țara noastră are loc în anul 1831, semn că societatea românească se moderniza și se racorda la civilizația europeană, lua cunoștință cu ideile generoase ce frământau Europa acelor vremuri. La 26 martie 1931 la Liceul „Sf. Sava” din București a avut loc ceremonia comemorării a 100 de ani de la introducerea oficială a limbii franceze în învățământ. Cu această ocazie s-a dezvelit o placă comemorativă cu următoarea inscripție: „În colegiul Sfântul Sava s-au deschis în 1831 primele cursuri oficiale de limba franceză în țara noastră 1831-1931”. La această ceremonie a luat parte Gabriel Puaux, ministrul Franței în România, prof. N. Costăchescu, ministrul Instrucțiunii Publice, Ion Bianu, președintele Academiei Române, P. Alesseanu, administratorul „Casei Școalelor”, Charles Droulet, Petre Marinescu și Sterian, inspectori, prof. Simion Mehedinți, precum și numeroși profesori, elevi și absolvenți ai liceului „Sf. Sava” și ai Școlii de fete „Carmen Sylva”. În cadrul acestei festivități primul care a luat cuvântul a fost prof. Gheorghe Adamescu – președintele comitetului de inițiativă al centenarului învățământului limbii franceze în Țările Române, care relevat condițiile în care s-a înfăptuit introducerea limbii franceze în învățământul românesc, greutățile întâmpinate din partea ocupației rusești și mai ales rolul benefic al acestui eveniment. Amintește faptul că, Colegiul „Sf. Sava” fusese închis de ruși și localul transformat în spital și scoate în evidență rolul lui Kiseleff în redeschiderea acestui colegiu, care va cunoaște o deosebită strălucire, grație profesorilor francezi care au insuflat tineretului studios conștiința latinității noastre. Își încheie alocuțiunea aducând un omagiu profesorilor francezi, care au fost adevărați apostoli ai înfrățirii franco-române.

Șeful misiunii franceze universitare în România, care

arată că această aniversare desfășurată în cea mai veche și ilustră școală din București este mai decât o obligație didactică, deoarece a contribuit la dezvoltarea unității deplină a celor două națiuni, surori și aliate în Marele Război, ale căror destine au mers paralel mult timp. Raul Teodorescu, în cuvântul său, evidențiază rolul culturii franceze în dezvoltarea spirituală a poporului nostru și faptul că profesorii francezi veniți la noi au impus admirației noastre Gloria eternă a Franței și a civilizației ei.

Directorul liceului. Prof. Ștefan Pop, într-o impresionantă cuvântare salută prezența ministrului Franței la București, Gabriel Puaux și omagiază pe Vaillant, unul dintre primii dascăli francezi sosiți în țara noastră care s-a identificat atât de mult cu sufletul și aspirațiile românești încât a cerut să nu se mai spună „valah” și „moldovean”, ci numai „român”, iar limbii noastre îi spunea „langue d'or”. Propune ca Ministerul Instrucțiunii Publice să acorde acestui liceu denumirea de Colegiul Național „Sf. Sava”, având în vedere că vechimea acestui liceu trebuie căutată în Academia Domnească de la „Sf. Sava”, ctitoria lui Șerban Cantacuzino, înființată la 1678-1680. În cuvântul său, Gabriel Puaux, afirma că în numele guvernului Republicii Franceze mulțumește organizatorilor acestei festivități, spunând că pătrunde cu emoție în acest lăcaș „în care acum 100 de ani a răsunat întâia lecție de limba franceză” și faptul că a ascultat cu dragoste Marseilleza” cântată „cu aceleași accente sufletești ca și în Franța”. Mai arată că „timp de un secol flacăra culturii franceze aprinsă aici nu s-a stins niciodată, pentru că profesorii francezi au transmis-o din generație în generație cu grija cu care-și treceau torțele lampadoforii antici”.

Încheie afirmând că legăturile sufletești și spirituale sunt cele mai trainice. În continuare a urmat un program de cântece populare românești și franceze executat de corul mixt format din elevii școlii „Carmen Sylva”, cor condus de profesorul N. Cerchez. După-amiaza a avut loc la Ateneul Român o serbare dată de către „Comitetul Centenarului învățământului limbii franceze în Țările Române” festivitate prezidată de profesorul Gh. Marinescu. Ilustrul savant roman își exprimă recunoștința față de Franța, care „a proclamat întâia oară drepturile omului și tot de aici s-au întors pregătiți sufletește și intelectualicește marii noștri înaintași.

Au mai luat cuvântul prof. G. Adamescu, care în mod documentat „a arătat împrejurările istorice în care au venit în țară întâii profesori de limba franceză”, după care a urmat prof. Fr. Lebrun, în numele profesorilor francezi din România, iar la sfârșit, într-o corectă limbă română, a vorbit Gabriel Puaux – ministrul Franței la București, care a mulțumit în numele guvernului Republicii Franceze, pentru călduroasa manifestație de simpatie față de Franța și ceea ce reprezintă ea pentru români. A urmat apoi și aici un program susținut de artiști de la Theatre Edouard VII din Paris și de la Teatrul „Regina Maria” din București precum și corul liceelor „Sf. Sava” și „Carmen Sylva”.

NOTE: „Dimineața” din 27 martie 1931

O NUNTĂ DE POMINĂ

Episod din istoria Moldovei

de Constantin Dobrescu

E 5 septembrie 1844. În mănăstirea Neamțu, se face mare slujbă. Mihail Vodă Sturza a adus la închinare pe cei doi fii ai săi, Dimitrie și Grigore, întorși din străinătate, unde își încheiaseră „mult osteniciosul stadiu școlastic”.

Protosinghelul Neofit Scriban înalță rugi către Domnul, ca să binecuvânteze întoarcerea celor două odrasle în patrie și’n „strălucita” lor familie. Cuviosul protosinghel mai mulțumește smerit lui Dumnezeu că a avut în grija sa „pe acești tineri prinți ai nației noastre” și i-a adus „în brațele înaltului lor părinte”, „întru toată întregimea înțelepciunii și a sănătății”, cu toate că ei se aflaseră câțiva ani „în mijlocul lumii schimbăcioase și cârmuită de duhul veacului”, unde fuseseră adeseori „între înșelăciuni”, cari ar fi putut să le „clatine” credința.

Cât privește pe cel mai mare dintre vlăstarele domnești, poate că cuviosia sa să fi avut dreptate. Se înșela însă, în privința celui alt vlăstar mai mic: beizadea Grigore, căci tânărul moldovean se întorsese puțin „clătinat” de lumea pe unde își trăise cei mai periculoși ani din tinerețe. Astfel că, pentru purificarea acestuia, era nevoie într’adevăr de rugăciuni fierbinți către Domnul.

Cu zece ani în urmă, la început de Septembrie 1834, un grup de băietani din Moldova, dintre cei de viță, se adunaseră la curtea domnească din Iași, fiind în așteptarea unui mare eveniment, care urma să se producă în viața lor. Voievodul Mihail Sturza luase hotărârea să trimită la studii în străinătate, și anume la colegiul din Luneville de lângă Nancy, pe cele două beizadele: Dimitrie, în vârstă de 14 ani, și Grigore, care număra 12 ani.

După un an de învățătură aici, tinerii noștri fură luați prin surprindere și mutați la Berlin, unde au fost înscriși la „Școala crăiască”. Apoi, în 1837, când își terminară cursul liceal, trecură tot aici, la Universitate, unde urmează până la 1 Aprilie 1840. În cei doi ani petrecuți după aceea, tot în Berlin, beizadea Grigore s’ar părea că a urmat o școală militară.

Din corespondența pedagogilor către Vodă Sturza reiese că fiul său are un temperament „vioi și înfocat”, că a-l lăsa să iasă singur în oraș ar fi un lucru primejdios, care „mai curând sau mai târziu ar putea să-l piardă și să-i dea prilej de legături periculoase”, că el „place pretutindeni unde se arată”, dar îl dezavantajează unele fașoane „cam brusce și soldățești”; că este „un tânăr cu mult spirit și multe însușiri”, cari însă trebuiesc cultivate „ca să-i fie de folos”; că nici unul dintre colegii săi n’au energia și agerimea sa de minte, ceea ce face să se întrevadă în el un om „în toată puterea cuvântului”, dacă „Dumnezeu îl ferește de răătăcirile cele mari”; că, în sfârșit, „excelează în toate felurile de exerciții și este dotat cu o forță corporală extraordinară”.

E ușor, deci, de închipuit că o asemenea fire neastâmpărată nu se putea împăca cu viața rece a Berlinului din acea vreme. De altfel, însuși Kogălniceanu, colegul său, se plânge, în scrisorile ce trimite alor săi în țară, de „atmosfera prea liniștită, severă și patriarhală” de aici și de domnișoarele cu cari fac cunoștință, cari, pe lângă că sunt urate, nu spun mai mult decât „da” sau „nu”, iar când să lege o conversație, dacă n’o rup la fugă, apoi ele n’au altă temă de vorbit decât despre varză, cartofi, pisici și căței. Dar rareori au avut prilejul să danseze câte un vals. De aceea, ei regretă viața veselă, vioaie și spirituală a francezilor.

Dornic de această viață, iată-l pe beizadea Grigore părăsind Berlinul în 1843 și îndreptându-se spre Franța, alegându-și ca loc de popas chiar Parisul cel plin de viață, a cărui vâltoare va deslănțui în sufletul său tineresc un vârtej sentimental, care va fi simțit până în depărtata Moldovă, după cum se va vedea.

.....
În capitala Franței, exista pe atunci un salon foarte frecventat de toată elita societății moldovenești și valahe, aflătoare la Paris. Era salonul Principesei Massalsky, cunoscută sub pseudonimul Dora d’Istria, nepoată a lui Alexandru Ghica, voievodul Valahiei.

Apariția lui beizadea Grigore în acest salon stârni o adevărată senzație, căci, pe lângă că se prezenta ca fiu al domnitorului Moldovei, era în plus un tânăr voinic, frumos și spiritual. Asupra sa fură ațintite multe priviri, dar dintre acestea una singură atrase la rândul-i atenția beizadelei: era frumoasa contesă Dash, autoarea reputată a mai multor romane, care deși număra patruzeci și unu de ani, părea o femeie destul de tânără pentru a înflăcăra dragostea unui june de douăzeci și trei ani.

De partea sa, și contesa Dash simți pentru tânărul moldovean o pasiune atât de mare, încât fu gata să-și sacrifice pentru acesta nu numai căminul și soțul, căci era căsătorită, dar să-și părăsească până și patria, pentru a-l urma pe tânărul Sturza tocmai pe meleagurile îndepărtate ale Moldovei.

În schimb, și beizadea Grigore nu mai ținu câtuși de puțin seama că tatăl său, domnitorul, plănuise să-l căsătorească cu una dintre principesele din numeroasele familii suverane germane, ci își fixă alegerea așa cum îi dictase lui inima.

Deocamdată însă, planurile acestea se cereau ascunse, dar, cum cei îndrăgostiți aveau să se despartă, căci beizadea Grigore trebuia să se întoarcă în Moldova, ei își consfințiseră legătura printr’o logodnă tainică și își făcură unul altuia promisiuni solemne ca să se căsătorească într’un viitor cât mai apropiat.

Așa s’a despărțit de Parisul primei sale iubiri beizadea Grigore și cu sufletul acesta a participat el la slujba religioasă, plină de evlavie, ce am văzut că s’a ținut în sfânta mănăstire Neamțu.

Continuare în numărul viitor

INFORMAȚII DESPRE TIMIȘOARA, ORADEA ȘI SATU MARE ÎNTR-O LUCRARE DE MATEMATICĂ

— Dr. Constantin Dobrescu, prof. Elena Dobrescu —

În biblioteca savantului Dumitru Leonida se găsea, conform unei știri apărute în revista „Gazeta Matematică” de acum 80 de ani, un tratat de geometrie practică în limba germană intitulat „Erz-Herzogliche | Handgriffe | des | Zirkels und Linials; | oder: Auserwelter Anfang | zu denen | Mathematischen Wissenschaften, | Warrinnen man durch eine leichte und neue Art ihm | einen geschwinden Zutritt zu der Feldmesseren | darous entspringenden und ndern | Wissenschaften | machet Beschrieben von | A.E.B.V.P.

Samt einen | Anhang oder Beschreiburg | Derer in denen Geometrischer – Kupffer – Figuren beygefunten | Ungarische Stadten | Vestungen und Scholossen | unter Konigreichs Ungarn von Augen gestellet worden. Mit Rom. Kayserl Majest. Befreyung. | Augspurg | Gedruckt und verlegt durch **Jacob Kopfmayer 1698**”.

Redăm mai jos traducerea: „Mântuirea arhiducală a cercului și liniei (sau) un început selecționat cu grijă pentru acea știință matematică, în care se poate face o mai ușoară înțelegere a accesului în topografie și altele de asemenea științe izvorâte din acesta (descrierea A. E. B. V. P.). Colecție unui supliment sau descriere a lor în aceste figuri geometrice de aramă alăturate. În statul maghiar în care nu sunt puține până acum cetăți fortărețe și meseriași în arta lăcătușeriei în nici o călătorie sau descriere a țării regelui maghiar care stă sub ochii noștri. Permis de majestatea sa augustă împăratul. Tipărit și apărut prin intermediul lui Iacob Kopfmayer, 1698”. Liniile verticale țin loc de trecerea de la un rând la altul, iar cele înclinate de virgule și paranteze.

Autorul acestei interesante geometrii este PIRKSTEIMER „lehner des Erzherogs”, care a predate un curs de geometrie practică elementară unui print moștenitor al casei de Habsburg. Pe pagina din fața titlului reprodus mai sus se află un tablou din cupru care reprezintă pe un tânăr care ținut de mâini de doi bătrâni savanți se urcă pe tronul Ungariei. Unul dintre aceștia ține în mână un compas și are la picioarele lui rigle, ehere, un glob pământesc. În spatele lor se află demnitari și armate cu steaguri și alte însemne.

Mai departe se văd soldați, călăreți, turnuri, tunuri, corturi etc. Pe deasupra un înger sunând din goarnă aduce o coroană. Lucrarea are 186 pagini, iar partea tipărită este de 11 cm lățime, 15 cm înălțime și cuprinde 122 planșe, din care 110 reprezintă castele, cetăți și fortificații militare din Ungaria, Austria, Cehoslovacia și Iugoslavia. Din Transilvania sunt menționate cetățile medieval deosebit de importante în acea vreme: Timișoara, Oradea și Satu Mare. Aceste 110 planșe, împreună cu un apendice de 43 de pagini, aflat la sfârșitul lucrării, reprezintă părțile cele mai interesante pentru un istoric. Apendicele dă explicații, uneori ample, pentru cele 110 planșe și unele date istorice deosebit de interesante pentru localitățile unde se află cetățile respective, care, după afirmațiile autorului, sunt publicate pentru prima dată, ca și desenele referitoare la fortificații.

Datele privind cele trei cetăți românești din Transilvania relevă faptul că autorul acestei insolite lucrări de geometrie cunoștea bine meleagurile transilvănene,

precum și istoria acestor locuri. Prin desenele de întărituri și fortificații de tot felul din această geometrie, autorul a căutat să releve interesul studiului geometriei pentru arta fortificațiilor militare. Astfel, în planșa 19 sunt desenate, în partea superioară, poliedrele regulate și neregulate, iar jos este reprezentată cetatea Timișoarei. În apendicele menționat mai sus, autorul lucrării redă date deosebit de interesante despre istoricul celor trei cetăți transilvănene. Timișoara (TEMESWAR) îi apare autorului drept un oraș „bine întărit și de natură și prin lucrări de fortificații având și un castel”. Numele orașului „îi vine de la râul care curge pe acolo, TEMESCO, care izvorăște din munții Valachiei în apropiere de orașul Severin” (Drobeta-Turnu-Severin – n.ns). Autorul afirmă că de fapt „sunt două orașe alăturate, din care unul la răsărit de insulă și altul către miazănoapte, numit într-adevăr Timișoara, amândouă împreună cu castelul sunt întărite cu șanțuri cu apă adâncă, iar orașul cel mare are trei părți, din care două apărate cu bastioane de pământ și de lemn, făcute de mult de spanioli; între oraș și castel este un turn de apă”. Rezultă că în anul 1552 „acest oraș renumit” a fost cucerit de turci „nu fără mari pierderi din partea lor și a rămas până acum (1698) în puterea lor, deși transilvănenii l-au împresurat de 2 ori”. Autorul are în vedere faptul că turcii, prin bătălia de la Zenta, din 11 septembrie 1697, sunt zdrobiți de Eugeniu de Savoya, iar Transilvania cade sub stăpânirea Austriei, stăpânire ce va fi recunoscută prin pacea de la Carlowitz, din 26 ianuarie 1699.

Faptul că Transilvania era o regiune diferită și deosebită de Ungaria acelor timpuri este atestat și de explicațiile pentru Oradea și Satu-Mare. Astfel, Oradea (Wardein) „se mai numea Grosswardein” și „este cheia de frontieră a Ungariei și Transilvaniei”. Cetatea are un castel „construit frumos și bine întărit”. „La 1508 – afirmă autorul – Osman pașa a asediat inutil această localitate”, fără a o putea cucerii. De asemenea, „în iulie 1560 a fost luată de Ali pașa în înțelegere cu locuitorii. În anul 1607 a reintrat în mâinile creștinilor”. Nota explicativă pentru această cetate menționează că „la depărtare de o milă de oraș este o baie excelentă, sănătoasă și caldă amenajată cu secțiuni speciale pentru bărbați și femei, însă nu este acolo nici un doctor, așa că lumea se îmbăiază numai de plăcere”. Așadar, Băile Felix erau renumite încă din secolul XVII. De asemenea, apendicele lucrării conține date importante și despre cetatea Satu Mare, numită Zakmar, fiind considerată a fi situată „la frontiera Transilvaniei”. Această cetate „e înconjurată de apele ce se nasc acolo Somos și Lopessus. După confluență formează o insulă unde este orașelul. În oraș e un castel de lemn. În anul 1564 orașul a fost cucerit de împărat, devastat și incendiat. La 1664 l-a cucerit regele Ungariei JOHANNES (voievodul Ioan Sigismund – n.ns), prin dibăcie. La 1605 Satu Mare după patru luni de asediu, a cedat prin foame lui Ștefan Botschkai” (Ștefan Bocskai). Iată deci o lucrare de matematică din secolul XVII care vine să ofere un plus de informații istorice despre anumite zone geografice, relevând totodată caracterul românesc al Transilvaniei.

CONSTANTIN ILIE LA 90 ANI! O viață ce poartă istorie prin „Nea Ilie”

de Ileana Alina Popescu

La începutul biografiei **OMUL ȘI ANII LUI. Convorbiri întârziate cu domnul „Laptop”**, autorul, **Constantin Ilie**, în dragostea pentru satul Păuleștii din Prahova, ducând istoria știută a satului în urmă cu aproape 300 ani, a scris: *Undeva, în umbra Ploieștiului spre nord, la o distanță de circa șase kilometri, acolo unde dealurile se împletesc cu pădurea și câmpia, există un sat vechi, atestat în scrieri încă din secolul al XVI-lea, din vremea domnitorului Radu Paise, când acesta a cumpărat... parte din Păulești (jud. Prahova) de la boierul Bănuci, pentru 15400 de aspri și a dat-o mânăstirii Mislea cu prilejul întemeierii.*

În același sat m-am născut și eu, petrecându-mi parte din copilărie și - de la optsprezece ani - prezentul.

Ca profesor de limba română la Școala Gimnazială „Toma T. Socolescu” mi-a fost dat să-l cunosc, pe inginerul Constantin Ilie.

Întâlnirea s-a produs întâia dată în holul cancelariei, când a venit să așeze la locul convenit memoria

profesorului arhitect Toma T. Socolescu în instituție și în comunitate. Înfiind dialogul am aflat că a fost născut la 18 martie 1929, în Comuna Păulești –

Prahova, a copilărit și a frecventat cursurile școlii din satul Păulești, între anii 1935-1942, avându-i învățători pe Rodica și pe Gheorghe Ștefănescu, despre care își aduce amintește cu plăcere - așa cum scrisese într-o scurtă nomografie de debut dedicată satului său, din 2005. Îl vedem în foto, pe rândul 2, îmbrăcat cu vestă în mijlocul colegilor din acele timpuri. Prezența absolventului în școala noastră este firească și nelipsită în momentele importante ale instituției.

Cum ar fi putut să fie altfel? Era cel mai vârstnic elev al școlii, dar și discipol al profesorului arhitect Toma T. Socolescu, singurul primar păuleștean onorific. Timp de cinci ani absolventul nostru fusese contemporanul marelui om. Acesta l-a sfătuit, spre completarea educației, să frecvente cursurile Liceului Comercial de Băieți „Spiru Haret” din Ploiești, urmare a cărora a obținut o diplomă de contabil. A fost luat în armată și după efectuarea ei și-a desăvârșit educația prin a frecventa, la cursurile de zi, Facultatea de Construcții Civile, Industriale și Agricole București, în anul 1948, devenind inginer constructor. Mai târziu, după cutremurul din 1974, a urma cursuri postuniversitare de seismicitate inginerească la Institutul de Construcții din

București. Anul 1992 – în urma unui examen riguros – i-a adus certificarea de verficator proiecte și expert în structuri metalice.

Toate cele de mai sus le-am aflat de-a lungul timpului de la nea Ilie (așa m-a rugat să-i spun, la un moment dat), în multele convorbiri comune, la școală sau la Biblioteca Păuleștilor de Prahova. Acum, știind că își rotunjește anii, am cutezat să-i pun câteva întrebări.

- Ce a însemnat pentru dumneavoastră 90 de ani de viață?

Mi-a răspuns zâmbind:

Multe! Educație, familie, profesie, voluntariat, proiecte împlinite și neîmplinite. Despre educație este scris câte ceva, despre familie și alți ani am scris câte am putut în

lucrarea mea memorială, în urmă cu cinci ani. Volumul existent în bibliotecă, este un fel de spovedanie mărturisită în prefață sau pe ultima pagină, ultimele ei cuvinte fiind... am trăit învățând, muncind, iubind și, la sfârșit, scriind, considerând că în acest fel îmi fac datoria de om al acestui pământ.

Am fost invitată la lansare de carte, unde printre alții era și Constantin Enciu, profesorul de română din anii de liceu ai autorului, profesor al lui Nichita Stănescu - marele poet și al lui Eugen Simion, profesorul meu de literatură contemporană în facultate, fost președinte al Academiei Române.

Inginerul a continuat să-mi povestească simplu că a practicat ingineria timp de 50 ani, fie ca angajatul unor unități de profil din mai multe sectoare ale economiei, fie în mediul privat, cu autorizație, fiind recompensat financiar pentru serviciile oferite.

A urcat, una după alta, treptele profesiei fiind, după caz : inginer constructor, șef de șantier, șef al serviciilor de pregătire și de producție, și șeful compartimentului de control tehnic al calității.

Experiența obținută în execuție, a valorificat-o apoi în proiectare la Institutului de Proiectări Petroliere Ploiești actualul, IPIP. De aici s-a pensionat la sfârșitul anului 1989. A continuat ingineria, ca proiectant, verficator de proiecte expert în construcții metalice și expert tehnic judiciar cu specialitatea construcții. Avea multe de spus dar l-am întrerupt.

- Nea Ilie, despre **voluntariat** aș vrea să aflu câte ceva?

- După ieșirea la pensie nu am dorit „să tai frunză la câini”, ci am manifestat dispoziție și m-am implicat voluntar și onorific în activități civile și culturale, prin mai multe asociații ale societății civile, una din ele fiind Societatea Culturală „Ploiești - Mileniul III”. Aici am învățat cum se scrie o carte sau un articol de ziar și - din inginer - iată-mă ajuns, vrând-nevrând „scriitor” și ,,

publicist”. Drept urmare, ca autor și coautor, am scris șase lucrări, publicate în editura acestei societăți și multe articole în reviste și publicații locale. Am oferit în copie documente utile arhivei societății, surse folositoare, finanțând 150 de exemplare din ”Marea Carte a Ploieștilor, vol. II.

O latură importantă a acțiunii mele de voluntariat din perioada 2010-2018 a fost și inițiativa numită „Acțiunea Toma T. Socolescu”. Cele patru busturi reprezentative din spațiul public, scrieri și albume, străzi și instituții cu numele său, cetățenie de onoare în Ploiești și Păulești sunt fapte și mărturii, care l-au scos definitiv din nedreapta uitare în care a fost lăsat peste 50 ani.

Nu am uitat nici eroii comunității păuleștene căzuți în cele două războaie mondiale care, din anul 2016, sunt înscrși pe liste cu nume și prenume așezate pe actualul monument al eroilor.

Știam că anul 2014 fusese cel în care primise titlului de **Cetățean de Onoare** al Comunei Păulești și, firească, l-am întrebat curioasă.

- Cum ați primit vestea decernării titlului ?
- M-am simțit extraordinar când am devenit

Cetățean de Onoare al Comunei Păulești, Prahova mai ales că acordarea distincției a fost în curtea școlii absolvite în anul 1942. Era o consecință a celor patru lucrări: „PĂULEȘTI DIN PRAHOVA - Scurtă monografie” - 2005, „PĂULEȘTI DIN PRAHOVA, repere monografice comentarii, amintiri” - 2012, „OMUL ȘI ANII LUI” - 2014, scrise de mine și „COLUMNE PESTE TIMP. Profesor-arhitect Toma T Socolescu”, coautori Nicolae Dumitrescu și Constantin Ilie - 2010, toate publicate prin Editura Societății Culturale „Ploiești-Mileniul III”, datorate bibliotecilor din sat cu dragoste.

Fostul inginer e acum nea Ilie. Un mesaj, un telefon scurt, o întâlnire la fel de scurtă...uneori puțin prelungită, pun la cale daruri, sponsorizări, recompensări ale elevilor competitivi ai Păuleștiului, documentări ale proiectelor ce au fost și ce au să vie, căci cel mai vârstnic elev al Școlii Păulești - călăuzit în destin de profesorul arhitect Toma T. Socolescu - acum la 90 de ani - mai are idealuri de împlinit.

Da, 18 martie 1929 e data ivirii în această lume a celui atât de prezent prin trăire, faptă și cercetare între păuleșteni și, deopotrivă, între ploieșteni: să ne trăiască spre a duce la împlinire visul profesorului arhitect și spre a-și finaliza lupta pentru armonizarea informațiilor – învechite sau depășite – cu documentele din arhive și din scrierile oneste!

STELIAN CONSTANTIN – STELIAN

(3 ianuarie 1904, Câmpina – 18 decembrie 1946, București)

Aspecte inedite privind un scriitor uitat. I – Preludiu – „Pasteluri Petrolifere”

de Alexandru H. Popa

**In memoriam Constantin Hârlav
(14 mai 1950 – 21 martie 2014)**

Pentru un inginer, absolvent al Institutului de Petrol, Gaze și Geologie – București (IPGG București), iubitor de istorie și literatură, depistarea la Oborul Ploieștean a unei cărți cu titlul „Pasteluri Petrolifere” [1], nu poate constitui decât un îndemn de a cumpăra cartea.

Cartea (de fapt o broșură) cu dimensiunile 134x204 mm, a fost tipărită la tipografia „Concurența” din Câmpina, în anul 1929 și are doar 40 de pagini. Pe coperta echilibrată și elegantă, după numele autorului STELIAN CONSTANTIN sunt precizate pe două rânduri cele trei părți ale volumului: „ P A S T E L U R I P E T R O L I F E R E ”, „Automnale și Tâlmăciri”, anul 1929 fiind trecut centrat

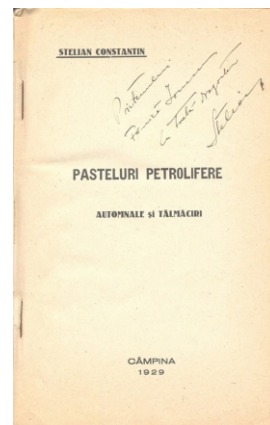

în partea de jos a acesteia (vezi fig. 1).

Pe foaia de titlu, unde am întâlnit și dedicația:

„Prietenului Fănică Ionescu cu toată dragostea, Stelian” (Pe Fănică Ionescu din păcate încă nu l-am putut identifica), numele autorului este subliniat cu o linie, iar deasupra anului de apariție este trecută localitatea „CÂMPINA”, unde a fost tipărit volumul (vezi fig. 2).

Primul ciclu „Pasteluri petrolifere” conține 6 poezii: Dimineață, Amiază, După amiază, Seară, Noapte I, Noapte II (pag. 7-16). Al doilea ciclu „Automnale” conține trei poezii: Toamnă, Muzică de toamnă și Moartea greerului (pag. 19-25). Ultimul ciclu „Tâlmăciri” conține trei poezii „Din Baudelaire”: Strigoii, Spleen și Vinul asasinului (pag. 29-37). La Cuprins (pag. 39-40) este tipărită și o erată. Autorul a mai făcut corecturi cu cerneală

la câte un vers în poeziile „Noapte I” și „Toamna”.

Pe coperta a patra se precizează:

De același autor:

au apărut

Tainele lui Moș Crăciun

ed. I (epuizată)

în curs de apariție:

Tainele lui Moș Crăciun

ed. II

Povestiri pentru copii

Viața și opera lui P.

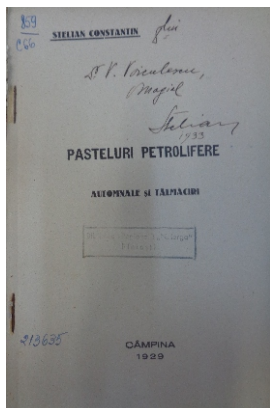
Cerna

Fragmente critice

Curs complet de Limba Română pentru învățământul profesional

La „Biblioteca județeană Nicolae Iorga” din Ploiești, am găsit același volum având dedicația: „D-lui, Dr. V. Voiculescu, Omagiul, Stelian, 1933” (vezi fig. 3). Volumul acesta are aceleași corecturi făcute cu stiloul de autor la fel ca și volumul prezentat mai sus.

La „Biblioteca județeană Nicolae Iorga” din Ploiești, nu am identificat alte cărți scrise de Stelian

Constantin, în schimb, am putut consulta lucrarea regretatului profesor, cercetător al literaturii române, Constantin Hârlav – „Un scriitor uitat: Constantin Stelian – o fișă de dicționar” [2], în care se face o prezentare detaliată a vieții și operei literare a scriitorului. Două medalioane biografice ale aceluiași scriitor se găsesc în lucrările [3, 4].

Căutarea în arhive și biblioteci mi-a oferit posibilitatea de a afla aspecte inedite ale vieții scriitorului Stelian Constantin – Stelian, pe care ne propunem să le prezentăm într-un serial, în numerele următoare ale revistei „Atitudini” a Casei de Cultură „I. L. Caragiale” a Municipiului Ploiești.

Bibliografie

- 1) Stelian Constantin – Pasteluri Petrolifere, Automnale și Tălmăciri, 1929, Tip. „Concurența” Cămpina;
- 2) Constantin Hârlav – Un scriitor uitat: Constantin Stelian – O fișă de dicționar – Anuarul Muzeului de Istorie și Arheologie Prahova, vol I (9), Serie nouă, Ploiești, 1991, pag. 271 – 275;
- 3) Lucian Predescu – Enciclopedia Cugetarea – Material românesc, oameni și înfăptuiri – Ed. Cugetarea – Georgescu Delafras (1940), pag. 215;
- 4) Marian Chirulescu, Paul D. Popescu, Gabriel Stoian – Personalități Prahovene – Dicționar bio-bibliografic, Ediția a II – a, revăzută, actualizată și adăugită – Ploiești, Editura Premier (2002), pag. 92.

Un autograf al scriitorului Dumitru (Demetru) Karnabatt (1877-1949)

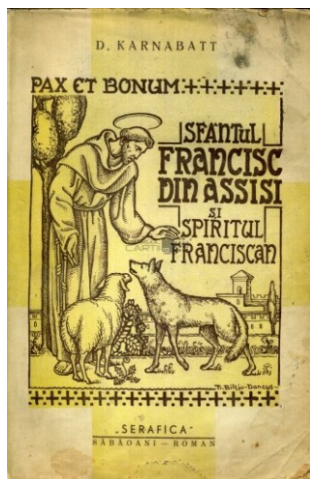
de Alexandru H. Popa

În perioada documentării pentru articolele celor 6 episoade ale serialului **Dumitru (Demetru) Karnabatt la Ploiești** (apărute în revista „Atitudini” în intervalul iulie-decembrie 2016) am acumulat informații despre o a doua carte de proză publicată de Karnabatt în afara „Bohemei de altădată”.

Am identificat cartea „**Sfântul Francisc din Assisi și spiritul Franciscan**” (286 pagini), care a apărut la tipografia „Serafica”, Săbăoani – Roman. Pe internet sunt prezentate două tiraje ale cărții având coperte diferite.

Un tiraj are coperta realizată de artistul Traian Bîlțiu Dăncuș (1899-1975), la care nu este precizat anul apariției (vezi fig. 1).

Pe internet la unele oferte de vânzare este menționat anul 1940 (la o altă ofertă de vânzare este

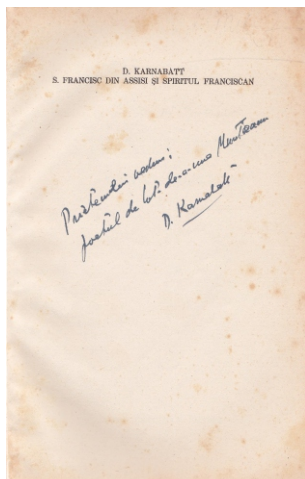
menționat anul 1920, ipoteză care nu-i credibilă).

Un al doilea tiraj cu coperta realizată de artistul Ion Valentin Anestin (1900-1963) are menționat 1942 ca an al apariției (vezi fig. 2).

În medalioanele biografice realizate de domnul profesor Florin Feifer în [1], [2] putem citi:

„Despre viața și minunile «Sărăcuțului» din Assisi, Karnabatt scrie un op masiv, încărcat de emoție și pietate, după o prelungită ședere în Umbria verde (Sfântul Francisc din Assisi și spiritul franciscan, 1942).

În urma unei vizite la „Anticariatul Unu” din București (strada Academiei nr. 4-6), am găsit câte un exemplar din cele două tiraje a cărții lui Karnabatt. Exemplarul având coperta realizată de Dăncuș la prețul de 40 de lei, iar exemplarul cu

coperta realizată de Anestin la prețul de 30 lei. Evident am optat pentru cartea mai ieftină, fără să o răsfoiesc. Acasă am avut surpriza să găsesc pe pagina anterioară paginii de titlu următoarea dedicație:

**„Prietenului nostru:
poet de tot-de-a-una
Munteanu**

D. Karnabatt”

(vezi fig. 3).

Am dorit să aflu cine a fost „poetul de tot-de-a-una Munteanu”.

Din consultarea „Dicționarului General al Literaturii Române” editat de Academia Română, a rezultat ca „**Basil Munteanu (9.XI.1897, Brăila – 1.VII.1972, Paris)**” [3], este singurul care corespunde caracterizării lui Karnabatt. În referința [3] la pagina 467 se precizează:

„Munteanu a debutat cu poezii publicate în revistele «Viața nouă» și «Letopiseți»...”.

Câteva elemente biografice ale acestei personalități complexe care a fost Basil Munteanu credem că sunt necesare și binevenite a fi prezentate în continuare.

Basil Munteanu (prenumele la naștere Vasile) absolvă în 1916

Liceul „N. Balcescu” din orașul natal. Urmează Școala de Ofițeri de Rezervă la Iași (1916-1917). Va lupta în primul război mondial ca artilerist obținând gradul de sublocotenent. Demobilizat, se înscrie la Facultatea de Litere a Universității București (1918-1921) pe care o absolvă cu *magna cum laude*. Lucrează ca bibliotecar la Biblioteca Academiei Române. În 1922 obține o bursă la Școala Româna de la Fontenay-aux-Roses condusă de Nicolae Iorga și aflată în apropierea capitalei Franței. La Paris se specializează în domeniul literaturii comparate. La terminarea studiilor refuză să se întoarcă în țară devenind secretarul particular al scriitoarei Elena Văcărescu (din 1926). În 1939 obține titlul de doctor al Universității din București cu o teză despre Ovid Densusianu. În același an devine membru corespondent al Academiei Române la recomandarea lui Lucian Blaga, care-l aprecia foarte mult. În urma unui concurs obține catedra de limba franceză a Universității din București (1940-1946). În 1946 obține postul de director adjunct la Școala Română de la Fontenay,

având și rolul de expert la Conferința de Pace din 1946. Ramâne definitiv în Franța fiind cercetător la „Centre National de Recherche Scientifique” (1948), secretar general al revistei „Revue de literature compare” (din 1952), membru în consiliul de direcție al Institutului Universitar „Carol I” din Paris, președinte al secției de istorie literară, literatură și artă a Societații Academice Române din Roma (din 1957) [3–5].

Se pare că Lucian Blaga a fost propus pentru acordarea premiului Nobel pentru literatură de către Rosetta del Conte și Basil Munteanu în 1956 [6, 7].

Basil Munteanu publică în 1938 în limba franceză cartea „Panorama de la literature roumaine contemporaine”, care a fost tradusă în câteva limbi de circulație mondială – engleză (1939), germane (1943), italiană (1947). Aceasta a devenit în scurt timp o lucrare de referință pentru mediile culturale occidentale interesate de literatura română. În anul 1996 apare o ediție a acestei lucrări și în limba română, în traducerea lui Vlad Alexandrescu, îngrijită de Eugen Lozovan și Ruxandra D. Shelden în copaternariat Cleveland: R. D. Shelden enterprises și București – editura Crater.

Tot Eugen Lozovan și Ruxandra Shelden au editat în 1993 volumul *Ante saeculum: Fantezii panteiste* în care sunt strânse poeziile lui Basil Munteanu.

Prietenia dintre Vasile Băncilă (1897-1979) și Basil Munteanu (1897-1972), ambii născuți la Brăila și absolvenți ai aceluiași liceu, este reflectată de corespondența dintre cei doi scriitori, publicată în 1997 la editura Istros – Muzeul Brăilei [8].

Bibliografie:

- 1) Florin Feifer – Pluta de naufragiu – Editura Cronica – Iași 2002, pag. 95;
- 2) *** - Academia Română – Dicționarul General al Literaturii Române, Editura Univers Enciclopedic, 2005, vol. III, literele E/K, pag. 765;
- 3) *** - Academia Română – Dicționarul General al Literaturii Române, Editura Univers Enciclopedic, 2005, vol. IV, literele L/O, pag. 467-469;
- 4) Aurel Sasu – Dicționar Biografic al Literaturii Române DBLR, vol. II, literele M – Z, Editura Paralela 45, pag. 159-160;
- 5) Toader Buculei – Prezențe Brăilene în Spiritualitatea Românească, Mic dicționar enciclopedic, ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Ex Libris, Brăila, 2004, pag. 288 – 289;
- 6) Ion Bălu – Viața lui Lucian Blaga – volumul IV – iulie 1947 – mai 1961 – Editura Libra, București 1999, pag. 296-303;
- 7) *** – Premiul Nobel pentru literatură, o istorie controversată – Historia (site Google accesat în februarie 2019);
- 8) *** - Corespondența Vasile Băncilă – Basil Munteanu, Editura Istros – Muzeul Brăilei, Brăila 1997.

Interviu cu criticul literar Eugen Simion

„Între 1930 și 1940, pentru literatură a fost o epocă profetică într-un anume fel”

R: Domnule academician, Cetățean de Onoare al Ploieștiului, cum vi s-a părut Ediția XXXI a Festivalului Internațional de Poezie Nichita Stănescu? Ați fost, din ce știu eu, la toate edițiile începând cu 1990. Ați ratat vreuna?

E.S.: Nu. Am fost la toate cele 31 de sesiuni. Îmi place să vin la ele, nu ratez niciodată. E o obligație morală dar e și o bucurie a mea de a sărbători un coleg, un prieten, care s-a întâmplat să fie un mare poet.

R: Tot ca întâmplare, nu sunteți născut în același an cu Nichita Stănescu?

E.S.: La trei luni diferență. El era mai mare cu trei luni ca mine.

R: Născuți amândoi în 1933, știu eu... Atunci, în economie a fost o criză imensă dar, în cultură, ținând cont de nașterea dvs. și a lui Nichita Stănescu, nu s-a întâmplat. În România, desigur.

E.S.: Nu a fost. Mai mult, pentru literatură, pentru artă în genere, a fost o epocă profetică într-un anume fel. Atunci, între 1930 și 1940, s-au născut foarte mulți scriitori. Toți au debutat după anii '60. Nichita a devenit chiar după primul volum, din 1960, șeful acestei generații și a tras generația după el. Mare poet. Nu ezit să spun că, după Arghezi, este el.

R: La timpul prezent, la ce proiect lucrați? Ne puteți spune, anticipat, ceva?

E.S.: În genere nu spun, căci sunt superstițios.

R: Atunci, spuneți pe ocolite...

E.S.: Aș putea să spun că lucrez la o „Istorie a Literaturii Române prin scriitorii fundamentali”. Am recitat toată literatura de la Neagoe Basarab și am ajuns la Sadoveanu. E un proiect foarte ambițios. L-am început puțin cam târziu, dar așa s-a întâmplat să fie.

R: Uitându-mă la cărțile pe care le-ați publicat recent – „Întoarcerea autorului”, de exemplu, care are peste 500 de pagini, remarc că aveți o mare putere de muncă.

E.S.: Nu știu ce va fi, asta mi-am propus să fac. Călinescu a spus lucruri fundamentale dar nu a spus totul. Se poate spune altfel și asta voi face.

Interviu realizat de **Daniel Mihu**

JUNIMISTUL PETRU MISSIR

de Cătălin Dobrescu

Juristul, criticul literar și publicistul Petru Th. Missir (1856 Roman – 1929 București) provine dintr-o cunoscută familie de armeni din Moldova. Studiile liceale le urmează la Liceul Național din Iași. A fost student al Facultății de Drept a Universității din Viena, după care, în anul 1879, obține doctoratul în Drept cu *summa cum laude* la Universitatea din Berlin.

În perioada studenției la Viena, a fost secretar al societății *România Jună*. Și-a început cariera ca magistrat la Iași (1880-1884), a predat drept natural, drept internațional și filozofie juridică la Universitatea din Iași și drept internațional privat la Universitatea din București.

A făcut parte din „Comisiunile pentru negocierea unei Convenții de Comerț cu Turcia” și a fost reprezentantul României la Conferințele de drept internațional privat de la Haga în anii 1893, 1894, 1900 și 1904. Datorită activității sale la aceste Conferințe, a fost ales membru asociat al Institutului de Drept Internațional. De asemenea, a fost și un redevabil avocat în Baroul din Iași, unde nu se mărginea să exprime litera textului în rigiditatea lui. Nu concepea să rezume, prin repetare, înțelesul învechit al unui paragraf neschimbat. Spirit ales, cu o cultură filozofică și socială vastă s-a afirmat și ca publicist prin articolele presărate în publicațiile vremii ca săptămânalul *Junimist* „Era Nouă”, „Revista română”, „Revista de drept internațional”, „Convorbiri literare”, „Dreptul”, „Revista de drept și sociologie, etc. De menționat că Petru Missir a fondat săptămânalul „Era Nouă” (1893-1900) împreună cu Nicolae Valesili și A. C. Cuza, săptămânal care va deveni, din anul 1891, o publicație oficială a Partidului Constituțional.

A fost autorul a 17 cărți și broșuri, unele în colaborare cu C. C. Disescu sau Take Ionescu de care era foarte apropiat, astfel încât în anul 1913 se înscrie în gruparea politică a acestuia. Din vasta sa operă științifică amintim câteva printre care: *Dreptul de succesiune al străinilor* (1885), *Partizile politice* (Iași 1888), *Regimul reprezentativ* (1888), *Projet du droit International* (1889), *Efectele popririlor* (1909), *Le regiune-conventionnel* (1913), *Dreptul de moștenire* (1921) etc. În anul 1926 a fost ales membru de onoare al Academiei Române. A fost senator și vicepreședinte al Senatului.

Din punct de vedere politic a fost apropiat al Partidului Constituțional, care grupa o dizidență conservator- junimistă, condusă de Petre P. Carp și din care făceau parte Titu Maiorescu, Alexandru Marghiloman, Theodor Rosetti cumnatul lui Al. I. Cuza, Iacob Negruzzi. Presa vremii reține două vizite ale politicianului junimist la Ploiești, mai ales după mutarea sa la București. La Ploiești avea relații apropiate cu prof. Bucur Spirescu, Gh. Becescu- Silvan, Gogu Negulescu, dar mai ales cu av. Scarlat Orăscu, Hristu Negoescu, Gogu I. Zamfirescu, H. Pârvulescu, T. H. Armenopol.

Continuare în numărul viitor

PRIMUL PILOT PLOIEȘTEAN - ALEXANDER HENRI SCHWARTZ (III)

de Alexandru Marin

Începerea luptelor pentru ocuparea Capitalei, din 24 noiembrie până pe 6 decembrie 1916, de către Puterile Centrale, Armata Română, conducerea regalității și celelalte instituții civile ale statului, s-au retras în sudul Moldovei, iar orașele Iași, Bârlad, Bacău, Botoșani, Tecuci și Galați, au devenit cele mai importante baze aeriene militare. Personalul navigant și tehnic al Escadrilei F5, și-a stabilit terenul de lucru și zbor la Galați. Unitatea fiind subordonată Grupului 3 Aeronautic, care la început a fost comandată de căpitanul Stefan Petrescu, până la 15 ianuarie 1917, când a fost numit și înlocuit de căpitanul aviator Nicolae Capșa. Soldatul, observator foto aerian Alexander H. Schwartz, în iarna anului 1917, a fost trimis să urmeze un curs de specializare predat de către instructori francezi, veniți special să sprijine și să ajute Armata Română. Astfel, la terminarea cursului, a învățat cele mai noi metode privind tehnica fotografiei aeriene. În ziua de 5/18 februarie 1917, după curs, a fost repartizat la escadrila de vânătoare-bombardament N.10. Unitatea având nevoie de un observator foto cu experiența unui bun fotograf, care să contribuie la realizarea unui laborator fotografic

de specialitate, dotat cu aparatura necesară, importată din Franța. De remarcat faptul că Escadrila N.10, avea numai 2 (doi) observatori aeriieni: căpitanul francez De Pauniat și soldatul Alexander H. Schwartz - singurul observator foto român care știa să execute misiuni fotografice la bordul avionului.

„Fiind singurul observator-fotograf din escadrilă care nu are grad, înainte de a veni în aviație, a fost elev al Scolii de Arte și Meserii, posedând o educație și o instruire perfectă. Rog să fie avansat la gradul de plutonier...” Deși propus pentru acest grad, locotenent colonelul De Vergnette Delamotte, l-a avansat numai la gradul de caporal, ceea ce reprezintă o mare nedreptate. Din documentele studiate, mai mult ca sigur că originea germană a tânărului observator aerian, nu convenea comandantului francez. Alexander H. Schwartz a continuat să lucreze cu aceeași dăruire, dovedind că „...era un foarte bun observator aerian și un excelent fotograf, activ și conștiincios, cu perspectiva de a deveni tot mai valoros de la o zi la alta...”, se arăta într-un document militar al vremii.

La Băile Felix, turistul se poate simți ca un Rege la President! (III)

de Daniel Mihu

- Domnule director, mai aveți spațiu?
- Teren avem acum 45000 mp, dar ne-ar mai trebui. Practic suntem cumva limitați pentru că într-o zonă ne învecinăm cu șoseaua națională, în altă zonă cu un baraj, iar în partea opusă este pădurea. Aici am putea face ceva, am discutat cu Romsilva să facem un schimb de terenuri pentru că intenționăm să construim și o clinică de recuperare medicală.
- De fapt, partea medicală este ținta!
- Da, Băile Felix înseamnă, în primul rând, tratament și recuperare medicală. Sigur, deschiderea Aqua Parc înseamnă că ne-am adresat și celor care vin pentru distracție și agrement.
- Și când complexul va fi realizat, conform planurilor, ce veți face cu locurile de parcare?
- E o problemă, corpul pe care îl vom construi acum se va numi President Business. Acolo vom avea și o parcare supraetajată pentru că altfel devenim deficitari la acest capitol. Deci, singura variantă este să mergem pe verticală. Ne gândim să fie o parcare cu vreo 120 de locuri. Așa se încheie, practic, cercul pentru că așa acoperim toate zonele de turism pe care le poți practica la Băile Felix. Când faci ceva nou trebuie să fie peste ceea ce ai și asta vom face. Ce avem la momentul acesta este la un nivel foarte bun. Așa este și echipa medicală, care e foarte valoroasă.

- Am observat că mesele care pot fi luate la restaurantele din cadrul Complexului President se axează pe produse bio. Și știu că asta se întâmplă de mult...

- Avem o carmangerie proprie unde obținem produse

de foarte bună calitate, parte din ele sunt produse bio. Încercăm să mergem pe latura aceasta de produse tradiționale care să fie cât mai puți atinse de tehnologie.

- Dar ofereați turiștilor produse bio înainte de a fi o manie națională.

- Bineînțeles. La noi nu este o modă, pe acest concept ne-am bazat încă de la începuturi, încă din 2001. De 17 ani suntem pe piața turismului din România.

- Am văzut că aveți programe diverse, inclusiv nunți.

- În cadrul complexului avem și o sală de evenimente unde facem și petreceri pentru cei ce vin la traininguri.

- Apa pentru recreere și tratament de unde o luați?

- Noi avem niște foraje proprii care alimentează toate bazinele noastre. Sunt forate la 94 de metri și la 112 metri. Nu intervenim în niciun fel asupra apei, este așa cum vine din natură. Doar o pompăm în bazine. Proprietățile ei fizico-chimice sunt deosebite și asta nu o spun eu, ci analizele pe care le facem la fiecare doi ani la Institutul de Balneologie din București. Acum mulți ani am făcut și la Institutul Apei din Berlin.

- Că efectul acestei ape e foarte bun am văzut real la pacienta dvs din Finlanda, doamna Cruciat.

- Sunt sute de cazuri ca doamna, inclusiv cazuri mult mai grave și mai acute.

Tot la acest hotel am stat de vorbă cu un „cavaler al României” titlul pe care îl deține dr. Gheorghe Moraru, cel care se ocupă cu pasiune și profesionalism de pacienții care vin la tratament la baza medicală a hotelului.

de Constantin Dobrescu

Revista Nouă nr. 4 (107) 2018

În sfârșit, datorită strădaniilor omului de cultură și poetului Florin Dochia a reușit să fie publicat încă un exemplar al revistei.

Primăria Câmpina n-a mai vrut să finanțeze apariția revistei. Noi care credeam cu sinceritate că edilul Câmpiniei este un setos de cultură nu numai un admirator al Evelor. Așa se întâmplă, la pomul lăudat să nu te duci cu sacul

Să sperăm că în Consiliul Local, unde credem că mai sunt iubitori de cultură și oameni de-ai locului să militeze cu responsabilitate ca revista inițiată în 1887 de B. P. Hașdeu și după revoluție de inimosul Florin Dochia să-și continue apariția. Să sperăm ca viitoarele alegeri locale vor mai schimba componența aleșilor locali.

Litere nr. 1 (226) ianuarie 2019

Cu durere în suflet aflu că „marele istoric medievalist” Manole Neagoe, care a lucrat o bună perioadă la Arhivele Statului contribuind la programul acestei instituții, a plecat la cele sfinte la vârsta de 89 de ani. A fost un valoros colaborator al revistei Litere. Rog fierbinte pe bunul Dumnezeu să-l aibă în eterna sa pază.

Această tristă dispariție a acestui istoric nonconformist îmi dă prilejul să amintesc că de curând la Ploiești ne-a părăsit în mod fulgerător și discret un distins dascăl și ploieștean get-beget, cu generații în spate. Este vorba de prof. Alexandru Dragomirescu sau Sandu pentru prieteni. Sandu a lucrat și el o perioadă în sistemul arhivelor, lăsând urme adânci în comunitatea arhiviștilor. A lăsat moștenire istoricilor lucrări de referință care au rămas în conștiința istoricilor serioși. După Revoluție a îndeplinit cu cinste și onoare funcții de conducere în cadrul Inspectoratului Școlar Prahova.

Revenind la sumarul prestigioasei reviste, menționăm că această revistă a suferit o grea pierdere prin decesul valorosului poet Tudor Cristea (1945-2019), directorul acesteia.

Iordan Datcu comentează lucrarea lui Nichita P. Smochină despre Nunta la românii transnistreni.

Ion Adam ni-l prezintă pe Duiliu Zamfirescu (1858-1922) între oglinzi. Aflăm că scriitorul va deveni membru titular al Academiei Române abia la 1 aprilie 1908 după o perioadă de piedici puse de Dimitrie A. Sturdza. A fost adept al participării României la Războiul care ne va aduce unitatea națională, dar la momentul potrivit, până atunci prefera neutralitatea armatei și pregătirea în vederea intrării în acțiune la momentul potrivit. În momentul intrării României în război, scriitorul își va trimite pe cei doi băieți ai săi în teatrul de operații (ambii vor fi răniți în luptă). Partea lui de război s-a constituit în salvarea tezaurului (4 tone de aur) și a personalului Comisiei Europene a Dunării și ducerea acestuia de la Galați la Odessa. A fost protejat politic al generalului Al Averescu care în februarie 1918 îl trimite la Chișinău în calitate de Comisar General Civil pentru a-i sfătui pe liderii proaspetei declarate Republici

Democratice Moldovenești pe calea ce urma s-o adopte. A fost și un gazetar redutabil.

Victor Petrescu abordează în textul său activitatea poetului național Mihai Eminescu. Ca bibliotecar începând din anul 1874 când este numit director al Bibliotecii Centrale din Iași. Jurământul îl depune în aula Universității în fața rectorului Ștefan Micu.

Un alt studiu interesant este cel semnat de Honorius Moțoc despre personalitatea lui Take Ionescu.

Viața Românească nr. 1-2 / 2019

Foarte interesant este textul lui Tudorel Urian despre relațiile generalului Berthelot cu românii, iar Andrei Ionescu se ocupă în textul său de participarea românilor pe frontul Italian. Tudorel Urian arată că generalul era cel mai iubit ofițer al unei armate străine care a călcat vreodată pe aceste meleaguri mioritice. Sosirea misiunii militare franceze a fost primită cu multă speranță în țară, unde înfrângerile de pe front scindaseră elita militară.

Roxana Sorescu ne prezintă în textul său pe scriitorul B. Fundoianu ca traducător din Heine.

Ne reține atenția Comunicatul USR care atrage atenția asupra degradării continue a limbii române și a nivelului de cultură din spațiul public. Cred că acest Comunicat este de fapt frecție la un picior de lemn, atâta timp cât factorii politici iluștri analfabeți funcționali nu realizează pericolul. Un mare rol îl au și dascălii de orice fel care nu își fac datoria.

Evenimentul istoric nr. 13, 22 februarie-21 martie 2019

Sfertodocții din redacția revistei se fac de răs pe zi ce trece. Cum poți să spui că ghiveciul vostru călugăresc „cea mai mare revistă de istorie din Europa”? Ne luați de proști? Prin ce se impune revista voastră când vă referiți la adjectivul mare? La număr de pagini, la dimensiuni și așa mai departe. Insultați o serie de reviste de profil nu numai din lume dar mai ales din spațiul mioritic. Specialiștii noștri tac spre paguba noastră. Veniți cu picioarele pe pământ, indivizilor cu studii făcute numai voi știți pe unde. Așa cum este concepută revista pare a fi un afiș electoral multicolor realizat de amatori. Hai că m-ați dat pe spate cu existența jurnalului generalului Iulian Vlad. Ceea ce ni se prezintă ca fiind pagini de jurnal sunt niște nevinovate scrisori frumos caligrafiate (generalul făcuse în adolescența sa cursurile unei școli normale) adresate nepoților săi. Alcătuitoarii revistei nu știu că un astfel de ofițer de grad înalt care știa atât de multe secrete, avea rețineri morale în a așterne pe hârtie și mai ales în pușcărie gândurile sale. Doar dacă, să zicem, ar fi redactat un jurnal încă din libertate, ceea ce este greu de crezut la supravegherea instituită de cei în drept, acest ipotetic jurnal este bine scris și nu va ieși la iveală decât atunci când trebuie. Așa că mai aveți de așteptat, amatorilor!

Toate informațiile pe care le dați în revistă au fost publicate de istoric consacrați în lucrări anterioare.

În primul rând m-ar interesa să aflu date despre

pregătirea profesională a coordonatorului de proiect Dan Andronic. Sper ca timpul să-mi dea dreptate.

Dilema veche nr. 781, 7-13 februarie 2019

În stilul lor bășcălios, așa-zis elitist, care nu este pe gustul multora, ni se prezintă o serie de texte privind problemele cu care românul de rând se confruntă. Din toată polologia aleasă tragem concluzia că și elitiștii noștri au mari nemulțumiri privind modul cum decurg lucrurile în țară. Ba mai trag concluzia că, după ce timp îndelungat de la revoluție încoace și-au pus sacii cu de toate în căruță, acum stau bine mersi liniștiți și ne cam privesc bășcălios pe noi aștia fără rude la Ierusalim.

Alde Pleșu, Manolescu și alții care cu ceva timp în urmă credeam că sunt niște repere morale, au cam abdicat de la statutul de oameni serioși. Se vede că au obosit, au îmbătrânit, cu tot ce le trebuie.

De fapt, personal îi înțeleg: la așa vremuri infecte, cu un popor de analfabeți funcționali, needucați, pentru care altele sunt valorile morale, ce să facă și elitiștii noștri decât să disprețuiască vremurile și să se retragă în carapacea lor. Așa să fie, dar ce te faci când vor da curs rușii amenințărilor - că prea s-au înmulțit. Poporul s-a resemnat, nu mai crede în vorbele derbedeilor de peste ocean, își va duce crucea, dar voi, măi elitiștilor, sunteți pregătiți să dați tributul de suferință cu neamurile lor de îmbuibăți?

România literară nr. 6, 8 februarie 2019

Interesant mi se pare eseul semnat de Liviu Barțaș despre Manuscrise, ediții rare, așa cum le vede Mircea Anghelescu, care în timpul vieții sale, stabilit fiind în SUA, s-a ocupat de opera lui Mircea Eliade.

Gellu Dorian președintele Fundației Culturale „Hyperion – Caiete botoșănești” și coordonator al Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu” ne explică în textul său amplu „Cronica unui scandal provocat” cum s-au petrecut lucrurile în realitate în cadrul acestei importante manifestări literare. Fie vorba între noi, o fi talentat poet, dar nivelul poeziei sale lasă mult de dorit.

Ai impresia că poeziile actuale sunt scrise la beție.

Istoricul literar Mircea Scurtu aduce prin textul său noi contribuții la biografia lui Mihai Drăgan (1937-1993), cunosător deplin al operei lui Mihai Eminescu. Astfel, este introdus în circuitul publicistic un set de patru epistole din perioada 1973-1974, 1990 pe care Mihai Drăgan le trimite istoricului și criticului literar Mircea Popa.

Liviu Ioan Stoiciu realizează un interesant interviu, o adevărată sărbătoare a lecturii cu omul de cultură botoșănean Gellu Dorian. Reținem esența interviului: poetul afirmă că „la masa de scris a fost fără încetare liber”. Huiduma Alex Ștefănescu, cetățean de onoare al Ploieștiului, pentru ce merite nu prea știu, ne prezintă un text despre Geo Bogza la Suceava. Îmi permit să fac un scurt comentariu în privința modului subiectiv și aiurea de acordare a acestui PREMIU.

În loc să se promoveze valorile locale – slavă domnului, sunt destule – nu mă refer la fotbaliști și boxeri etc., ci la

intelectuali care au scris și publicat studii de valoare, cărți despre istoria județului Prahova și a Ploieștiului. Personalități care s-au ilustrat de-a lungul îndelungatei lor vieți în viața culturală, profesională, etc. Personalități cu o bogată activitate publicistică, emisiuni televizate la nivel național și local. După părerea unui efemer edil sferdoct, aceștia sau mai bine zis unii dintre ei, nu sunt cunoscuți, n-au auzit ploieștenii de ei. Care ploieșteni, toți bețivii și analfabeții? Care constituie bazinul electoral al celor aflați temporar la putere.

România literară nr. 8, 22 februarie 2019

Foarte interesant este textul semnat de Mihai Zamfir referitor la prezentarea lucrărilor istoricului evreu Montefiore Simon Sebag despre Rusia și despre lumea sovietică, cea consacrată lui Stalin și istoria Ierusalimului. Lucrări care merită citite. Pentru istorici textul este revelator în privința unei chestiuni capitale și anume distanța psihologică ideală dintre istoric și materia lui studiu.

Care ar fi perspectiva optimă în care să se plaseze omul de știință: obiectivitatea maximă față de faptele analizate sau implicarea deschisă în istoria povestită. Autorul abordează un nou mod de a concepe și de a scrie istoria, paradigmă preluată de specialiști. Noul mod de a scrie istoria, nou manieră de a afla adevărul cu ajutorul fanteziei, adică prin intermediul calității care a devenit hotărâtoare la un istoric din secolul al XXI-lea.

Textul lui Mircea MIHĂIEȘ despre setea de cunoaștere a Securității este foarte interesant. Pornind de la analiza lucrării Constantin Noica în arhivele securității editată de Dora MEZDREA. Semnatarul textului caută să descifreze resorturile activității securității în legătură cu adversarii regimului comunist.

Istoricul literar Nicolae SCURTU ne prezintă un exeget al operei lui A. D. Xenopol și omul profund Neculai Muscalu. Acesta, în anul 2013 și-a susținut doctoratul la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași având ca temă Scrierea Istoriei în limba română: A. D. Xenopol. Nicolae Scurtu introduce în circuitul publicistic intervenția universitarului Gheorghe Chivu în privința tezei de doctorat.

Cristian Pătrășcoiu realizează un inteligent dialog de idei cu Florian ??? din care reținem că „trebuie să îți iubești toate personajele, pentru că numai iubindu-le te poți apropia de ele”.

Mircea COLOȘENCO abordează în amplul său text modul cum este receptat Dimitrie Cantemir în lexicoanele străine, text prilejuit de comemorarea a 295 de ani de la moartea ilustrului enciclopedist (23 august 1723 - Harkov Rusia).

Mircea Popa abordează în textul său pe prozatorul Camil Petrescu din ipostaza de poet.

Madeleine KARACAȘIAN prezintă în textul său personalitatea matematicianului și istoricului armean CALUDE MUTAFIAN, autorul volumului „La Saga des Armenienes de L'ARARAT aux Carpates”, apărută în anul 2018 la Paris.

CORESPONDENȚA POETULUI GRIGORE ARBORE CU BASARAB NICOLESCU (IV)

de Traian D. Lazăr

În ianuarie 1971, poetul Grigore Arbore și-a vizitat prietenul, fizicianul Basarab Nicolescu, la Paris. Prima scrisoare pe care o reproducem relatează impresiile sale din această vizită, dar mai ales peripețiile drumului de întoarcere în țară, prin Italia, unde voia să întâlnească un profesor italian (poate prof Pisciotto) și prin Iugoslavia. Ajungând în țară, Grigore Arbore constată că, prietenul său Mircea Ciobanu, redactor la editura Cartea Românească îi făcea greutăți la apariția unui volum de poezii, pe care îl va lua de la această editură și-l va propune alteia. Avea însă și satisfacții, căci îi apăruse un volum de istoria artei.

Întrucât își luase doctoratul, Grigore Arbore spera să fie angajat ca profesor la Institutul de Arte Plastice, iar până atunci rămânea ziarist.

În scrisoarea următoare, Gr Arbore oferă detalii din culisele Conferinței pe țară a scriitorilor importante pentru istoria literară. El intenționa să participe la un concurs pentru obținerea unei burse de studii/specializare la Școala normală din Pisa.

Scrisoare a lui Grigore Arbore din 14 mai 1972

București 14 mai 1972

Dragă Abe,

Nu ți-am scris de mult deși, în mod normal, după întoarcerea mea din Italia, sau chiar de acolo, ar fi trebuit să îți trimit măcar câteva rânduri în care să îți mulțumesc pentru atenția prietenească cu care am fost primit de tine la Paris.

Sper că nu te-ai supărat mai ales datorită faptului că probabil realizezi că în memoria mea s-au depus din nou atâtea impresii încât o comunicare imediată ar fi fost dificilă. În general am rămas cu toată corespondența mea în urmă cu aproape 4 luni.

Plecat de la Paris în Italia, am avut o călătorie obositoare de-a lungul Coastei de Azur. Ajuns la Roma, după o oprire între trenuri la Genova, am descins noaptea la un hotel după ce sunasem zadarnic la ușa Academiei de Romania, care neavând momentan portar nu a avut cum să se deschidă. Bineînțeles că, în aceeași seară, am fost jefuit de două ori, (odată de taximetristul particular care mă adusese la Academie și a doua oară de hotelierul la care am tras). Micile aventuri ale primei seri petrecute în Italia, au făcut ca în timpul șederii acolo să cam trag serios mâța de coadă și doar amabilitatea ulterioară a celor de la Academie - care mi-au oferit o săptămână găzduire la un preț derizoriu - m-a determinat să nu îmi reduc cu totul și cu totul durata călătoriei. Pe scurt, am stat o săptămână la Roma, câteva zile apoi la Florența, și încă două zile la

Veneția. M-am întors ostenit și slăbit acasă prin Belgrad, după o altă călătorie penibilă între Veneția și București (tren neîncălzit, transbordări, o zi așteptare în Belgrad etc.)

În Italia nu am reușit să mă văd cu profesorul, care mă invitase. Ar fi fost necesar, pentru a da curs invitației sale, să mai rămân câteva zile în plus.

Mi-a apărut, în fine, cartea despre „Chagall” și aș dori să i-o trimit¹, dar momentan nu știu unde. Am să ți-o trimit și ție în curând.

Reîntors, am avut stupoarea să constat că volumul meu de versuri² de la „Cartea Românească” încă staționa în editură, după doi ani. Cu întristare am rupt (în sinea mea) orice relație sufletească cu Mircea³. M-a mințit, în mod iresponsabil, făcându-se ecoul minciunii redactorului său șef (Gafița), că volumul mi-a fost respins. M-am interesat personal și nici vorbă. Nici nu ajunsese acolo. Era să mă pună într-o situație extrem de delicată deoarece eu tocmai începusem o acțiune de recuperare a cărții știind că are toate datele care o recomandă pentru apariție. Când i-am reproșat, cu supărare minciuna, mi-a răspuns că nici șeful lui, nici el, nu au negat că un autor are posibilitatea dialogului cu cei ce vizează, lucru complet fals.

Această ineleșanță, și sunt indulgent în apreciere, m-a făcut să elimin și pe unul dintre și așa puținii oameni apropiați aici mie. Nu pot suporta minciuna. O accept ca pe o convenție, la oameni cu care nu am nimic comun. I-am suportat și lui, și altora, grandomania, socotind că e o calitate a fiecărui aspirant la gloria artistică. Formele aberante de grandomanie însă, pe care le tot întâlnesc, m-au aruncat direct în locuința mea, pe care, deși nu o pot frecventa prea des, datorită zgomotului și incomodității, o îndrăgesc tot mai mult.

De la o distanță de mii de km ai apreciat se pare mai bine decât mine, modul de manifestare al acestor forme în ce-l privește pe amicul Marian⁴. Cu el întrețin, cel puțin, relații civilizate, de bună ziua, neavând interese comune, ci doar schimburi de opinii. S-a mutat la Cotroceni, într-un apartament plăcut (o spun din auzite) și ne întâlnim uneori, nedeliberat, eu plimbându-mă cu soția și el plimbându-și soția.

1 Se înțelege profesorului menționat anterior. Acest fapt ne ajută să constatăm că autorul, la numerotarea paginilor scrisorii a omis p.3

2 Probabil volumul *Auguralia*

3 Mircea Ciobanu (1940-1996), poet, scriitor, editor, translator, eseist. Redactor la Editura Cartea Românească

4 Marian Popa (n.1938), istoric și critic literar. Avea, în 1971, trei cărți publicate: Dicționar de literatură română contemporană; Homo fictus, Modele și exemple: eseuri necritice.

de Marian Chirulescu

APRILIE

- aprilie-august – 75 de ani de la raidurile aviației anglo-americe asupra Ploieștiului, soldate cu numeroase pierderi umane și materiale (1944)
- aprilie-mai – Se finalizează construirea și amenajarea Bulevardului Independenței din Ploiești (1897)
- aprilie – Se începe construirea Bazilicii „Sf. Petru” din Roma, sub domnia papei Iulius al II-lea (1506)
- aprilie – 175 de ani de când s-a terminat zidirea nouă a spitalului „Boldescu” din Ploiești (1844), inaugurat în 16 septembrie. Spitalul s-a înființat în 1831
- aprilie – A apărut primul roman polițist din lume, „Crimele din Rue Morgue” de Edgar Allan Poe (1841)
- aprilie – Se naște sociologul Emile Durkheim (1858-1917)
- aprilie – Începe construirea Canalului de Suez (1859), finalizat în 1869
- aprilie – S-a realizat primul film românesc de desen animat „Păcală în Lună” (1920)
- aprilie – Apare revista „Vatra” (serie nouă, Tg. Mureș, 1971; apare și azi)
- aprilie – Se inaugurează Galeriile Comerciale (1986)
- 01.04 – S-a înființat la București Academia Română (1866)
- 01.04 – Se naște poetul Octavian Goga (1881-1938)
- 01.04 – România trece la calendarul Gregorian (de stil nou) (1919; 01.04. devenind 14.04.)
- 01.04 – Se naște interpretul Gică Petrescu (1915-2006)
- 01.04 – 95 de ani de la nașterea pictorului Brăduț Covaliu (1924, Sinaia -1991)
- 01.04 – 90 de ani de la nașterea scriitorului Milan Kundera (1929)
- 01.04 – Se naște regizorul Valeriu Moisescu (1932, Câmpina)
- 01.04 – Se naște scriitoarea Gabriela Adameșteanu (1942)
- 01.04 – La București, se înființează Muzeul Literaturii Române (1957)
- 02.04 – Ziua Internațională a Cărții pentru Copii (din 1996)
- 02.04 – Se naște coregraful Marcela Țimiraș (n. 1957)
- 03.04 – Domnitorul Grigore Alexandru Ghica înființează Corpul Jandarmilor (1850)
- 03.04 – 75 de ani de la moartea pictorului Octav Băncilă (1877-1944)
- 03.04 – 130 de ani de la nașterea violonistului Grigoraș Dinicu (1889) și 70 de ani de la moartea sa (28.03.1949)
- 03.04 – Se naște tehnicianul, disident politic, Vasile Paraschiv (1928-2011, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 03.04 – Stația „Luna 10” a devenit primul satelit artificial al Lunii (1966)
- 04/15.04 – Se naște matematicianul Aurel Angheliescu (1886, Ploiești - 1938)
- 04.04 – Se naște poetul Tristan Tzara (1896-1963)
- 04.04 – 105 de ani de la nașterea scriitoarei Marguerite Duras (1914-1996)
- 04.04 – Se naște profesorul de sport și șahistul Gheorghe Văsâi (1946, com. Izvoarele, Ph.)
- 04.04 – Se naște dr. în teologie Panait Teofil (D-tru. I. Panait) (1953, sat Varnița, Ph.)
- 04.04 – 40 de ani de la nașterea ziaristului Sebastian Ignat (1979)
- 05.04 – S-a născut geograful Mihai Haret (1884-1940)
- 05.04 – 115 ani de la înființarea Automobil Club Regal (apoi, Automobil Club Român) (1904)
- 05.04 – S-a născut actrița Bette Davis (1908-1989)
- 05.04 – S-a născut dirijorul Herbert von Karajan (1908-1989)
- 05.04 – Moscova a devenit capitala Rusiei (1918)
- 05.04 – Se naște scriitorul Fănuș Neagu (1932-2011)
- 05.04 – Se naște poetul și traducătorul Romulus Vulpescu (1933-2012)
- 06.04 – Se naște pictorul Raffaello Sanzio (1473-1520)
- 06.04 – 150 de ani de la deschiderea primelor Jocuri Olimpice moderne (Atena, 1869)
- 06/18.04 – 125 de ani de la nașterea ziaristului și eseistului Pamfil Șeicaru (1894-1980)
- 06.04 – Se naște bibliologul Gheorghe Macsim (1935-2008)
- 06.04 – 75 de ani de la nașterea marelui maestru de șah Florin Gheorghiu (1944), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 06.04 – Se naște poeta Aurelia Rânjea (1954, Slănic, Ph.)
- 06.04 – Se naște dr. în arheologie Vlad-Andrei Lăzărescu (1985, Ploiești)
- 07.04 – Ziua Mondială a Sănătății. În 1948, a luat ființă și Organizația Mondială a Sănătății (OMS)
- 07.04 – 405 de ani de la moartea pictorului El Greco (1541-1614)
- 07.04 – Se naște cântăreața de operă Ana Ducu (Ana Any) (1898, Sinaia - 1975)
- 07.04 – Se naște actorul Amza Pellea (1931-1983)
- 07.04 – Se naște maestrul emerit al sportului, ing. Mircea Dridea (n. 1937), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 07.04 – 80 de ani de la nașterea regizorului de film Francis Ford Coppola (1939)
- 07.04 – 70 de ani de când s-a deschis prima stagiune a Teatrului de Stat Ploiești (azi, Teatrul „Toma Caragiu”) (1949)
- 08.04 – Ziua Internațională a Romilor (din 1971)
- 08.04 – A fost descoperită celebra statuie grecească antică „Venus din Milo” (1820)
- 08.04 – 190 de ani de la apariția primului periodic important în lb. română, „Curierul românesc” (București, 1829-1848; 1859)
- 08/20.04 – 180 de ani de la nașterea regelui României Carol I (1839) și 105 de ani de la moartea sa (27.09/ 10.10.1914, Sinaia)
- 08.04 – 160 de ani de la nașterea filozofului Edmund Husserl (1859-1938)
- 08.04 – Se naște compozitorul Gaetano Donizetti (1797-1848)
- 08.04 – A avut loc premiera piesei „D-ale Carnavalului” de I. L. Caragiale (1885, București)
- 08.04 – Se naște folcloristul Gheorghe Vrabie (1908-1991)
- 08.04 – Se naște scriitorul și filosoful Emil Cioran (1911-1995)
- 09.04 – Se naște poetul Charles (Pierre) Baudelaire (1821-1867)
- 09.04 – 150 de ani de la nașterea generalului Ion N. Manolescu (1869-1946, Breaza)
- 09.04 – 130 de ani de la nașterea hispanistului Alexandru Popescu-Telega (1889, Telega, Ph. - 1971)
- 09.04 – 125 de ani de la nașterea scriitorului Camil Petrescu (1894-1957)
- 09.04 – 120 de ani de la nașterea pictorului Nicolae Polidor (1899-1990, Ploiești)
- 09.04 – Se naște actorul Jean-Paul Belmondo (n. 1933)
- 09.04 – Se naște ziaristul și regizorul ing. Cătălin Apostol (n. 1966)
- 09.04 – S-a inaugurat Aeroportul Internațional București-Otopeni (1970)
- 10-15.04 – Are loc primul și singurul voiaj al vasului „Titanic”, pe ruta Southampton (Anglia) - New York (SUA), se

scufundă după ce lovește un aisberg (1912)

- 10.04 – Se înființează Regimentul 32 Dorobanți „Mircea” (Ploiești, 1883)
- 10.04 – Se naște arhimandritul Ilie Cleopa, teolog și duhovnic (1912-1998)
- 10.04 – 105 de ani de la nașterea poetei Maria Banuș (1919) și 15 ani de la moartea sa (1999)
- 10.04 – Se naște compozitorul Florin Comișel (1922, Ploiești - 1985, București)
- 10.04 – Se naște poetul Horia Gane (n.1936, Scăieni-2004)
- 10.04 – Se naște antrenorul de gimnastică Leana Sima (1937-2016, Ploiești) Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 10.04 – Se naște boxerul Leonard Doroftei (n. 1970, Ploiești) Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 11.04 – Se naște scriitorul Barbu Ștefănescu Delavrancea (1858-1918)
- 11.04 – 75 de ani de la moartea scriitorului Ion Minulescu (1881 - 1944)
- 11/24.04 – Se naște filologul Ștefan Bezdechi (1888-1958)
- 11.04 – A fost creată Organizația Internațională a Muncii, cu sediul la Geneva (1919)
- 11.04 – S-a născut poetul Virgil Mazilescu (1942- 1984)
- 11.04 – 65 de ani de la nașterea sculptorului George Dumitru (1954, Ploiești)
- 12.04 – 120 ani de la nașterea prozatorului Tudor Teodorescu-Braniște (1899) și 45 de ani de la moartea sa
- 12.04 – Se naște dirijorul Dinu Stelian (1912, com. Sălciile, Ph.-1997)
- 12.04 – Se naște regizorul de film și actorul Sergiu Nicolaescu (1930-2013)
- 12.04 – Are loc primul zbor în Cosmos, realizat de Iuri Gagarin, la bordul navei „Vostok” (1961)
- 13.04 – Se naște actorul și dramaturgul Costache Caragiale (1815-1877)
- 13.04 – Se naște pictorul Nicolae Tonitza (1886-1940)
- 14.04 – Începe domnia lui Ștefan cel Mare (1457- 1504)
- 14.04 – S-a născut artistul plastic Gheorghe Tudor (1882, Breaza -1944)
- 14.04 – Se naște actorul Casimir Belcot (1885, Ploiești -1917)
- 14.04 – 130 de ani de la nașterea istoricului Arnold Joseph Toynbee (1889-1975)
- 14.04 – Se naște poetul Mihail Cosma (1922, Ploiești-1978)
- 14.04 – a apărut Legea privind crearea Fundației Culturale Regale din România (1933)
- 14.04 – Se naște caricaturistul Iulian Pena-Pai (n. 1948), activitate în Ploiești
- 14.04 – Se naște poetul Viorel Varga (n.1950)
- 14.04 – Se naște conf. univ. dr. în științe pedagogice Gabriel Albu (n.1957, Ploiești)
- 14.04 – 45 de ani de la nașterea dr. în istorie, arheolog Bogdan Iosif Ciupercă (1974, Ploiești)
- 15.04 – Se naște scriitorul Henry James (1843-1916)
- 15.04 – Se naște matematicianul Aurel Angelescu (1886, Ploiești -1938)
- 15.04 – Se creează Secția de estradă a teatrului ploieștean (1957), azi Teatrul de revistă „Majestic”
- 16.04 – 160 de ani de la moartea istoricului Alexis de Toqueville (1805-1859)
- 16.04 – 175 de ani de la nașterea scriitorului Anatole France (n.1844) și 95 de ani de la moartea sa (12.10.1924)
- 16.04 – 135 de ani de la nașterea ing. Percy-Robert Clark, cu activitate în Ploiești (1884-m?, Anglia)
- 16.04 – 140 de ani de la nașterea scriitorului și teologului

Gala Galaction (Grigore Pișculescu) (1879- 1961)

- 16.04 – 130 de ani de la nașterea actorului și regizorul de film Charlie Spencer Chaplin (1889- 1977)
- 16.04 – 110 ani de la înființarea Bursei de Cereale și Mărfuri Ploiești (1909)
- 16.04 – Se naște omul de cultură și publicistul ing. Constantin Nicolae Trestioreanu (n. 1943, Ploiești)
- 16.04 – Se naște prozatorul și muzicianul Ioan-Mihai Cochinescu (n.1951), activitate în Ploiești
- 16.04 – Se naște conf. univ. dr. în istorie Gheorghe Calcan (n. 1956), activitate în Ploiești
- 17.04 – Se naște scriitorul Konstantinos Petrou Kavafis (1863-1933)
- 17.04 – Se înființează Banca Națională a României (1880)
- 17.04 – Se naște criticul și istoricul literar, dr. în filologie Simion Bărbulescu (n. 1925-2009, Bușteni)
- 17.04 – Se naște scriitorul George Bălăiță (1935-2012)
- 17.04 – 55 de ani de la moartea actorului George Vraca (1896-1964)
- 18/19.04 – Se naște ec. David Ricardo (1772-1823)
- 18.04 – Se naște poetul și artistul plastic Florin Sântioan Cubleşan (n.1943), activitate în Ploiești
- 18.04 – Se naște sculptorul Nicolae Lupu (1961)
- 19.04 – 195 de ani de la moartea scriitorului George Gordon Byron (1788-1824)
- 19.04 – Se naște scriitorul Calistrat Hogaș (1848-1917)
- 19.04 – 165 de ani de la nașterea ing. Anghel Saligny (1854-1925)
- 20.04 – 230 de ani de la moartea compozitorului Georg Frideric Handel (1685-1759)
- 20.04 – Se naște pictorul Joan Miró (1893-1983)
- 20.04 – Se naște publicistul, ing. Bogdan Lucian Stoicescu (n.1958), activitate în Ploiești
- 21.04 – Se naște criticul literar Hippolyte Taine (1828-1893)
- 21.04 – Se naște pianista și clavecinista Lory Wallfisch (1922, Ploiești -2011), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 21.04 – Se naște pictorița Marilena Ghiorghită (n.1955, Ploiești)
- 21.04 – Se naște poeta Carmen-Elena Enache (n.1979, Ploiești)
- 22.04 – Navigatorul portughez Pedro Álvares Cabral descoperă Brazilia (1500)
- 22.04 – 295 de ani de la nașterea filosofului Immanuel Kant (1724) și 210 ani de la moartea sa (12.02.1804)
- 22.04 – Se naște poeta Veronica Micle (1850) și 130 de ani de la moartea sa (04.08.1889)
- 22.04 – 160 de ani de la nașterea omului politic Alexandru Averescu (1859-1938)
- 22.04./04.05 – S-a promulgat prima Lege monetară a României, ce adoptă „leul” ca monedă națională (1867)
- 22.04 – 130 de ani de la nașterea scriitorului Ludwig Renn (1889) și 35 de ani de la moartea sa (21.07.1979)
- 22.04 – 125 ani de la nașterea scriitorului Camil Petrescu (1894-1957)
- 22.04 – 120 ani de la nașterea scriitorului Vladimir Nabokov (1899-1977)
- 22.04 – 95 de ani de la nașterea actorului Ion Lucian (1924-2012)
- 23.04 – Ziua Mondială a Cărții și a Drepturilor de Autor (declarată de UNESCO)
- 23.04 – 160 de ani de la nașterea filologului Lazăr Șăineanu (1859, Ploiești) și 80 de ani de la moartea sa (11.05.1934)
- 23.04 – 130 de ani de la moartea scriitorului Jules-Amédée Barbey d'Aurevilly (1808-1889)

- 23.04 – 125 de ani de la nașterea scriitorului Gib. I. Mihăescu (1894-1935)
- 23.04 – Se naște actorul Aristide Teică (1922-1993, Ploiești)
- 24.04 – Se naște dirijorul și violonistul Gheorghe Botez (1908-1981, Ploiești)
- 24.04 – Se naște maestrul emerit al sportului Mihai Mocanu (1942-2009)
- 24.04 – Ia ființă Ansamblul de cântece și dansuri populare al Sfatului Popular Ploiești (ulterior devenind Corala „Paul Constantinescu”, 1955)
- 24.04 – 60 de ani de la nașterea pictorului Florin Șuțu (n.1959, Ploiești)
- 24.04 – Se naște dr. în filologie Niculina (Ina) Bercea (n. 1963, Mizil)
- 25.04 – 420 ani de la nașterea omului politic Oliver Cromwell (1599-1658)
- 25.04 – 275 de ani de la moartea astronomului Anders Celsius (1701-1744)
- 25.04 – Se naște compozitorul Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893)
- 25.04 – 145 de ani de la nașterea fizicianului italian Guglielmo Marconi (1874-1937)
- 25.04 – Patriarhul Ecumenic Ioachim IV a emis „tomosul” de recunoaștere a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române față de Patriarhia Ecumenică de Constantinopol (1885)
- 25.04 – Se naște cântăreața de jazz Ella Fitzgerald (1918-1996)
- 25.04 – Se naște istoricul Barbu Cămpina (1923, Cămpina - 1959)
- 25.04 – S-a născut campioana olimpică la disc Lia Manoliu (1932-1998)
- 25.04 – Se inaugurează Clubul Rotary Ploiești (1936)
- 25.04 – România semnează Tratatul de aderare la Uniunea Europeană (Luxembourg, 2005)
- 26.04 – 455 de ani de la nașterea scriitorului William Shakespeare (1564-1616)
- 26.04 – Se naște pictorul Eugène Delacroix (1798-1863)
- 26.04 – 135 de ani de la apariția revistei „Tribuna” (Sibiu, 1884-1903, continuă în serie nouă)
- 26.04 – 130 de ani de la nașterea filozofului Ludwig Wittgenstein (1889-1951)
- 26.04 – Se naște poetul Ștefan Augustin Doinaș (1922-2002)
- 26.04 – Se naște criticul și istoricul literar, prof. Ieronim Tătaru (1937, com. Sângeru, Ph.-2013, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 26.04 – S-a desfășurat prima ediție a „Premiilor Gopo” eveniment al filmului românesc (2007), care va avea loc anual după această dată
- 27.04 – Se naște poeta Iolanda Malamen (1948)
- 27.04 – Se naște poetul prof. George Pașa (1963, com. Puchenii Mari, Ph.)
- 28.04 – Se creează Federația Mondială a Orașelor Înfrățite (1957, Aix-les-Bains), cu sediul la Paris
- 28.04 – Se naște poetul Eugen Jebeleanu (1911, Cămpina - 1991)
- 29.04 – Se înființează Societatea Filarmonică București (1833-1838)
- 29.04 – 165 de ani de la nașterea matematicianului Henri Poincaré (1854-1912)
- 29.04 – Se naște poetul Gheorghe Tomozei (1936-1997)
- 29.04 – Se naște juristul și publicistul Gheorghe Ionescu Olbojan (n.1948, com. Măgureni, Ph.)
- 30.04 – Se naște compozitorul Franz Lehar (1870-1948)
- 30.04 – Se naște prof. de istorie Iacob Balaban (1931), activitate în Ploiești

CUPRINS

- Editorial, *Gelu Nicolae Ionescu* - cop.2
- Ion Brad, un poet ardelean care și-a dus lucrurile la capăt, *Eugen Simion* - p.1
- Poeta cu cercei de cireșe, *Alex Ștefănescu* - p. 2
- Mihail Sadoveanu - File însângerate, *Ion Bălu* - p. 3
- Galeria marilor epigramaști: Gheorghe Penciu, *C. Tudorache* - p. 4
- Răsfoiri și comentarii, *Constantin Tudorache* - p. 10
- Doctrine și curente politice (II). Liberalismul și neoliberalismul, *Ion Ștefan Baicu* - p. 11
- Inginer Nicolae Cătuneanu, *Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu* - p. 12
- Să nu uităm odiseea Transilvaniei! și Istoricul tratat de pace din 1920 de la Traianon!, *Ion Ștefan Baicu* - p. 13
- „Regele Ferdinand. Acțiunea militară pentru Marea Unire, 1916-1917”, Un excelent laudatio adus de profesorul Traian D. Lazăr întregitorului de țară (III), *prof. univ. dr. Adrian Stroea* - p. 14
- Istoricul Monarhiei Constituționale și Ereditare din România 1866-1947 (IV), *Daniel Rachmistruc* - p. 14
- Convenția de armistițiu din septembrie 1944 și consecințele asupra economiei românești (II), *Laura Pandelache* - p. 16
- Legenda - segment semnificativ al literaturii populare (X), *Adriana Nicolaeta Zamfir* - p. 18
- Leonida Secrețeanu (1914-1978) (II), *Constantin Dobrescu* - p. 19
- Omagiul Maestrului Alexandru Bădulescu - 90 de ani de la naștere, *Carmen Manea* - p. 20
- 831 – Anul introducerii limbii franceze ca obiect de învățământ în România, *Constantin Dobrescu* - p. 22
- O nuntă de pomină, *Constantin Dobrescu* - p. 23
- Informații despre Timișoara, Oradea și Satu Mare într-o lucrare de matematică, *Constantin Dobrescu, Elena Dobrescu* - p. 24
- CONSTANTIN ILIE LA 90 ANI! O viață ce poartă istorie prin „Nea Ilie”, *Ileana Alina Popescu* - p. 25
- Stelian Constantin-Stelian, *Alexandru H. Popa* - p. 26
- Un autograf al scriitorului Dumitru (Demetru) Karnabatt (1877-1949), *Alexandru H. Popa* - p. 27
- Academician Eugen Simion: „Între 1930 și 1940, pentru literatură a fost o epocă profetică într-un anume fel” - p. 29
- Junimistul Petru Missir, *Cătălin Dobrescu* - p. 29
- Primul pilot ploieștean - Alexander Henri Schwartz (III), *Alexandru Marin* - p. 30
- La Băile Felix, turistul se poate simți ca un Rege la President! (3), *Daniel Miha* - p. 30
- Parada revistelor, *Constantin Dobrescu* - p. 31
- Corespondența poetului Grigore Arbore cu Basarab Nicolescu (3), *Train D. Lazăr* - p. 33
- Evenimente culturale, *Marian Chirulescu* - p. 34

trimestrial), pag. 31-32, primul meu articol în revistă: „Un autograful lui Radu Cosmin”.

Probabil că activitatea profesională m-a împiedicat să recidivez prea curând, astfel că au trecut doi ani pentru a apare cel de-al doilea articol al meu în revistă, dedicat tot lui Radu Cosmin și tot la rubrica „Calendar pe o sută de ani”: „Amintiri și documente despre Radu Cosmin”, revista Atitudini, anul VII, nr. 4 (33), octombrie-decembrie 2009, pag. 32-33. Pentru acest articol am reușit să consult și fondul documentar Radu Cosmin, strâns cu atâta grijă de profesorul emerit Nicolae Simache (1905-1972) la Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova din Ploiești.

Aceste două articole au declanșat reactivarea pasiunii pentru istorie avută din timpul școlii și aceasta s-a materializat printr-o serie de articole publicate în revista „Atitudini”, al căror inventar, încă nu l-am făcut.

Cu domnul Hârlav m-am întâlnit și în redacția revistei „Axioma” și nu o dată în sala I. Bianu a Bibliotecii Academiei Române.

Un medalion biografic al profesorului Constantin Hârlav poate fi citit în Dicționarul General al Literaturii Române, vol. III, literele E-K, al Academiei Române, editura Univers Enciclopedic, București 2005, pag. 482-483.

Este de remarcat, contribuția cercetătorului la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” al Academiei Române din București. Constantin Hârlav care a trudit la analiza operei lui I. L. Caragiale. Truda aceasta s-a materializat în cele cinci volume de „Opere” ale lui I. L. Caragiale (împreună cu Stancu Ilin și Nicolae Bârna, prefață Eugen Simion) ediția a II-a, mult îmbunătățită față de ediția Paul Zarifopol și Șerban Cioculescu.

La Ploiești, Constantin Hârlav a mai publicat în cadrul proiectelor Bibliotecii Județene „Nicolae Iorga”: **I.L. Caragiale – Cele mai frumoase scrisori – Ploiești 2000; I. L. Caragiale – Triptic pentru Eminescu: In Nirvana, Ironie, Doua note – Ploiești – 2000;** (în colaborare cu Nicolae Boaru).

De asemenea, la Casa de Cultură „I.L. Caragiale” din Ploiești au apărut în cadrul unor proiecte coordonate de Gelu Nicolae Ionescu volumele:

Constantin Hârlav – Despre Caragiale, Încercări de precizie . . . istorico-literară, Editura Kartha – Graphic, Ploiești – 2010, (152 pag.); (vezi fig. 1).

I.L. Caragiale –

Fig. 1

Mariu-Chicos Rostogan, pedagog – absolut, viața lui – operele – activitatea – etc. (Antologie îngrijită de Nicolae Barna și Constantin Hârlav), editura Karta – Graphic, Ploiești – 2012, (150 pag.); (vezi fig. 2).

Cel mai recent apărut volum, postum este: **I.L. Caragiale și Sinaia – Antologie studii și note**

**I.L. CARAGIALE
ȘI
SINAIA**

Editura A.T.U.
Sibiu-Hermannstadt

Fig. 3

oferit fotografii ale soțului dumneaei.

Cred că articolele domnului Hârlav apărute în revista „Atitudini” despre Caragiale la rubrica „Sita lui Eratostene” ar merita să fie adunate între copertele unei cărți.

Acum cinci ani, în numărul din aprilie al revistei „Atitudini” am citit cu emoție articolele necrologice scrise de Nicolae Mecu și Emanuela Iacob: „**Un mucenic: Constantin Hârlav**”, respectiv „**Un sărut „drept în frunte”**”.

Să ne gândim cu dragoste la cel ce a fost Constantin Hârlav.

Fig. 4

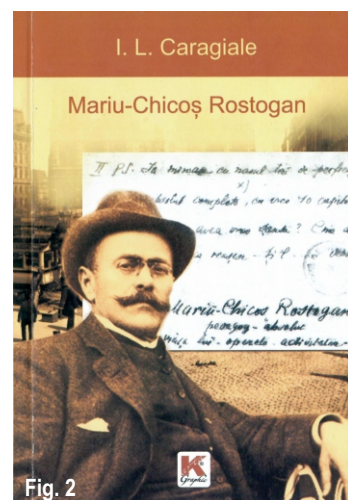

Fig. 2

de: Ieronim Tătaru, Constantin Hârlav, Gelu Nicolae Ionescu, editura A. T. U., Sibiu – Hermannstadt (2017), (172 pag.); (vezi fig. 3).

În figura 4, Constantin Hârlav acorda autografe la lansarea cărții a cărei copertă este prezentată în fig. 1. Autorul îi mulțumește doamnei Sanda Hârlav-Maistorovici pentru solitudinea cu care i-a

DUNĂREA ÎȘI ARATĂ UN NOU CHIP - PERIPRAVA ȘI PĂDUREA LETEA

de Elena Trifan

Asociația de Pensionari Malu Roșu din Ploiești ne-a pregătit o nouă surpriză, de fapt, o nouă incursiune în Delta Dunării, de data aceasta pe un traseu și într-o zonă pe cât de îndepărtată, pe atât de spectaculoasă: Periprava și Pădurea Letea.

Plecarea a avut loc din Ploiești, pe data de 14 septembrie 2016, în zorii zilei când soarele nu reușise să își arate încă chipul pe care am reușit să îl zărim ridicându-se ușor spre cer, până la triumful deplin al luminii.

Deși ne aflam la jumătatea lunii septembrie, un cer și un Dumnezeu generos ne-au binecuvântat cu 3 zile însorite, propice călătoriilor.

Prima parte a călătoriei pe traseul

Ploiești-Tulcea s-a făcut cu autocarul, ceea ce ne-a permis să ne bucurăm din nou de vastitatea Câmpiei Române și să ne întristăm totodată de aspectul ei dureros de neîngrijit. Pensionarea se spune că este o vârstă a rememorării.

Deși îmi dorisem foarte mult această călătorie, în prima parte a ei, pe șoseaua Ploiești-Ciorani trecutul se pare că s-a hotărât să îmi joace feste și să îmi scoată din cutia amintirilor trăirile dureroase ale navetei mele din primii 10 ani de activitate pe care i-am desfășurat la Școala Gimnazială "Cioranii de Sus", județul Prahova.

În mod involuntar, mi-au venit în minte imaginea drumului supraaglomerat sau aproape pustiu în anii crizei de carburant, viscolul, ceața și poleiul, parazăpezile care se dovedeau neputincioase să ne apere de urgia naturii, întunericul serii, absența oricărei case și oricărei lumini electrice pe o distanță de 20 de kilometri, mașinile derapate, copacii pe care începusem să îi număr pentru a vedea în care ar fi posibil să ajungă mașina în care mă aflam, dar de care un Dumnezeu Bun m-a protejat. La fel de puternic mi-a venit însă în minte și partea bună a lucrurilor, câmpul bine cultivat, florile culturilor agricole mai ales de floarea-soarelui și de rapiță, stupii aduși de stăpânii lor să le culeagă polenul.

Trecut și prezent puse față în față ne-au oferit însă imagini comune, dar și contrastante.

Au rămas aproape aceleași drumul, plopii care îl străjuiesc, pădurea de plop, dar imaginea câmpului este dezolantă aici, ca și în întregul Bărăgan, din cauza agriculturii rudimentare care se practică pe unul din solurile care prin compoziția lui înăscută ar fi permis o agricultură performantă.

O surpriză plăcută ne-a oferit-o comuna Ciorani în care spiritul gospodăresc al sătenilor se observă în casele bine îngrijite, în șanțurile bine săpate și betonate, în florile cultivate pe lângă garduri și pe malul șanțurilor, ceea ce în foarte multe din satele României de astăzi nu mai poți vedea.

Am ajuns la Tulcea la ora prânzului. De aici ne-am îmbarcat pe un vapor pentru a ajunge la Periprava.

Timp de 5,30 ore mersul pe apă ne-a oferit o plutire lină, mângâietoare, chiar cicatrizantă după viața traumatizantă a orașului.

Pe puntea vaporului am întâlnit oameni ai locului foarte amabili și comunicativi, de la care am primit informații despre localitățile pe lângă care trecem sau în care trebuie să ajungem.

Călătoria între Tulcea și Periprava se face numai cu vaporul, cursă obișnuită și cursă rapidă.

Un bilet pentru o cursă obișnuită costă 40 de lei, iar pentru o cursă rapidă 60 de lei.

Localnicii din Periprava beneficiază de reducere 50% pentru transport, iar elevilor din localitățile de pe malul Dunării, care învață la oraș, le sunt decontate lunar de școală 16 bilete de transport pe apă.

Mărfurile sunt transportate tot cu vaporul. Pentru alimente nu se plătește transportul, ci numai pentru băutură și țigări.

Dunărea pare un culoar de culoare verde, străjuit de cele două maluri, cel românesc și cel ucrainean cu un aspect natural asemănător în care sălcii, plopi, arini, viță-de-vie se întrec în a-și arăta chipul plin de viață care completează și concurează totodată verdele apei, cu nuanțele lor de verde închis, verde-argintiu, verde ușor atins de auriul toamnei.

Deasupra tuturor se înalță și priveghează un cer senin pe care se profilează nori albi luminoși și inofensivi.

Pe malul ucrainean ne reține atenția localitatea Ismir, de pe apă observându-se turlele unor lăcașuri ce par a fi religioase.

Pe malul românesc localitatea Chilia Veche ne încântă ochiul cu un grup de case din apropierea debarcaderului printre care una este construită în stil tradițional, acoperită cu stuf, iar pe acoperiș are ferestre-ochi.

În Chilia Veche vaporul a poposit mai mult. Era toamnă și oamenii și-au făcut aprovizionarea pentru iarnă, așa că i-am văzut descărcând saci întregi cu legume, baxuri de zahăr, ulei etc.

